



**Pētījums par vietējās pārtikas ražošanas
nozares attīstības iespējām un
vietējo pārtikas ražotāju atbalsta iespējām
Aizkraukles rajona partnerības teritorijā**

2012.gads

Pasūtītājs:



AIZKRAUKLES
RAJONA
PARTNERĪBA

Biedrība „Aizkraukles rajona partnerība”

Adrese: Lāčplēša iela 1 - 52 kab., Aizkraukle

Tālrunis: 29487108

E-pasts: alda.paura@aizkrauklespartneriba.lv

<http://www.aizkrauklespartneriba.lv/>

Izpildītājs:



Biedrības „Latvijas Lauku forums”

LLF kompetenču centrs

Tālrunis: 26468620

E-pasts: aris.adlers@gmail.com

<http://www.llf.kompetences.lv>

Pētījuma autori izsaka pateicību par aktīvu dalību pētījuma tapšanā:

Skrīveru, Aizkraukles, Kokneses, Pļaviņu, Neretas, Jaunjelgavas un Vecumnieku novadu iedzīvotājiem un uzņēmējiem: **fokusa grupu dalībniekiem un aktīvistiem, ar kuriem bija iespēja satikties un uzrunāt pētījuma izstrādes laikā;**

Skrīveru, Aizkraukles, Kokneses, Pļaviņu, Neretas, Jaunjelgavas un Vecumnieku novadu pašvaldību darbiniekiem un lauku attīstības speciālistiem

Aizkraukles novada attīstības plānošanas speciālistiem, kultūras nama darbiniekiem un citiem, kas gan praktisku, gan morālu atbalstu pētījuma izstrādes gaitā.

Īpašs paldies biedrības „Aizkraukles rajona partnerības” komandai: Aldai Paurai, Aija Venderotei un Guntim Lībekam.



PROJEKTU LĪDZFINANŠĒ
EIROPAS SAVIENĪBA



EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

SATURS

Ievads	4
Aizkraukles rajona partnerības teritorijas raksturojums	5
Pētījuma metodoloģija, informācijas iegūšanas un analīzes metodes	7
Pārskats par vietējās pārtikas ražošanas nozari un pārtikas realizāciju Aizkraukles rajona partnerības teritorijā	12
Vietējās pārtikas ražošanas attīstības iespējas lauku attīstības politikas kontekstā	27
Vietējās pārtikas atbalsta sistēmas stratēģiskās darbības vadlīnijas	38
Aizkraukles rajona partnerības pieeja vietējās pārtikas atbalsta sistēmas izveidē	47
Rekomendācijas vietējās pārtikas ražošanas un piegādes sistēmas izveidei Aizkraukles rajona partnerības teritorijā	57
PIELIKUMI	
1.pielikums. Aizkraukles rajona partnerības teritorijas lauksaimniecības produktu ražošanas teritorijas un to struktūra novadu griezumā	69
2.pielikums. Lauksaimnieciskās produkcijas ražošana (audzēšana) Aizkraukles rajona partnerības teritorijā novadu griezumā	78
3.pielikums. Pārtikas ražošanas un pārstrādes uzņēmumi Aizkraukles rajona partnerības teritorijā novadu griezumā	108
4.pielikums. Tirdzniecības vietas un objekti Aizkraukles rajona partnerības teritorijā novadu griezumā	114
5.pielikums. Tūrisma uzņēmējdarbība Aizkraukles rajona partnerības teritorijā novadu griezumā	120
6.pielikums. Mājražotāji Aizkraukles rajona partnerības teritorijā	134
7.pielikums. Aizkraukles rajona partnerības novadu iedzīvotāju pārtikas sagādes, patēriņa un savas identitātes pašvērtējums	136

Ievads

Pētījums par vietējās pārtikas ražošanas nozares attīstības iespējām un vietējo pārtikas ražotāju atbalsta iespējām Aizkraukles rajona partnerības teritorijā ir tapis laika periodā no 2011.gada 1.jūlija līdz 2012.gada 28.februārim un sniedz informāciju par šajā laika periodā konstatēto aktuālo informāciju un pētījuma gaitā fiksētajiem viedokļiem.

Pētījuma mērķis ir apzināt Aizkraukles rajona partnerības (*turpmāk tekstā – ARP vai partnerība*) teritorijā esošo novadu (Aizkraukles novads, Jaunjelgavas novads, Kokneses novads, Skrīveru novads, Pļaviņu novads, Neretas novads, Vecumnieku novada Valles un Kurmenes pagasti) vietējās pārtikas ražotāju atbalsta iespējas, kas ir īstenojamas izmantojot LEADER pieejas principus.

Pētījumā uzmanība tiek pievērsta Aizkraukles rajona partnerības mērķtiecīgai intervencei vietējās pārtikas ražotāju un vietējā tirgus atbalstam, izmantojot Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai finansējumu, kā arī veidojot sinerģiju ar vietējās pārtikas ražotājiem, teritorijas iedzīvotājiem, komersantiem, biedrībām un nodibinājumiem, kas veicina vietējās pārtikas noieta tirgu. Tāpat arī tiek skatīta pašvaldību loma vietējās pārtikas ražotāju atbalsta sistēmas attīstībā.

Pētījumā izmantotās metodes:

- Dokumentu analīze;
- Daļēji strukturētās ekspertu intervijas;
- Aptaujas;
- SVID analīze;
- Novērojums;
- Sekundārā datu analīze;
- Fokusgrupu diskusija.

Pētījumu Aizkraukles rajona partnerības uzdevumā īstenoja biedrība „Latvijas Lauku forums” sadarbībā ar Aizkraukles rajona partnerību un tās teritorijā esošajām pašvaldībām, uzņēmējiem, biedrībām, nodibinājumiem un aktīviem iedzīvotājiem, kas ir izrādījuši interesi par vietējās pārtikas ražošanas un noieta attīstību.

Pētījuma autori:

- Āris Ādlers, projekta vadītājs un vietējās pārtikas ražošanas atbalsta sistēmu analītiķis;
- Valdis Kudiņš, analītiķis;
- Inga Bērziņa, informācijas apstrādes speciāliste.

Pētījumu līdzfinansē Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam pasākuma „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve, teritoriju aktivizēšana” ietvaros.

Aizkraukles rajona partnerības teritorijas raksturojums

Aizkraukles rajona partnerība darbojas Aizkraukles, Jaunjelgavas, Kokneses, Skrīveru, Pļaviņu, Neretas novadu un Vecumnieku novada Valles un Kurmenes pagastu teritorijā. Teritorijas kopējā platība ir 2566.8 km². Uz 2008.gada 1.janvāri teritorijā dzīvoja 39 971 iedzīvotājs.

Vidējais iedzīvotāju blīvums teritorijā ir 15,6 iedz./km², tomēr jāpievērš uzmanība faktam, ka partnerības teritorija apdzīvota diezgan nevienmērīgi. Pastāv izteikta sakarība starp apdzīvotību un transportģeogrāfisko novietojumu, piekļaušanos lielākiem autoceļiem un saistību ar lielākiem pakalpojumu centriem (Aizkraukli, Pļaviņām, Skrīveriem, Koknesi, Jaunjelgavu, Neretu). Teritoriju divās nosacītās daļās sadala Daugavas upe, kas rada gan dabiskas, gan sociāli ekonomiskas atšķirības starp abu krastu teritorijām.



Aizkrauklei ir arī būtiska nozīme kā vienam no septiņiem Daugavas šķērsošanas punktiem Latvijas robežās. Pie nozīmīgām ūdensšķirtnēm, kas lielākā vai mazākā mērā ietekmē teritorijas attīstību, jāpiemin arī Aiviekstes upe, kas Daugavas labajā krastā veido Aizkraukles rajona robežu ar Jēkabpils rajonu un Dienvidsusēja rajona dienvidu daļā, kas veido samērā nošķirtu teritoriju līdz Lietuvai. Vairāk kā pusi Aizkraukles rajona partnerības teritorijas sedz meži. Īpaši lieli mežu masīvi izvietoti Daugavas kreisā krasta teritorijās, kas arī nosaka tur esošajās pašvaldībās pastāvošo mazo iedzīvotāju blīvumu un attīstītu apdzīvoto vietu trūkumu. Lielāko daļu teritorijas aizņem lauksaimniecības zemes. Teritorijā atrodas 23 dažādi dabas liegumi. 674 ha lielu platību aizņem Daugavas ielejas dabas parka liegums, kam ir estētiska un rekreatīva vērtība. Ievērojami dabas objekti ir Šķibes purvs, Sērenes pagasta karsta parādību liegums, Skrīveru dendroloģiskais liegums ar retām koku sugām. Aizsargājamo objektu skaitā ir 5 parki 49 ha kopplatībā. Tas norāda uz dabas kapitāla būtisku lomu Aizkraukles rajona partnerības sociālekonomiskajās aktivitātēs un to attīstības plānošanā.

Salīdzinot Aizkraukles rajona partnerībā ietilpstošos novados pēc platības lielākais ir Neretas novads, bet mazākie ir Aizkraukles un Skrīveru novadi. Lielākais iedzīvotāju skaits ir Aizkraukles novadā, kam seko Pļaviņu novads un Kokneses novads. Iedzīvotāju blīvums vismazākais ir Neretas novadā – tikai 6,7 cilv/km, kā arī Vidējais iedzīvotāju blīvums atpauk

no Latvijas novadu vidējā rādītāja. Lielākos ieņēmumus pašvaldības budžetā uz vienu iedzīvotāju no ledzīvotāju ienākuma nodokļa tiek ieskaitīti Aizkraukles novadā 330,8 Ls, tad seko Skrīveru novads ar 260,5 un tad seko Kokneses novads ar 233,7 Ls, Pļaviņu novads 219,6 Ls, kā arī Vecumnieku novads ar 223,1 Ls. Reģistrētā bezdarba līmenis svārstās robežās no 9-13,4%, kur visaugstākais rādītājs ir Neretas novadā. Ekonomiski aktīvo tirgus sektora statistikas vienību skaits 2009. g., kā arī individuālo .komersantu un komercsabiedrību skaits uz 1000 iedzīvotājiem 2009.g lielākais ir Aizkraukles novadā, kas skaidrojams ar bijušā rajona centra nozīmi ar labi attīstīto infrastruktūru, ekonomiskajām aktivitātēm un iedzīvotāju skaitu.

Galvenie raksturojošie rādītāji novados, kas iekļaujas partnerības teritorijā:

Novads	Platība km	Iedz. 2011.g.sāk.	Iedz. blīvums 2011.g. Sāk civ./km	IIN nodokļa ieņēmumi pašvald. budžetā uz vienu iedz. 2010.g.Ls	Bezdarba līmenis 2011.gada sāk.%	Ekon.aktīvo tirgus sektora statistikas vienību skaits 2009.g.	Ind.komers. un komercsab.skaits uz 1000 iedz. 2009.g	Zemes vidējā kadastrālā vērtība uz 01.06.2009. (Ls/ha)*	Attālums līdz Rīgai no novada centra (km)
Aizkraukles novads	102	9894	96,8	330,8	12,3	468	27,6	8526,7	90
Jaunjelgavas novads	251	2657	10,6	168	9	215	12,6	850,3	91
Kokneses novads	361	5999	16,6	233,7	10,2	276	14,3	256,1	100
Neretas novads	645	4309	6,7	168,4	13,4	203	7,7	199,4	108
Pļaviņu novads	376	6239	16,6	219,6	11,5	217	13	1522,6	121
Skrīveru novads	105	4055	38,5	260,5	10,5	127	12	593	70
Vecumnieku novads	844	9638	11,4	223,1	10,6	281	9	352,3	55
Latvijā novados vid.	-	-	17,2	232,6	12,8	58512	18,8	-	-

Dati aprēķināti pēc Valsts Zemes dienesta publikācijā „Zemes kadastrālo vērtību kopsummas pa pašvaldībām (2005-2009)” sniegtās informācijas.

Kā vietējā rīcības grupa (VRG) šajā teritorijā darbojas biedrība „Aizkraukles rajona partnerība”, kas tika izveidota 2002.gadā ar mērķi ir veicināt ilgtspējīgu attīstību Aizkraukles rajona lauku teritorijā, pārstāvot sabiedrības intereses tās attīstībā.

Pētījuma metodoloģija, informācijas iegūšanas un analīzes metodes

Pamatojums

Aizkraukles rajona partnerība plānoja veikt izmaiņas savā vietējās attīstības stratēģijā, lai Lauku attīstības programmas aktivitātes „Lauku saimniecību modernizācija” un „Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšana” partnerības teritorijā varētu īstenot arī izmantojot LEADER pieeju pasākumu „411- Konkurētspējas veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā” un „413- Lauku ekonomikas dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā” ietvaros. Veicot izmaiņas stratēģijā, tāpat arī veidojot vienotu pieeju (stratēģiju) pārtikas ražošanas jomas attīstības veicināšanai, ko var īstenot ar atbilstošiem 4.ass pasākumiem, tai skaitā sasniedzot lielāku efektivitāti teritorijas ekonomiskās aktivitātes veicināšanai, Aizkraukles rajona partnerība vēlējās identificēt teritorijā esošo un potenciālo vietējo (tai skaitā arī mājražotāju) pārtikas ražotāju vajadzības un attīstības iespējas.

Apzinot vietējo pārtikas ražotāju vajadzības, skatot tās arī vietējās sabiedrības un pašvaldību atbalsta iespēju kontekstā, kā arī veicinot vietējo pārtikas ražotāju sadarbību realizējot savu produkciju vietējā tirgū, nepieciešams izstrādāt rekomendācijas, kompleksai atbalsta sistēmai, ko Aizkraukles rajona partnerība var īstenot izmantojot savus resursus, mobilizējot vietējos resursus un piesaistot ārējos finanšu resursus.

Eiropas reģionu komiteja ir sniegusi perspektīvo atzinumu par “Vietējo lauksaimniecību un pārtikas ražošanu”, kurā minēts, ka Vietējās pārtikas ražošanas sistēmas ir viens no līdzekļiem, kas sekmē vietējā potenciāla attīstību un uzlabo mazāk pazīstamu un nereti novārtā atstātu teritoriju ekonomisko aktivitāti. Reģionu komiteja iesaka lauku attīstības stratēģijās izvirzīt mērķus saistībā ar vietējās lauksaimniecības un pārtikas ražošanas atbalsta sistēmas izstrādi. Saistībā ar papildus rekomendāciju- uzsākt pilotprojektu realizāciju- Aizkraukles rajona partnerība vēlas veikt iestrādnes savas atbalsta sistēmas izstrādei jau šajā plānošanas periodā.

Pētījuma mērķis ir apzināt Aizkraukles rajona partnerības teritorijā esošo novadu (Aizkraukles novads, Jaunjelgavas novads, Kokneses novads, Skrīveru novads, Pļaviņu novads, Neretas novads, Vecumnieku novada Valles un Kurmenes pagasti) vietējās pārtikas ražotāju atbalsta iespējas, kas ir īstenojamas izmantojot LEADER pieejas principus.

Pētījuma uzdevumi:

- Apzināt situāciju par vietējās pārtikas ražošanas nozari un pārtikas realizāciju Aizkraukles rajona partnerības teritorijā (tai skaitā SVID analīze);
- Formulēt rekomendācijas Vietējās attīstības stratēģijas izmaiņām vietējās pārtikas ražošanas attīstībai Aizkraukles rajona partnerības teritorijā;
- Sniegt rekomendācijas Vietējās pārtikas ražošanas un piegādes atbalsta sistēmas izveidei Aizkraukles rajona partnerības teritorijā.

Atbilstoši pētījuma mērķim, raksturam un izvirzītajiem uzstādījumiem, pētījums tika īstenots atbilstoši transdisciplināros pētījumos izmantotām pieejām un metodēm.

Pētījumā izmantotās metodes:

- Dokumentu analīze;
- Daļēji strukturētās ekspertu intervijas (atbilstoši izlasei);
- Aptaujas;
- SVID analīze;
- Novērojums;
- Sekundārā datu analīze;
- Fokusgrupu diskusija.

Pētījuma objekts – vietējās pārtikas ražošanas un realizācijas attīstības atbalsta iespējas, izmantojot vietējo potenciālu, Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai un citu atbalsta instrumentu finansējumu, Aizkraukles rajona partnerības teritorijā.

Pētījuma bāze: Aizkraukles novads, Jaunjelgavas novads, Kokneses novads, Skrīveru novads, Pļaviņu novads, Neretas novads, Vecumnieku novada Valles un Kurmenes pagasti.

Pētījuma pasūtītājs - biedrība „Aizkraukles rajona partnerība” savas aktivitātes teritorijā īsteno izmantojot LEADER pieeju, kurai ir raksturīgas septiņas sekojošās pazīmes:

- Uz teritoriju ar kopīgu identitāti balstīta pieeja;
- Augšupēja pieeja;
- Partnerībā balstīta pieeja;
- Jaunu un inovatīvu pieeju meklējumi teritorijas attīstībā;
- Integrēta un multisektorāla pieeja vietējās attīstības stratēģiju īstenošanā;
- Tīklošanās;
- Sadarbība.

Tāpēc arī pētījuma īstenošanas process un izvēlētās metodes ir pielietotas respektējot LEADER pieejas būtību.

Pētījuma gaitā tika veikta sekojošo dokumentu analīze:

- Biedrības „Aizkraukles rajona partnerība” vietējās attīstības stratēģija 2008.-2013.gadam;
- Aizkraukles rajona partnerības teritorijā esošo novadu attīstības programmas vai to projekti;
- Latvijas lauku attīstības valsts stratēģijas plāns 2007.-2013.gadam.
- Latvijas Lauku attīstības programma 2007.-2013.gadam;
- Latvijas Lauku attīstības programma 2007.-2013.gadam novērtējuma vidustermiņa ziņojums;
- 2010.gada progresa ziņojums par Latvijas Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam īstenošanu;
- Lauksaimniecības gada ziņojums par 2010.gadu;

- Reģionālās politikas pamatnostādnes 2012.-2018. (projekts);
- Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai;
- ES Reģionu komitejas perspektīvas atzinums "Vietējā lauksaimniecība un pārtikas ražošana".

Pētījuma izstrādes darba gaita.

Pētījuma mērķa sasniegšanai un uzdevumu īstenošanai tika veiktas sekojošas aktivitātes:

No līguma parakstīšanas brīža līdz 2011.gada 15.decembrim pētījuma komanda strādāja pie pētījuma pirmo divu nodevumu izstrādes: Situācijas analīze par vietējās pārtikas ražošanas un realizācijas iespējām partnerības teritorijā un Rekomendācijas Vietējās attīstības stratēģijas izmaiņām vietējās pārtikas ražošanas attīstībai partnerības teritorijā:

- 1) Līdz 2011.gada 25.oktobrim tika strādāts pie informācijas iegūšanas un apkopošanas, lai apzinātu kopīgo situāciju, pieejamos datus pētījuma veikšanai kā arī pie precīza plāna pētījuma realizācijas veikšanai.
- 2) No 25.oktobra līdz 28.oktobrim pētījuma grupa apmeklēja Jaunjelgavas un Kokneses novadus, lai tiktos ar iedzīvotājiem un uzņēmējiem, kas darbojas novados un ir ieinteresēti vietējās pārtikas ražošanā un realizācijā. Aizkrauklē notika vairākas tikšanās ar Aizkraukles, Neretas un Kokneses uzņēmējiem- tai skaitā tirdzniecības centru vadību. Svarīga bija arī tikšanās ar novadu lauku attīstības speciālistiem kopīgā skatījuma definēšanai.
- 3) No 31.oktobra līdz 21.novembrim notika sagatavošanās darbi iedzīvotāju diskusijām.
- 4) 22.novembrī, sadarbībā ar Valsts lauku tīklu tika rīkots seminārs Aizkraukles rajona partnerības novadu iedzīvotājiem, kuri plāno vai vēlas nodarboties ar pārtikas ražošanu. Pēc semināra, pētījuma komanda organizēja fokusa grupu, lai noskaidrotu ideju kopīgo iedzīvotāju un potenciālo ražotāju noskaņu, ņemot vērā viņu kā potenciālo patērētāju viedokli.
- 5) 23.novembrī tika rīkots seminārs novadu iedzīvotājiem, kas jau nodarbojas ar ražošanu. Šai mērķauditorijai tika rīkota mērķtiecīga aptauja, lai noskaidrotu plānotos projektus un tam nepieciešamo investīciju apjomu. Šī ir arī reize, kad tika runāts un noskaidrots iedzīvotāju uzņēmēju viedoklis par kopīgas atbalsta sistēmas izveidi.
- 6) 25.novembrī tika organizēta tikšanās pašvaldību vadītājiem, lielajiem vietējiem ražotājiem kā arī tirdzniecības vietu vadībai, lai runātu par lielu uzņēmēju iesaisti atbalsta sistēmas izveidē, kā arī noskaidrotu par iespējamo pašvaldības atbalstu vietējās pārtikas atbalsta sistēmas izveidei.
- 7) Līdz 15.decembrim notika darbs pie informācijas apkopošanas, analīzes, klasificēšanas, rekomendācijas izstrādes un divu pētījumu nodevumu izstrādes.

- 8) 15.decembrī, tika iesniegti pētījuma pirmās daļas nodevumi ARP padomē un izdiskutētas rekomendācijas par ARP stratēģijas izmaiņām un projektu vērtēšanas kritērijiem.

No 2011.gada 19.decembra līdz 2012.gada 28.februārim notika darbs pie pētījuma otrās daļas realizācijas, kas paredzēja rekomendāciju izstrādi ARP teritoriju kopīgas atbalsta sistēmas izveidei: Nodevums 3„Rekomendācijas Vietējās pārtikas ražošanas un piegādes sistēmas izveidei partnerības teritorijā”:

- 1) No 2011.gada 19.decembra līdz 2012.gada 5.janvārim notika darbs pie pētījuma otrās daļas realizācijas plāna un aktivitāšu izstrādes.
- 2) 2012.gada 5.janvārī notika pētījuma 2012.gada aktivitāšu saskaņošana ar pasūtītāju.
- 3) Līdz 17.janvārim, balstoties uz ARP iesniegtajām rekomendācijām, notika darbs pie ARP pārtikas groza koncepta dokumentācijas izstrādes (Pārtikas padome, pārtikas atlases principi, kvalitātes uzraudzība, popularizēšanas darba grupa, zīmola izstrāde).
- 4) No 18.janvāra līdz 30.janvārim notika darbs pie novadu fokusa grupu darba materiālu sagatavošanas.
- 5) No 31.janvāra līdz 3.februārim tika rīkotas fokusa grupas Vallē, Skrīveros, Neretā, Aizkrauklē, Pļaviņās un Koknese. Tikšanās kalpoja kā sabiedriska apspriešana sākotnēji piedāvātajam konceptam par ARP vietējo pārtikas ražotāju atbalsta sistēmas izveidi. Liels uzsvars tika likts uz iedzīvotāju identitātes novērtēšanu: apzināt savas stiprās un vājās puses gan kā ražotājiem, gan kā patērētājiem.
- 6) No 6.februāra līdz 14.februārim notika iedzīvotājiem apspriesto ideju dzīvotspējas analīze ņemot vērā ekonomiskos, sociālos un vides faktoros. Notika arī darbs pie ARP ražotās pārtikas atlases principu definēšanas iekļaušanai „vietējās pārtikas grozā”.
- 7) 17.februārī notika pirmais publiskais pasākums, kurā vietējie ražotāji piedalījās ar savu ražojumu degustācijām. Pasākuma laikā notika arī konference, kuras laikā tik runāts par vietējās pārtikas ražošanas vēsturiskajiem aspektiem. Pētījuma darba grupa iepazīstināja ar pētījuma starprezultātu - atbalsta sistēmas izveides konceptu.
- 8) No 20.februāra līdz 28.februārim notika darbs pie noslēguma rekomendāciju dokumentācijas izstrādes.

2012.gada 28.februārī ARP padomes sēdē notika pētījuma rekomendāciju prezentācija un diskusija par rekomendācijās piedāvāto aktivitāšu realizācijas iespējām.

Pārskats par vietējās pārtikas ražošanas nozari un pārtikas realizāciju Aizkraukles rajona partnerības teritorijā

Lai Aizkraukles rajona partnerība varētu veikt mērķtiecīgas intervences pārtikas ražotāju atbalstam, nepieciešams veikt apskatu par pārtikas ražošanas nozari, tai pieejamajiem resursiem, kā arī identificēt vajadzības, kuras ir risināmas ar Aizkraukles rajona partnerības atbalstu.

Viens no lauksaimniecībai un pārtikas ražošanai būtiskiem resursiem ir lauksaimniecībā izmantojamā zeme, kas tiek izmantota komercdarbībā.

Lauksaimniecībā izmantojamās zemes (LIZ) izmantošana vidēji vienā lauku saimniecībā novados (ha)

Novads	Zemes kopplatība	Izmantotā LIZ*	Aramzeme	Ilggadīgie stādījumi	Pļavas un ganības
Aizkraukles novads	37,3	19,9	22	0,2	4
Jaunjelgavas novads	21,8	12,8	10,5	0,1	7,9
Kokneses novads	23,5	12,9	22,4	0,1	5,8
Neretas novads	33,1	17,5	13,5	0,1	8,8
Pļaviņu novads	38,9	23,5	5,6	0	10,2
Skrīveru novads	22	10,6	17,2	0,3	3
Vecumnieku novads	10,4	5,2	10,4	0,1	6,3
LATVIJĀ	34,5	21,5	13,4	0,1	7,8

CSP dati

Vienas saimniecības vidējā platība svārstās robežās no 10,4 ha Vecumnieku novadā līdz 38,9 ha Pļaviņu novadā. Salīdzinājumā ar Latvijas vidējo rādītāju lielāka platība ir tikai Aizkraukles un Pāviņu novados. Proportcionāli lauksaimniecībā izmantojamā zeme sastāda vairums novados nedaudz vairāk 50%. Tāpat nelielās platībās tiek audzēti ilggadīgie stādījumi (nav uzskaitīts Pļaviņu novadā), kā arī pļavas un ganības.

Lauksaimniecībā pastāvīgi nodarbināto skaits Aizkraukles rajona partnerības teritorijā

Novads	Pavisam		
	Lauksaimniecībā pastāvīgi nodarbināto skaits	t.sk. l/s pastāvīgi nodarbināto saimniecību īpašnieku (lietotāju) un viņu ģimenes locekļu skaits	t.sk. l/s pārējo pastāvīgi nodarbināto skaits
Aizkraukles novads	321	252	69
Jaunjelgavas novads	984	943	41
Kokneses novads	893	749	144
Neretas novads	1204	1130	74

Pļaviņu novads	869	834	35
Skrīveru novads	310	254	56
Vecumnieku novads	1766	1680	86

CSP dati

Vislielākais skaits lauksaimniecībā patstāvīgi nodarbināto ir Vecumnieku un Neretas novados, jo šo novadu iedzīvotājiem ir senas tradīcijas lauksaimniecības produktu ražošanā, kā arī atrašanās vieta un citu nozaru uzņēmumu trūkums veicina lauku saimniecību attīstību. Aizkraukles un Skrīveru novadu sastāvā ir pilsētas, kurās pamatā strādā iedzīvotāji, kas apkalpo lauksaimniecības produktu ražošanu un pārstrādi vai strādā citās sfērās uz vietas, vai arī strādā citās lielākajās pilsētās kā piem. Rīgā.

Saimniecību skaits, vidējais lielums un zemes izmantošana novados

	Lauku saimniecību skaits	Lauku saimniecību zemes kopplatība	t.sk. izmantotā LIZ	t.sk. aram zeme	t.sk. ilgga dīgie stādījumi	t.sk. pie-mājas dārziņi	t.sk. izmantotās pļavas un ganības
Aizkraukles nov.	127	4116,8	3355,2	2791,4	26	24,5	407,5
Jaunjelgavas novads	560	18374,4	10551,2	5907,7	65,6	132,5	3772,4
Kokneses nov.	370	16490,1	10528,1	8274,4	29,7	59,9	1784,6
Neretas novads	608	23268,5	13677,5	8193,6	41,5	118,6	4004,1
Pļaviņu novads	467	14627,9	7543,5	2634,7	20,8	115	2647,3
Skrīveru novads	146	3856,8	3009,8	2507,9	38,7	21,5	256,5
Vecumnieku novads	980	27455,7	16696,3	10152,9	103,4	239,6	4914,2

	Lauku saimniecību zemes kopplatība	t.sk. pļavas un ganības, kuras neizmanto produkcijas ieguvei, bet uztur labā I-saimniecības un vides stāvoklī un saņem vienotos platību maksājumus	t.sk. neizmantotā LIZ	t.sk. ar kokiem apaugusi teritorija	t.sk. meži	t.sk. īsās aprites koku stādījumi	t.sk. pārējā zeme
Aizkraukles nov.	4116,8	105,8	31,8	406	1	323	323
Jaunjelgavas novads	18374,4	673	779,3	5912	37	1095	1095
Kokneses nov.	16490,1	379,7	605,1	4257	0	1100	1100
Neretas novads	23268,5	1319,9	1425,8	6706	32	1428	1428
Pļaviņu novads	14627,9	2125,7	809,2	5024	26	1226	1226
Skrīveru novads	3856,8	185,2	178,5	421	1	247	247
Vecumnieku novads	27455,7	1286,4	2258,5	6640	51	1809	1809

Lielākais skaits lauku saimniecību ir reģistrēts Vecumnieku un Neretas novados, kas cieši saistīts ar ievērojami skaitu lauksaimniecībā nodarbināto skaitu šajos pagastos. Aizkraukles rajona teritorijas iedzīvotāji izmanto piemājas dārziņus lauksaimniecības produkcijas audzēšanai gan pašpatēriņam gan arī tirdzniecībai nelielos daudzumos. Lielākā mazdārziņu platība ir Jaunjelgavas novadā, Neretas un Vecumnieku novados. Ievērojamas zemes platības tiek koptas lai saņemtu Eiropas Savienības platībmaksājumus. Taču ievērojamas lauksaimniecības izmantojamās zemes platības netiek apstrādātas, Neretas, Jaunjelgavas, Pļaviņu un Vecumnieku novados pieaug ar kokiem apaugušas teritorijas, kuras nevar nosaukt par „mežiem”.

Lauksaimniecības kultūraugu sējumu platība Aizkraukles rajona partnerības teritorijā (platība, ha)

	Graudaugu kultūras	t.sk. Rudzi	t.sk. Kvieši	t.sk. Mieži	t.sk. Triticāle	Tehn. kultūras	t.sk. Rapsis	Lopbarības –zaļbarības kultūras	t.k. Ilggadīgie zālāji	Kartupeļi	Dārzeni
Aizkraukles novads	1813,3	31,3	507,8	537	12,1	0	0	851,9	842,9	32,4	12,8
Jaunjelgavas novads	3171,7	277,6	1488,2	607,3	64,8	686,9	670,5	1637,3	1626,6	128	14,3
Kokneses novads	2259,5	154,2	835,9	368,8	124,1	492,2	490,4	4748	4433,2	74,8	11,1
Neretas novads	3840	112	1851	847,3	92,1	913,6	893,4	3020,7	2921,4	167,9	7,5
Pļaviņu novads	600,5	32,4	183,9	135,7	37	414,2	414,1	1262,1	1249,5	89,9	7,6
Skrīveru novads	687,7	151,5	427,3	18,7	6,5	249,9	248,2	1320	1304,6	120,2	28,7
Vecumnieku novads	3923,9	268,6	2447,8	589,7	74,3	917,1	821,6	3710,5	3621	337,8	45,2

CSP dati

Aizkraukles rajona lauku partnerības teritorijā tiek audzētas graudaugu kultūras (t.sk, rudzi, kvieši, mieži, tehniskās kultūras – pamatā rapsis), lopbarības –zaļbarības kultūras t.sk. ilggadīgie zālāji, kartupeļi un dārzeni.

Lauksaimniecības dzīvnieku skaits Aizkraukles rajona partnerības teritorijā

6.tabula

	Liellopi	t.sk. slaucamās govīs	Cūkas	Aitas	Kazas	Zirgi	Mājputni
Aizkraukles nov.	1503	576	967	33	13	4	1167
Jaunjelgavas nov.	2586	991	451	414	152	47	4090
Kokneses novads	4334	1914	1239	226	34	44	2295
Neretas novads	2681	1185	660	464	34	20	2818
Pļaviņu novads	1640	688	241	289	37	25	2752
Skrīveru novads	518	265	88	37	19	14	910
Vecumnieku nov.	4550	1696	1400	775	279	227	6756

CSP dati

Lielākais skaits liellopu tiek audzēts Kokneses un Vecumnieku novados, bet slaucamās govīs tiek audzētās mazāk kā puse no kopējā liellopu skaita. Lauku saimniecībās tiek audzētas cūkas (lielākais skaits Kokneses un Vecumnieku novados), aitas (lielākais skaits Jaunjelgavas

un Neretas novados), kazas un mājputni (lielākais skaits Jaunjelgavas un Vecumnieku novados). Visos novados audzē zirgus, lielākais skaits – 227 gab. Vecumnieku novadā.

Lauksaimnieciskās produkcijas ražošana (audzēšana) novados

Aizkraukles novadā lielākais lauksaimniecības izmantojamas zemes apsaimniekotājs ir k/s "Aizkraukle – A", kas nodarbojas ar graudkopību. 924 ha platība tiek audzētas auzas, mieži, rudzi, kvieši, griķi un rapsis. Labi ekonomiskie radītāji ir saimniecībām, kuru pamatnozare ir piena un gaļas lopkopība - z/s "Sirmēni", z/s "Dārznieki", z/s "Gala Tunki", z/s "Āres", z/s "Palejkalni" un SIA „Rokade Plus”. Veiksmīgi darbojas arī piemājas saimniecība „Meždujas”, kas pārstāv biškopības nozari un savu produkciju realizē Aizkrauklē un Rīgā. Arī dārzeņu audzētāji z/s „Priedinas”, piemājas saimniecības „Rožkalni” un „Imantas”.

Aizkraukles novadā 15 lauku saimniecības nominētas kā galvenās lauksaimniecības produktu ražotājas, kurā galvenie produkti ir piens, gaļa, dārzeņi, smiltsērķšķi, biškopības produkti, zemenes un citas ogas un augļi. Kā galvenās produkcijas realizācijas vietas minamas: A/S „Rīgas piena kombināts”, Aizkraukles novada tirgus, „KS „Triķāta”, Rīgas centrāltirgus, ēdināšanas iestādes, tieša tirdzniecība – kiosks pie zemeņu lauka. SIA „Dabas dārzs” minams kā labas prakses piemērs dārzeņu, ogu un augļu pārstrādei, un produkcijas realizācijai vietējā tirgū gan eksportējot uz Lielbritāniju.

Jaunjelgavas novadā vairumu novada lauku saimniecību var raksturot kā daudznozaru piemājas sīksaimniecības ar maziem preču produkcijas apjomiem. Ir pavisam maz saimniecību, kas reģistrējušies kā darba devēji un izmanto algotu darbaspēku. Kā papildus nozare zemnieku saimniecībām ir mežizstrāde un kokapstrāde. Pārsvarā tiek audzētas lopbarības kultūras (58%), graudaugi (33%) un kartupeļi (7%). Pēdējos gados notiek pāreja uz tehnisko kultūru audzēšanu – vasaras un ziemas rapsi.

Novadu lauku teritorijās ir visi priekšnoteikumi ekoloģiski tīras pārtikas ražošanai un netradicionālo lauksaimniecības nozaru attīstībai.

Sērenes pagastā ir 241 zemnieku saimniecība ar zemi 4007,8 ha kopplatībā, 198 piemājas saimniecības – 634,1 ha kopplatībā, kuru galvenā ekonomiskā darbība ir lauksaimniecība. Tai skaitā zemnieku saimniecībām īpašumā un lietojumā bija 1844,1 ha meža, bet piemājas saimniecībām – 141,3 ha.

Seces pagastā ir 394 zemnieku saimniecības ar zemi 9440,8 ha kopplatībā, 186 piemājas saimniecības – 1657,7 ha kopplatībā. Tai skaitā zemnieku saimniecībām īpašumā un lietojumā bija 4072 ha meža, bet piemājas saimniecībām – 469,7 ha.

Pie perspektīvām zemnieku saimniecībām Seces pagastā jāmin z/s „Gundegas”, „Ziedāni”, „Silarozes”, „Vēžnieki”, „Krēslīņi”, „Krastiņi”, „Kalnozoli”, „Lauki” u.c. Ir iespējas audzēt ārstniecības augus (z/s „Degļi”, „Krastiņi”), atklātā lauka dārzeņu audzēšana (z/s „Krastiņi”, „Stārķukalni”, „Kalna - Čoči”, „Gundegas”), integrētie augļu dārzi un dekoratīvās kultūras (z/s „Gundegas” un Jaunskultes”).

Sunākstes pagastā ir 135 zemnieku saimniecības ar zemi 4005,8 ha kopplatībā, 128 piemājas saimniecības – 1111,7 ha kopplatībā. Tai skaitā zemnieku saimniecībām īpašumā un lietojumā bija 1676,9 ha meža, bet piemājas saimniecībām – 401,1 ha.

Pārsvārā tiek audzēti graudaugi (58%) lopbarības kultūras (22%), un kartupeļi (14%).

Daudzeses pagastā ir 242 zemnieku saimniecības ar zemi 5543,3 ha kopplatībā, 229 piemājas saimniecības - 1083,6 ha kopplatībā. Tai skaitā zemnieku saimniecībām īpašumā un lietojumā ir 2626,8 ha meža, bet piemājas saimniecībām – 488,0 ha.

Pārsvārā tiek audzēti graudaugi (69%) lopbarības kultūras (14%), un kartupeļi (10%). Pie perspektīvām zemnieku saimniecībām pagastā jāmin z/s „Ziediņi”, „Viesītes”, „Vairogi” un „Namdari”. Pagastā darbojas agrokooperatīvā sabiedrība “Daudzevas labība” (tālr. 65141160). z/s „Jaguārs” nodarbojas ar sēņu audzēšanu.

Staburaga pagastā lauksaimniecības nozarē darbojas SIA „Velmaraiši” (lopkopība un tehnikas pakalpojumi). Lielākās zemnieku saimniecības ir „Skudras” - graudkopība, „Dālderī”, „Kalves”, „Kalna Skābuči” - lopkopība, graudkopība.

Jaunjelgavas novadā lauku saimniecības nodarbojas galvenokārt ar tradicionālo lauksaimniecības produktu (graudaugi, kartupeļi, piens gaļa) ražošanu, bet arī tiek audzēti bioloģiskie produkti, ārstniecības augi, sēnes. Nozīmīgu vietu ieņem arī augļu dārzi, stādu un puķu audzēšana.

Kokneses novada teritorijas salīdzinoši lielākā daļa - 60% jeb 10484,9 ha, tiek izmantota gan tradicionālas lauksaimniecības vajadzībām – tīrumiem (3813,8 ha), pļavām (850,6 ha), ganībām (1316,3 ha), gan bioloģiskās lauksaimniecības vajadzībām, augkopībai. Kopējā lauksaimniecības izmantojama zemes meliorēta platība ir 3996 ha. 3420,2 ha aizņem meži, 285,4 ha aizņem ūdeņi.

Ar lauksaimniecisko ražošanu saistītie - gan lauksaimnieciskas, gan nelauksaimnieciskas ražošanas uzņēmumi, izvietoti vienmērīgi visa pagasta teritorija. Ievērojamu daļu pagasta ekonomiskajā struktūrā, ka arī zemes izmantošanā ieņem lielražojošie uzņēmumi – SIA „Bormaņi” un z/s „Sietiņi”, kuru darbības nozares ir graudkopība, piena un gaļas lopkopība.

Juridiski reģistrējušās 83 zemnieku saimniecības, 1 paju sabiedrība, 1 lauksaimniecības kopdarbības kooperatīvā sabiedrība, 1 sabiedrība ar ierobežotu atbildību, darbojas Lauksaimniecības Biedrība (pašvaldības dati). Paralēli lielražošanai ievērojamu īpatsvaru teritorijas izmantošana, bet ne ekonomiskajā struktūrā, ieņem arī piemājas saimniecības (juridiski neregistrētas), kuras darbojas kā ģimenes uzņēmumi un izmanto zemi lauksaimnieciskajai ražošanai (ganībām, pļavām, tīrumiem). Pašreizējais lauksaimniecisko zemju ekstensīvais izmantošanas veids ir iespēja gan ekoloģiski tīras lauksaimniecības, gan arī dažāda veida netradicionālas lauksaimniecības attīstībai.

Saimniecības pārsvārā ir mazas, kas neļauj rentabli saimniekot ar Latvijai tradicionālām lauksaimniecības nozarēm. Vairums saimniecības var tikt raksturotas kā daudznozaru

piemājas sīksaimniecības ar maziem preču produkcijas apjomiem. Ir pavisam maz saimniecību, kas izmanto algotu darbaspēku (z/s „Zemītes”, „Dūjas”, „Zemitāni”).

Kokneses novadā ir visi priekšnoteikumi ekoloģiski tīras pārtikas ražošanai un netradicionālo lauksaimniecības nozaru attīstībai.

Kokneses novada ekonomisko attīstību veicina sekojošas nozares:

- Mežsaimniecība un kokapstrāde;
- Lopkopība, augkopība, lauksaimniecība un netradicionālā lauksaimniecība;
- Medības, sēņošana un ogošana;
- Zvēru audzēšana
- Būvniecība;
- Tirdzniecības pakalpojumi;

Pēc novada pašvaldības datiem nozīmīgākās lauksaimniecības produktu ražotājas, kas raksturo pārtikas produktu daudzveidību jeb pārtikas grozu:

Saimniecība	Produkcija
z/s "Lembergi"	kartupeļi, burkāni, svaigi un skābēti kāposti
SIA "Bormaņi"	rapšu eļļa
Z/S "Sidrabi"	kaņepju staks
Z/S "Bļodiņas"	piena produkti
Z/S "Pakuļi"	bioloģiski nav realizējamā, nebioloģiski dažādas ogas, medusaugļi, ķirbji u.c. sezonā, bet viņiem savs veikals
z/s "Janavas"	krēms "Beāte", tējas
Z.S"Lejasgravas"	piena produkti, gaļa, dārzeņi
Z/S "Āzīši"	kazas siers
Z/S "Silavas"	aitas gaļa
Z.s."Zemitāni"	savvaļas dzīvnieku gaļa un to produkti
z/s" Lalna Rēcijas"	dārzeņi lielākos apjomos
SIA "Ziedi"	augļi
SIA "Mazā kāpa"	ādas izstrādājumi
Dravas	medus(ir arī vēl citi saimnieki)
	metālizstrādājumi

z/s Vecsiljāņi ar sieru. Zaļajā tirdziņā kādreiz ir pabijuši no šī saraksta z/s Sidrabi, z/s Janavas, Līga Piliena un SIA Bormaņi, Kokneses miesnieks un Ragāļu beķereja.

Kokneses novadā lauku saimniecības raksturojas ar daudznozaru pārtikas produktu ražošanu: graudaugu, dārzeņu audzēšanu, piena, gaļas ražošanu, netradicionālo lauksaimniecību un bioloģiskās lauksaimniecības produkcijas audzēšanu. Populāras nodarbes ir medības, sēņošana un ogošana, zvēru audzēšana.

Neretas novada Neretas pagastā pēc uzņēmumu reģistra ziņām ir 70 zemnieku saimniecības. No tām: Piensaimniecības virs 20 govīm (15) / virs 200 govīm (2), aitaudzētāji (5), biškopības saimniecības (4 no tām- 1 bioloģiskā), bioloģiskās zemnieku un piemājas saimniecības (6). Kā progresīvākās saimniecības ir uzskatāmas z/s Čaidāni (Aija un Raimonds

Leiši), kas nodarbojas ar piensaimniecību, Alvis Možeiks, kas realizē medu un tā izstrādājumus.

Neretas novadā ir arī 13 uzņēmēji, kas nodarbojas ar nelauksaimniecisko darbību: 2 gateri, 10 veikali, 1 aptieka.

Neretas novada Mazzalves pagastā lielākās saimniecības ir:

„Krausti – B”, kura nodarbojas ar gaļas liellopu audzēšanu (bioloģiskā), „Bērzi” – arī gaļas liellopu audzēšana (bioloģiskā), „Rimšāni” – piena lopkopība, laukkopība (bioloģiskā), „Ozolkalni” – piena lopkopība, laukkopība, „Zemturi” – lopkopība, laukkopība, lauku tūrisms, „Ozoliņi” – graudkopība, „Rītupes” – biškopība, „Plēsumi” – lopkopība, laukkopība, biškopība, „Zvejnieki” – puķu audzēšana un tirdzniecība, „Spodri” – laukkopība, „Pīlādži” – lopkopība, laukkopība.

Individuālie komersanti (IK): Jaroslavs Bīmanis (mežizstrāde), Arnolds Tutāns (taras cehs), Rimute Karakuļko (autoveikals).

Sabiedrības ar ierobežotu atbildību: SIA „Blīgzna” – Dainis Ivanovs (mežizstrāde), SIA „RA5” – Jolanta Ratniece (cigoriņu kafijas „Alīda” ražošana), SIA „Ērberģe” – graudaudzēšana, lauksaimniecības pakalpojumu sniegšana, mazumtirdzniecība.

Neretas novada Pilskalnes pagastā tūrisma nozarē veiksmīgi darbojas ZS. „Pilkalne”.

Lielākas saimniecības Pilskalnes pagastā, kuras nodarbojas ar lopkopību, laukkopību un gaļas lopu audzēšanu: „Ceplīši”, „Lejas stridzēni”, „Alejas”, „Aparāni”, „Bruņenieki”. Saimniecības, kuras veiksmīgi nodarbojas ar medus ražošanu: Ģrakoviči, „Pūteļi”, „Mežmaļi”, „Pumpuri”.

Neretas novada Zalves pagastā nozīmīgākās graudkopības saimniecības: ZS „Pumpuri”, ZS „Slapdzēni”; piena lopkopības saimniecības: Zīlītes, „Kalna Pālēni”, „Daugavieši”, „Skujiņas”.

Mežizstrāde un laukkopība: ZS „Paegliši”. Cūkkopības saimniecība „Blāzmas”, Tirdzniecība-ī.u. „Cielava”- Kupetis. KS „Āntūži”- nodarbojas ar graudkopību.

Neretas novadā līdzās tradicionālajām lauksaimniecības produktu ražošanas (graudaugi, piens, gaļa) saimniecībām, tiek ražots medus, cigoriņi, puķes, bioloģiskās lauksaimniecības produkti. Neretas novadā ir 56 saimniecības, kuras nodarbojas ar bioloģisko saimniecību.

Pļaviņu novadā atbilstoši statistikas datiem 2009.gadā lauksaimniecības nozarē (NACE 2.red. Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība) darbojās 87 komercsabiedrības. Galvenais to darbības veids – lopkopība.

Lielākajiem lauksaimniecības uzņēmumiem, kas nodarbojas ar augkopību, ir uzskaitāmi:

Vietalvas pagasta zemnieku saimniecība "GRANNES" specializējas graudaugu, pākšaugu un eļļas augu sēklu audzēšanā (apgrozījums – 116 tūkst. latu);

Aiviekstes pagasta zemnieku saimniecība „VECAPĒNI” nodarbojas ar garšaugu, aromātisko un ārstniecisko augu audzēšanu (apgrozījums – 101 tūkst. latu).

Pļaviņu novadā lauku saimniecības raksturojas ar daudznozaru pārtikas produktu ražošanu: graudaugu, dārzeņu audzēšanu, piena, gaļas ražošanu, netradicionālo lauksaimniecību (garšaugu, aromātisko un ārstniecisko augu audzēšanu) un bioloģiskās lauksaimniecības produkcijas audzēšanu.

Skrīveru novadā lauku saimniecības raksturojas ar daudznozaru pārtikas produktu ražošanu: graudaugu, dārzeņu audzēšanu, piena, gaļas ražošanu, netradicionālo lauksaimniecību un bioloģiskās lauksaimniecības produkcijas audzēšanu.

Vecumnieku novads Kurmenes un Valles pagastos lauku saimniecības raksturojas ar tradicionālo pārtikas produktu ražošanu: graudaugu, dārzeņu audzēšanu, piena, gaļas ražošanu, netradicionālo lauksaimniecību (medus) un bioloģiskās lauksaimniecības produkcijas audzēšanu.

Svaigpiena realizācijas atļaujas piegādēm nelielos daudzumos Aizkraukles rajona partnerības teritorijā ir piešķirtas 31 saimniecībai:

Aikraukles novadā - 12 saimniecības

Jaunjelgavas novadā - 3 saimniecības

Neretas novadā - 4 saimniecības

Pļaviņu novadā - 10 saimniecības

Skrīveru novadā - 2 saimniecības.

ARP teritorijā darbojas 2 mājas nagiņu gaļas ieguves uzņēmumi (Aizkraukles novadā).

Kopā 4 pārvadātājiem ARP teritorijā (Aizkraukles, Jaunjelgavas un Skrīveru novadi) ir izsniegtas dzīvnieku pārvadātāju atļaujas pārvadājumiem līdz 8 stundām.

Ar olu realizāciju nelielos daudzumos ARP teritorijā (Pļaviņu novadā) nodarbojas 1 saimniecība - z/s “Lejas Kaivēni”.

ARP teritorijā atzītās akvakultūras dzīvnieku audzētavas darbojas Jaunjelgavas un Kokneses novados. Sērenes pagastā atradās valsts zivju audzētava „Sērene”, kura nodarbojās ar plaužu un zandartu mazuļu audzēšanu ielaišanai dabiskajās ūdenstilpēs zivju krājumu ataudzēšanai un papildināšanai (zivju resursu atražošana). *Ar 07.10.2009. zivju audzētava „Sērene” (7 ēkas un zeme) tika nodota privatizācijai.* Zivju audzētava „Purviņi” atrodas Seces pagastā un nodarbojas ar Āfrikas samu, storu un karpu audzēšanu. Karpas tiek audzētas arī Daudzeses pagasta zivju dīķos. Kokneses novadā SIA „Rīteru zivis” audzē foreles un piedāvā gan makšķerēšanas iespējas gan arī tirgo dzīvas zivis.

Aizkraukles rajona partnerības teritorijā darbojas arī viens atzīts taukvielu ražošanas uzņēmums - Kokneses pagasta bioloģiskā saimniecība z/s „Sidrabi”, kas nodarbojas ar kaņepju audzēšanu, pārstrādi un kaņepju staka tirdzniecību.

Partnerības teritorijā (Aizkraukles novadā) ir viena atzītā pārtikas produktu noliktava.

Aizkraukles rajona partnerības teritorijā darbojas 115 bioloģiskās saimniecības. Tas ir nozīmīgs saimniecību skaits arī Latvijas mērogā:

Aizkraukles novadā 3 saimniecības nodarbojas ar bioloģisko produktu (galvenokārt augkopības produktu ražošanu) un viena – SIA “Dabas dārzs” ar augļu, dārzeņu un pārējo augu izcelsmes produktu pārstrādi (veikali Rīgā).

Jaunjelgavas novadā 11 saimniecības nodarbojas ar bioloģisko produktu (galvenokārt augkopības produktu ražošanu), piena lopkopības, gaļas lopkopības un aitkopības produkciju.

Kokneses novadā 30 saimniecības nodarbojas ar bioloģisko produktu (galvenokārt augkopības dārzenkopības, augļkopības produktu ražošanu), piena lopkopības, gaļas lopu un cūkkopības produkciju. Kaņepju staka ražotne, eļļas ražotne un augu izcelsmes produktu apstrāde un iepakošana

Neretas novadā 35 saimniecības nodarbojas ar bioloģisko produktu (galvenokārt augkopības dārzenkopības, augļkopības produktu ražošanu), piena lopkopības, liellopu, cūkkopības truškopības un aitkopības produkciju.

Pļaviņu novadā 9 saimniecības nodarbojas ar bioloģisko produktu (galvenokārt augkopības dārzenkopības, augļkopības produktu ražošanu), piena lopkopības, liellopu, cūkkopības truškopības un aitkopības produkciju.

Skrīveru novadā 7 saimniecības nodarbojas ar bioloģisko produktu (galvenokārt augkopības dārzenkopības, dārzenkopībasaugļkopības produktu ražošanu), piena lopkopības, liellopu, putnkopības produkciju. Novadā tiek nodrošināta z/s „Ragāres” augu izcelsmes produktu pārstrāde un cukura izstrādājumu ražošana- SIA "Skrīveru saldumi"

Vecumnieku novada Valles un Kurmenes paqastos 20 saimniecības nodarbojas ar bioloģisko produktu (galvenokārt augkopības), piena lopkopības, liellopu, cūkkopības, putnkopības un biškopības produkciju.

Detalizētāka informācija par visiem iepriekš minētajiem komersantiem ir pieejama šī pētījuma I un II pielikumā.

Aizkraukles rajona partnerības teritorijā esošo pārtikas pārstrādes organizāciju struktūra

Aizkraukles novadā darbojas 5 pārtikas pārstrādes uzņēmumi. No tiem – 2 uzņēmumi nodarbojas ar kakao, šokolādes, konfekšu un citu cukuroto konditorejas izstrādājumu ražošanu. 3 komersanti nodarbojas ar svaigpiena savākšanu un piena produktu ražošanu.

Jaunjelgavas novadā jau vairāk nekā 10 gadus Sērenes pagastā saimnieko SIA “Daudznozaru kompānija *Daugava*”, kuras ražotā produkcija ir īpaša un atšķiras no citiem līdzīgiem piena un maizes produktiem ar to, ka tie ir 100% dabīgi, jo ražošanas procesā tiem netiek pievienoti stabilizatori un konservanti (E piedevas), kas mākslīgi pagarinātu produktu uzglabāšanas un izmantošanas ilgumu. Liellopu kompleksā “Birzes” sākas SIA “Daudznozaru kompānija *Daugava*” pilna cikla ražošanas pirmais posms. Liellopu komplekss bija viena no pirmajām nozarēm, kurā, domājot par nākotnes attīstību, tika nolemts ieguldīt līdzekļus un veikt rekonstrukcijas darbus, lai ražotu augstākās kategorijas pienu. Tagad te ir modernākā lopu novietne Latvijā ar ganāmpulku vadības sistēmu, 20 vietu karuseļiekārtu, šķidrmēslu sistēmu ar spraugu grīdā un teļu automātisko barotāju.

Atjaunotajā piena pārstrādes rūpnīcā kopš 2005.gada sākuma „Daudznozaru kompānija *Daugava*” ražo augstākās kvalitātes 100% dabīgu piena produktu līniju, iepildot to stikla traukos. Lai produkti saglabātu savas bioloģiskās uzturvielas, tiem nepievienojot E konservantus, piens tiek pasterizēts zemā no 72° līdz 79° C temperatūrā, kas iznīcina mikrobus un negatīvās baktērijas, bet saglabā vitamīnus un vērtīgās uzturvielas.

SIA “Daudznozaru kompānija *Daugava*” maizes ceptuvē „Sērene”, kas ir viena no pirmajām maizes ceptuvēm Latvijā, kurā atsāka cept maizi pēc senlatviešu receptēm, katrs kukulītis ir roku darbs. Tehnoloģijas pamatā ir maizes mīklas gatavošana un raudzēšana, izmantojot dabīgo ieraugu, tādejādi ļaujot maizei izrūgt savā dabiskajā procesā. Piedevas, kas veicinātu mākslīgu rūgšanas procesu, netiek pievienotas. Maizes radīšanas pamatā ir plaucēšanas princips. Visiem maizes veidiem ir piešķirta Latvijas “Zaļās Karotītes” atzīšanas un atpazīšanas zīme. Daļai produktu ir piešķirta sabiedrībā un patērētāju vidū atpazīstamā zīme “Veselīgs Produkts”. Pieaugot pircēju prasībai pēc jau sagatavotām sagrieztām maizēm, SIA “Daudznozaru kompānijas *Daugava*” maizes ceptuve „Sērene” vairākus maizes veidus piedāvā tieši sagrieztā veidā.

2007.gadā izstrādāta jauna produktu līnija Aiviekste – kvalitatīvi produkti. Jaunā zīmola produktiem ir plastmasas iepakojums – baltas pudeles un burciņas. Jaunais zīmols ietver 13 dažādus produktus – 5 veidu jogurtus, 2 veidu % kefirus, 3 veidu % pienu, 15% krējumu, vājpiena biezpienu, biezpienu ar krējumu un rjaženku.

Kokneses novadā darbojas viens gaļas produktu ražošanas un savvaļas medījumu apstrādes uzņēmums. Saimniecībai „Zemitāni” īpašumā ir vairāk nekā divi tūkstoši zemes un meža, no kuriem lauksaimniecībā izmanto ap 1300 ha, vēl 200 ha lielā iežogotā platībā izveidots savvaļas dzīvnieku dārzs, kurā ir vairāk kā 800 dzīvnieku. Sumbrus, mežacūkas un muflonus saimniecībā audzē daudzveidībai un tūrisma attīstībai. Savvaļas medījumi tiek apstrādāti saimniecībā un piedāvāti dažādās realizācijas vietās.

Kokneses novadā darbojas vēl 12 uzņēmumi, kuru piedāvātais pārtikas ražošanas un arī pakalpojumu sortiments ir salīdzinoši plašs:

- Piena produktu ražošana;
- Lauksaimniecības produktu ražošana, pārstrāde, realizācija;
- Gaļas un gaļas produktu ražošana, pārstrāde un konservēšana;
- Augļu un dārzeņu pārstrāde un konservēšana, vairumtirdzniecība;
- Zvejniecība, zivkopība un ar to saistīti pakalpojumi;
- Mazumtirdzniecība kioskos un standos, arī nespecializētajos veikalos, kuros galvenokārt pārdod pārtikas preces.

Pļaviņu novadā darbojas 2 komersanti, kuru noteiktā joma ir pārtikas produktu ražošana (1 - Pārtikas ražošana, 1 - Mājas vīna ražotne).

Skrīveru novadā ir vairāki komersanti, kas nodarbojas ar konditorejas izstrādājumu, saldumu ražošanu, saldējuma ražošanu.

Detalizētāka informācija par visiem iepriekš minētajiem komersantiem ir pieejama šī pētījuma III pielikumā.

Aizkraukles rajona partnerības teritorijā esošo tirdzniecības vietu un objektu raksturojums

Lielākais tirdzniecības vietu un objektu skaits ir koncentrēts Aizkraukles pilsētā, taču kā vietējo uzņēmēju pārtikas tirdzniecībā atzītākās varētu uzskatīt IGA centru Aizkrauklē, kur ir pieejami tradicionālie produkti - gaļas izstrādājumi, maize un zivis, kā arī rokdarbnieku un amatnieku darinājumi - rotas, pinumi, māla izstrādājumi, adījumi un citas preces un produkti. Kā iecienīta vietējās lauksaimniecības produkcijas tirdzniecības un iegādes vieta ir arī Aizkraukles tirgus, kur atsevišķi vietējie uzņēmumi ir arī iekārtojuši pastāvīgas tiešās tirdzniecības vietas.

Jaunjelgavas novadā: Jaunjelgavā ir astoņi veikali – pārtikas un rūpniecības preču tirdzniecībai. Ēdināšanas pakalpojumus sniedz SIA „Elksnis” kafejnīca „Aigars”, veikals „Čiekuri” (MC IK) un SIA „BVR” kafejnīca „Citrus”.

Sērenes pagasta teritorijā ir trīs mazumtirdzniecības veikali, kuros var iegādāties pārtikas preces un pirmās nepieciešamības rūpniecības preces. No sadzīves pakalpojumiem uz vietas nodrošināti ēdināšanas pakalpojumi kafejnīca – bistro „Daugava” un friziera pakalpojumi.

Daudzses pagasta teritorijā ir pieci mazumtirdzniecības veikali, kuros var iegādāties pārtikas preces un pirmās nepieciešamības rūpniecības preces. Pagasta attālākās apdzīvotās vietas apkalpo autoveikali.

Seces pagasta teritorijā ir divi mazumtirdzniecības veikali, kuros var iegādāties pārtikas preces un pirmās nepieciešamības rūpniecības preces. Pagasta attālākās apdzīvotās vietas apkalpo 3 autoveikali. Pagasta skolā ir sava ēdnīca un pagasta centrā uzsākusi darbību SIA W-4" kafejnīca.

Sunākstes pagasta teritorijā ir viens veikals, kurā var iegādāties pārtikas preces un pirmās nepieciešamības rūpniecības preces. Pagasta attālākās apdzīvotās vietas apkalpo autoveikali.

Staburaga centrā atrodas viens veikals.

Pļaviņu novadā pārtikas produktu tirdzniecība tiek realizēta 11 objektos. Kā arī novadā darbojas 7 ēdināšanas vietas.

Skrīveru novadā ir 11 ēdināšanas objekti un tirdzniecības vietas.

Vecumnieku novada Kurmenes un Valles pagastos ir 3 tirdzniecības vietas.

Detalizētāka informācija par visiem iepriekš minētajiem komersantiem ir pieejama šī pētījuma IV pielikumā.

Tūrisma uzņēmējdarbība Aizkraukles rajona partnerības teritorijā

Lai gan tūrisma uzņēmējdarbību nevar uzskatīt par pārtikas ražošanas nozari, tomēr ņemot vērā vietējo produktu realizācijas potenciālu, ir nepieciešams pievērst uzmanību tūrisma uzņēmējdarbības nozarei Aizkraukles rajona partnerības teritorijā.

Detalizētāka informācija par tūrisma un tūrisma uzņēmējdarbības iespējām novadu griezumā ir pieejama šī pētījuma V pielikumā.

Kopumā ARP teritorijā ir uzskaitīti 48 naktsmītņu piedāvājumi ļoti plašā viesu skaita uzņemšanas diapazonā.

- Aizkraukles novadā – 7 vietas
- Jaunjelgavas novadā – 6 vietas
- Kokneses novadā – 14 vietas
- Neretas novadā – 1 vieta
- Pļaviņu novadā – 13 vietas
- Skrīveru novadā – 4 vietas
- Vecumnieku novada Valles un Kurmenes pagastos - 3 vietas.

Mājražošana Aizkraukles rajona partnerības teritorijā

Pārtikas veterinārajā dienestā (PVD) Aizkraukles rajona partnerības teritorijā ir reģistrējušies 14 (12) mājražotāji. (Mājas lapā un PVD speciālistu sniegtā informācija atšķiras, tāpēc pētījumā tiek norādīti abi dati).

Pašvaldība	Skaits
Aizkraukles nov.	4 (3)
Jaunjelgavas nov.	1 (0)
Kokneses nov.	3
Neretas nov.	1
Pļaviņu nov.	3
Skrīveru nov.	1
Vecumnieku nov.(Kurmene, Valle)	1
Mājražotāji:	14 (12)

Visplašākais mājražotāju loks tiek pārstāvēts piena pārstrādē (6 mājražotāji), kam seko augu izcelsmes pārstrāde (5 mājražotāji). Ja ņem vērā kopējo mājražotāju skaitu, tad arī kāpostu skābēšana ir iecienīts mājražošanas veids (3 mājražotāji). Viens mājražotājs nodarbojas ar kazas piena pārstrādi.

Apskatot iespējamo pārtikas ražošanas un pārstrādes potenciālu Aizkraukles rajona partnerības teritorijā, jāvērs uzmanība uz to, ka PVD reģistrēto mājražotāju skaits ir ļoti mazs. Tāpēc Aizkraukles rajona partnerībai ir jāveic īpaši pasākumi gan mājražotāju skaita izaugsmē, gan arī mājas apstākļos saražotās produkcijas dažādošanā.

Detalizētāka informācija par visiem iepriekš minētajiem komersantiem ir pieejama šī pētījuma VI pielikumā.

SVID analīze pārtikas ražošanas attīstībai

SVID	Raksturojums	Vietējais mērogs	Reģionālais mērogs	Valsts mērogs	Starptautiskais mērogs
S	Izdevīgs ģeogrāfiskais novietojums un laba sasniedzamība - dzelzceļš, autoceļu tīkls..		X	X	X
	Ir transporta infrastruktūra (tranzīta ceļi, krustceles)	X	X	X	
	Unikālas ainavas un kultūrvēsturiskais mantojums	X	X	X	X
	Augsts cilvēkresursu potenciāls	X			
	Dabas resursi: smilts-grants, dolomīts, ūdeni, meži, lauksaimniecībā izmantojamās zemes	X	X		
	Dabas un ainaviskie resursi piemēroti aktīvās atpūtas un aktīvā tūrisma attīstībai. Attīstīts vietējais tūrisms (Rīga → caurbraucot)	X	X	X	X
	Ir pietiekams nodrošinājums ar elektroenerģiju (spriegums ir)	X			
	Labā sadarbība novadu starpā dažādās sfērās	X	X		
	Atbilstošas zināšanas lauksaimniecības produktu audzēšanā	X			
	Liels skaits lauku saimniecību (t.sk. bioloģiskās), kā arī lieli produktu pārstrādes uzņēmumi	X	X	X	

SVID	Raksturojums	Vietējais mērogs	Reģionālais mērogs	Valsts mērogs	Starptautiskais mērogs
V	Liela demogrāfiskā slodze	X			
	Iedzīvotāju novecošanās un depopulācija	X			
	Iedzīvotāju skaita samazināšanās	X			
	Lieli izdevumi infrastruktūras uzturēšanai	X			
	Liela konkurence investīciju piesaistes jomā		X		
	Maz izglītību ieguvušo jauniešu paliek strādāt novadā	X			
	Slikta ceļu segumu kvalitāte, jo īpaši pagastu teritorijās	X			
	Vājas zināšanas lauksaimniecības produktu pārstrādē un realizēšanā	X			
	Nepietiekami finansiālie resursi mājražošanas attīstībai	X	X	X	
I	Cilvēkresursu piesaistīšana novadam, nodrošinot kvalitatīvu dzīves vidi	X			
	Zemes dzīļu izmantošana jaunu uzņēmējdarbības veidu apguvei, produktu izveidošanai	X			
	Infrastruktūras attīstīšana (ceļi, dabas takas, peldvietas u.c.)	X			
	Attīstīt dabas tūrismu, aktīvo atpūtu un sportu, t.sk. ūdens sporta veidus	X	X	X	
	Attīstīt tirdzniecības vietas, zaļos tirdziņus, pārstrādes/realizācijas kooperatīvu u.c.	X	X		
	Veikt izglītojošos pasākumus par lauksaimniecības produktu pārstrādi un mārketingu	X			
	Veicināt mājražošanas attīstību	X	X	X	

SVID	Raksturojums	Vietējais mērogs	Reģionālais mērogs	Valsts mērogs	Starptautiskais mērogs
D	Pašvaldības budžeta nepietiekamība attīstības projektiem	X			
	Dabas un kultūrvēsturisko objektu bojāeja līdzekļu trūkuma dēļ	X	X	X	
	Centralizācija	X	X	X	
	Neapzinīgas rīcības rezultāti, vides piesārņojums	X			
	Novadu uzņēmējiem nākas piesaistīt darbiniekus no citām teritorijām	X			
	Iedzīvotāju novecošanās un aizplūšana	X	X		

Vietējās pārtikas ražošanas attīstības iespējas lauku attīstības politikas kontekstā

Veidojot nacionālu lauku attīstības politiku 2007.-2013.gadam Zemkopības ministrija kopā ar sadarbības partneriem ir izstrādājusi **Latvijas lauku attīstības valsts stratēģijas plānu 2007.-2013.gadam**. Plānā, pamatojoties uz lauku ekonomiskās, sociālās, vides un nozaru analīzi, kā galvenā prioritāte tiek izvirzīts **cilvēks**, kura labklājības pieaugums ir vispārējais attīstības mērķis un kura potenciāls ir lauku attīstības mērķu sasniegšanas pamats gan teritoriju sociāli ekonomiskajā attīstībā, gan vides jomā. Tāpēc, veidojot vienotu izpratni par Latvijas lauku attīstību 2007.-2013.gadā, stratēģijā ir izvirzīts virsmērķis „**pārticis cilvēks ilgtspējīgi apdzīvotos Latvijas laukos**” un četri darbības virzieni:

- Lauku cilvēka spēju attīstība;
- No darba gūto ienākumu vairošana laukos;
- Lauku dabas resursu ilgtspējīga apsaimniekošana;
- Lauku dzīves telpas attīstība.

Latvijas lauku attīstības valsts stratēģijas plāns 2007.-2013.gadam un tam pakārtotā **Lauku attīstības programma 2007.-2013.gadam**, nedefinē pamatuzstādījumus, identificē sasniedzamos rādītājus un šo rādītāju sasniegšanai nepieciešamās investīcijas, gan nosakot lauku attīstības politikas kopīgo virzību, gan arī lauksaimniecības un pārtikas ražošanas nozaru attīstību, iezīmējot būtiskākos šķēršļus, kuri jāpārvar virsmērķa sasniegšanā.

Vietējās pārtikas ražošanas un realizācijas aspektā pētījumā tiek pievērsta uzmanība valstī noteiktajai lauku attīstības politikai veicinot pārtikas nozares un lauksaimniecības konkurētspēju, kā arī skatot galvenos uzstādījumus vispārējā sociālekonomiskajā situācijā lauku apvidos.

Nozīmīgākie **lauksaimniecības konkurētspēju** ietekmējošie darba ražīguma, dabas resursu izmantošanas, tirgus attīstības un kooperācijas aspekti ir iekļauti zemāk minētajā SVID analīzē (dati no Latvijas lauku attīstības valsts stratēģijas plānu 2007.-2013.gadam):

Stiprās puses	Vājās puses
<p>Plašas lauksaimniecībai piemērotas zemes platības.</p> <p>Ievērojami kapitālieguldījumi tehnikas un iekārtu iegādē, izmantojot tam nepieciešamo un piešķirto valsts un Eiropas Savienības atbalstu.</p> <p>Nosacīti zemas darbaspēka izmaksas.</p> <p>Nosacīti nepiesārņota vide kā lauksaimniecības produktu ražošanai pieejams resurss.</p> <p>Strauji pieaugoša lauksaimniecības bruto pievienotā vērtība. Darba ražīguma palielināšanās.</p>	<p>Sadrumstalota ražošanas struktūra, kas konkurē iekšējā tirgū un ir maz orientēta uz eksportu. Sadrumstalotās struktūras sekas ir zems darba ražīgums, salīdzinot ar attīstītajām valstīm, un zemāks, nekā citos sektoros.</p> <p>Būtiskas teritoriālas lauksaimniecības apstākļu atšķirības.</p> <p>Daudz gados vecu cilvēku nodarbināšana lauksaimniecībā, līdz ar to ir zema biznesa attīstības iniciatīva.</p>

Bioloģiskās lauksaimniecības un lauksaimniecības uzņēmumu kooperācijas strauja attīstība.	
Iespējas	Draudi
Valsts ekonomikas izaugsme nodrošina attīstības iespējas. Potenciāli augsts pieprasījums pēc lauksaimniecības produktiem.	Lielas atbalsta apjoma atšķirības ES tirgū, kas kropļo konkurenci un nerada iespēju valstij izmantot savas konkurētspējas priekšrocības. Lieli no ražošanas atdalītie platībmaksājumi, kas paaugstina zemes kā ražošanas faktora cenu.

Potenciālās attīstības novērtējums 2007. – 2013.gadam

Efektīvu, uz tirgu orientētu ekonomisko vienību attīstība turpmākajos septiņos gados var 1,5 reizes palielināt lauksaimniecības pamatproduktu ražošanu un no tās atkarīgo pārtikas pārstrādi. Paredzams, ka lauksaimniecības un mežsaimniecības izaugsme var palielināties 1,4 reizes, tādējādi divkārtīgi palielinot pievienotās vērtības apjomu. Kopējā lauksaimnieciskās ražošanas struktūrā vismaz divas reizes palielināsies tirgum ražojošo lauksaimniecības produkcijas ražotāju īpatsvars, sasniedzot ne mazāk kā 2/3 no visa sektora pievienotās vērtības. Pieminētā attīstība saistībā ar nodarbināto skaita samazināšanos lauksaimniecībā vismaz par 50 % septiņu gadu laikā nodrošinās vismaz četrkārtu darbaspēka efektivitātes pieaugumu.

Savukārt **pārtikas ražošanas nozares**, kur pārtikas rūpniecība veido aptuveni 1/5 daļu no apstrādes rūpniecības pievienotās vērtības, **konkurētspējas** aspekti ir iekļauti zemāk minētajā SVID analizē (dati no Latvijas lauku attīstības valsts stratēģijas plānu 2007.-2013.gadam):

Stiprās puses	Vājās puses
Pieaugusi nozares produktu konkurētspēja Eiropas tirgū, par ko liecina eksporta pieaugums. Pārtikas komersanti ir veikuši būtisku jaudu koncentrāciju lielākos komersantos. Pieaugusi pārtikas nozares saražotā vērtība.	Eiropas mērogiem nelieli pārtikas pārstrādes apjomi, kas apdraud sektora konkurētspēju nākotnē. Zems darba ražīgums mazajos pārtikas komersantos, ražošanas procesā izmantojot novecojušas tehnoloģijas.
Iespējas	Draudi
Valsts ekonomikas izaugsme nodrošina attīstības iespējas. Pieaugošs pieprasījums pēc jauniem produktiem ar augstāku pievienoto vērtību. Latvijā ir neaizpildīta niša bioloģiski ražotās pārtikas jomā.	Ja netiks izpildītas vides prasības vai samazināsies konkurētspēja, iespējama uzņēmumu slēgšana.

Potenciālās attīstības novērtējums 2007. – 2013.gadam

Plaša patēriņa pārtikas produktu ražotājiem ir labas ilglaicīgas attīstības perspektīvas, ja vien viņi spēs nodrošināt konkurētspēju Eiropas mēroga tirgū, tajā pašā laikā būtu nepieciešams celt pārtikas produktu pievienoto vērtību īpaši eksportā, ņemot vērā, ka augstas pievienotās vērtības pārtikas pārstrādes produktiem, ieskaitot bioloģisko pārtiku, ir augsts attīstības potenciāls (dati no Lauku attīstības programmas 2007-2013).

Apskatot pārtikas ražošanas nozari der atcerēties sekojošus faktus, ko sniedz Latvijas lauku attīstības valsts stratēģijas plānu 2007.-2013.gadam un Lauksaimniecības gada ziņojums par 2010.gadu:

- Pārtikas ražošanas komersanti nodrošina darbu 3,3 % no kopējā Latvijas tautsaimniecībā nodarbināto cilvēku skaita;
- Pārtikas veterinārajā dienestā uz 01.01.2011. ir atzīti 652 pārtikas un dzērienu ražošanas uzņēmumi, kas pēdējos 7 gadus ir bijis stabils skaits ar nelielu tendenci samazināties, taču tajā pašā laikā ir vērojama tirgus spēku koncentrēšanās pāris lielākajos pārtikas pārstrādes komersantos, tā piemēram, visaugstākā uzņēmumu koncentrācija ir graudu malšanas produktu un cietes ražošanā, kurā produkciju ražo tikai 10 uzņēmumi (2008.gadā 4 lielākie uzņēmumi saražoja 91,1 % no kopējās produkcijas) un augļu un dārzeņu pārstrādes un konservēšanas uzņēmumiem, kur 4 lielākie uzņēmumi ražoja 72,4%, bet 10 lielākie uzņēmumi 90,8% no kopējās produkcijas vērtības. Vissadrumstalotākā ir zivju un gaļas pārstrāde, kur 10 lielākie uzņēmumi saražoja attiecīgi 38,6% un 54,1% no produkcijas vērtības.
- Pārtikas ražotājiem, ņemot vērā iedzīvotāju zemo pirktspēju un paaugstinoties ražošanas resursu cenām, nākas domāt, kā samazināt produkcijas ražošanas izmaksas.

Ņemot vērā to, ka Latvijas lauku attīstības valsts stratēģijas plānā 2007.-2013.gadam tiek atzīts, ka **bioloģiski ražota pārtika** varētu tikt uzskatīta kā būtiska iespēja, tad jāvērs uzmanība arī uz to, ka 2010.gadā joprojām tikai mazākā daļa no bioloģiski saražotās produkcijas nonāk tirgū. Visvairāk kā bioloģiskā produkcija tiek pārdots bioloģiski saražotais medus – 71,2 % un gaļa – 41,5 %. Savukārt pārējo bioloģiski saražoto produkcijas veidu realizācija kā bioloģiskā produkcija ir tikai 10-25 % robežās.

Apskatot vispārējo sociālekonomiskās situācijas analīzi lauku apvidos, uzmanība tiek pievērsta tādiem aspektiem iedzīvotāju izvietojuma struktūra, vietējā iniciatīva un cilvēkresursi, dzīves telpas kvalitāte, nodarbinātība un materiālā labklājība, kas kopsavilkumā veido sekojošu SVID pārskatu (dati no Latvijas lauku attīstības valsts stratēģijas plānu 2007.-2013.gadam):

Stiprās puses	Vājās puses
Sakopta kultūrvide ar katram reģionam raksturīgām viensētām, ēkām un bagātīgu	Zema ekonomiskā aktivitāte lauku teritorijā. Kvalificēta darbaspēka trūkums un darbaspēka

<p>kultūrvēsturisko mantojumu, tradicionālajām lauksaimniecības nozarēm un amatniecību, vietējiem dialektiem un mutvārdu daiļradi, sadzīves tradīcijām un māksliniecisko jaunradi veido nozīmīgus resursus lauku tūrisma attīstībai, lauku teritorijas ekonomikas dažādošanai un ekonomiskajai reģenerācijai.</p> <p>Zemais iedzīvotāju blīvums ir priekšrocība lauku teritorijai kā dzīves telpai.</p>	<p>aizplūšana no laukiem.</p> <p>Zemais iedzīvotāju blīvums lauku teritorijā nosaka augstas infrastruktūras ierīkošanas un uzturēšanas izmaksas uz vienu iedzīvotāju.</p> <p>Lauku teritorijā ir nolietoto un ļoti sliktas kvalitātes ceļi.</p> <p>Vāji attīstīts pakalpojumu sektors.</p> <p>Viens no galvenajiem dzīves kvalitātes rādītājiem – ienākumu līmenis – lauku teritorijā ir gandrīz par trešdaļu zemāks nekā pilsētas mājāsaimniecībās.</p> <p>Izteiktas komercdarbības aktivitāšu, nodarbinātības reģionālās atšķirības un atšķirības starp lauku teritoriju un pilsētām.</p> <p>Pakalpojuma kvalitāte tūrisma mītnēs nespēj apmierināt augošās patērētāju prasības.</p>
<p>Iespējas</p>	<p>Draudi</p>
<p>Valstī palielinoties iedzīvotāju labklājības līmenim, palielinās sabiedrības pieprasījums pēc apkārtējās vides kā dzīves un rekreācijas telpas kvalitātes.</p> <p>Kultūras institūciju sniegtie pakalpojumi veicina lauku teritorijas iedzīvotāju dzīves un darba vides kvalitāti, attīsta cilvēkresursus un to konkurētspēju, sekmē darbavietu saglabāšanos un rašanos, kā arī stimulē investīciju piesaisti lauku teritorijai.</p>	<p>Palielinās lauku teritorijas iedzīvotāju migrācija uz pilsētām.</p>

Potenciālās attīstības novērtējums 2007. – 2013.gadam

Apvidos, kur tas ir sociālekonomiski lietderīgi, ir potenciāls radīt lauku iedzīvotājiem dzīves apstākļus, kas nodrošinātu ilgtspējīgu un atbilstošu labklājību un apdzīvotību lauku teritorijās.

Ņemot vērā situācijas raksturojumā atspoguļotās stiprās un vājās puses, iespējas un draudus, Latvijas lauku attīstības valsts stratēģijā 2007.-2013.gadam ir identificētas galvenās vajadzības, kas ir jārisina, ņemot vērā stratēģisko virsmērķi (pārticis cilvēks ilgtspējīgi apdzīvotos Latvijas laukos). Dažas no šīm vajadzībām tiek uzskaitītas zemāk.

Lauksaimniecības sektora konkurētspējas paaugstināšana:

- attīstot tirgorientētas ražošanas vienības;

- paaugstinot lauksaimniecības pievienoto vērtību un apmierinot patērētāju pieprasījumu pēc veselīgas pārtikas, kas audzēta ar vidi saudzējošām metodēm;
- veicinot ražotāju sadarbību (kooperāciju);
- sekmējot modernāku tehnoloģiju ieviešanu lauksaimniecības produktu pārstrādē, jo sevišķi saistībā ar dabas aizsardzības prasībām;
- attīstot augstas pievienotās vērtības pārtikas produktu, it sevišķi bioloģiskās lauksaimniecības produktu pārstrādi.

Lauku iedzīvotāju ienākumu paaugstināšana:

- paaugstinot ekonomisko aktivitāti mazāk labvēlīgos reģionos;
- paaugstinot darbaspēka efektivitāti;
- radot jaunas darbavietas papildus lauksaimniecības un meža nozarēm;
- uzlabojot cilvēku zināšanas un prasmes, sekmējot viņu spēju adaptēties citām nodarbēm;
- attīstot augstākas pievienotās vērtības produktu ražošanu;
- mazefektīvo pašpatēriņa saimniecību ekonomiskās labklājības paaugstināšana, veicinot to saimniekošanas apjomu izaugsmi un pārprofilēšanos;
- paaugstinot pakalpojumu līmeni tūristu mītnēs.

Augsti kvalificētu darbinieku pieejamība lauku komersantiem.

Lauku infrastruktūras attīstība komercaktivitāšu un sociālās vides uzlabošanai.

Lauku kultūras mantojuma saglabāšana un attīstība, it īpaši tāda, kas saistīts ar lauksaimniecību un meža nozari lauku iedzīvotāju dzīves vides uzlabošanai un nelauksaimnieciskās komercdarbības izaugsmes veicināšanai.

2009.-2010.gadā, ņemto vērā ka šis ir brīdis, kad Latvijas izvirzītā lauku attīstības politika ir sasniegusi savu attīstības vidusposmu, tiek veikts **Latvijas lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam (LAP) vidustermiņa novērtējums**. Ziņojuma autori nāk klajā ar secinājumiem, no kuriem daļa ir ņemama vērā vērtējot vietējās pārtikas ražošanas attīstības un atbalsta iespējas.

LAP virsmērķa – „Pārticis cilvēks apdzīvotos laukos” – sasniegšana ar LAP palīdzību tiek sekmēta, lai arī būtiski negatīvi to ietekmēja vispārējā ekonomiskā situācija valstī. LAP pasākumu ietvaros tika atklātas nozīmīgas iespējas sekmīgākai uzstādīto mērķu realizācijai.

Lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarēm atbalsts tika sniegts galvenokārt ar 1.un 2. ass pasākumiem, kurām kopumā atvēlēti 75% LAP līdzekļu.

LAP līdzšinējais ieguldījums ir vērtējams kā nepietiekams:

<p>- lielo, mazo un vidējo lauku saimniecību attīstībā</p>	<p><i>Ražošana strauji koncentrējas nelielā skaitā lauksaimniecības uzņēmumu: 2009.gadā ap 60% lauksaimniecības produkcijas saražoja 1% no kopējā saimniecību skaita, un šis īpatsvars strauji audzis salīdzinot ar 2008.gadu. Tas norāda uz nepieciešamību uzlabot konkurētspēju galvenokārt nevis lielajās, bet tieši nelielajās saimniecībās.</i></p> <p><i>LAP piedāvātajās iespējās pastāv pārrāvums starp lielajiem un vidējiem un mazajiem lauksaimnieciskajiem ražotājiem – 1.ass pasākumu mērķgrupa ir ekonomiski efektīvākie ražotāji laukos, mazajiem un vidējiem ražotājiem iespējas pieteikties šiem pasākumiem ir ierobežotas, bet speciālu pasākumu šai grupai nav.</i></p> <p><i>Skaitliski lielākā lauku iedzīvotāju (arī lauksaimnieciskās produkcijas ražotāju) grupa nevar pretendēt uz atbalstu savai ekonomiskajai darbībai. Laukos saglabājusies skaitliski liela ražotāju grupa, kas, lai gan saražo nelielu produkcijas daļu, ir nozīmīga lauku apdzīvotības saglabāšanā un augstas kvalitātes produkcijas ar augstu pievienoto vērtību ražošanā (amatnieciskā, mājražošana u.tml.).</i></p>
<p>- nelauksaimnieciskās uzņēmējdarbības attīstībā laukos</p>	<p><i>Līdz 2010.gada vidum atbilstošajos pasākumos atbalstīti tikai 120 uzņēmumi, bet kopējais darbojošos uzņēmumu skaits laukos ir strauji samazinājies (2009.gadā par 31%);</i></p>
<p>- lauksaimniecības produktu pārstrādes atbalstīšanā, īpaši vertikālās un horizontālās integrācijas, bioloģiskās un vietējiem apstākļiem raksturīgās produkcijas ražošanā, kā arī jaunu produktu pārstrādes attīstīšanā</p>	<p><i>Lauksaimniecības produktu pārstrādes atbalstam kopumā ziņojuma sastādīšanas laikā izmaksāti tikai EUR 2,2 milj., kas ir 3% no plānotā finansējuma.</i></p>
<p>- nodarbinātības veicināšanā</p>	<p><i>Tiek atzīts, ka no nozaru atbalsta akcenti jāvirza uz lauku atbalstu, par primāro atbalsta kritēriju izvirzot – kā attiecīgais projekts vai pasākums ietekmēs lauku vidi kopumā. Līdz ar to lietderīgi palielināt 3. un 4.asu īpatsvaru LAP struktūrā, veicot realizējamo projektu kompleksu izvērtēšanu atbilstoši LAP mērķiem, lai labums no ieguldījumiem skartu lielāku lauku iedzīvotāju skaitu un sniegtu lielāku efektu lauku ekonomikas aktivizēšanā.</i></p>

<p>- lauksaimniecības pārstrādē</p>	<p><i>Pašlaik nepietiekami attīstīta pārstrāde, it īpaši mazāk populāru produktu, tajā skaitā bioloģisko, būtiski kavē lauksaimniecības attīstību un ir iemesls, kādēļ netiek iegūta pievienotā vērtība. Tā tiek zaudēta arī, lielu daļu produktu eksportējot nepārstrādā veidā vai ar minimālu pārstrādi.</i></p> <p><i>Bioloģisko produktu pārstrādes trūkums pašreiz uzskatāms par kritisko posmu šī produktu veida attīstībā. Līdz ar to, atbalstot bioloģisko pārstrādi, tiktu panākta lietderīgāka to līdzekļu izmantošana, kuri jau izlietoti bioloģiskās lauksaimniecības atbalstam.</i></p> <p><i>Lietderīgi attīstīt arī nelielus pārstrādes uzņēmumus, kuri ražo nišas produktus, un kuros savus ražojumus var realizēt nelieli lauksaimniecības uzņēmumi. Tādējādi tiktu labāk veicināta ekonomiskā aktivitāte laukos.</i></p>
-------------------------------------	--

LAP ietvaros nepieciešams harmonisks līdzsvars starp veicamajiem pasākumiem, izvairoties no situācijas, kad var izveidoties neliels skaits augsti mehanizētu uzņēmumu, kas būs ražīgi, efektīvi un izdevīgi šaurai to īpašnieku daļai, taču tas neveicinās Latvijas lauku apdzīvotību, jo citiem iedzīvotājiem tur vairs nebūs darba un tie būs spiesti pārcelties citur. Līdzīgi, izmaksājot lielu daļu atbalsta bez noteiktiem efektivitātes celšanas nosacījumiem, ir iespējams zaudēt jau esošo konkurētspēju, ja netiek domāts par attīstību, inovācijām, produktivitāti. Lai LAP sasniegtu lielāku atdevi, nepieciešama kompleksa uzņēmējdarbības vides veicināšana laukos, ietverot pasākumus, kas ir ārpus LAP kompetences – nodokļu, sociālā politika utt. Turpmāko programmu izstrādē akcentu no nozaru attīstības vēlams pārvirzīt uz lauku attīstību, papildinot un dažādojot nodarbošanās iespējas.

Atbalstītajos sektoros vērojamas divas būtiskas problēmas:

- Pirmā ir pārstrādes sektora palēnināta attīstība un tā vāja saikne ar lauku saimniecībām, bieži interešu konflikti. Nav izveidots saskaņoti darbojošs lauksaimniecības pārtikas sektors. Līdz ar to netiek realizēts tā potenciāls.
- Atbalstu būtu lietderīgi koncentrēt uz tādām pārstrādes aktivitātēm, kuras cieši saistītas ar lauksaimniecības sektora ieguvumiem. Tieši lauksaimniecības sektora ieguvums ir izvirzīts kā nozīmīgs 1.2.3. pasākuma mērķis.

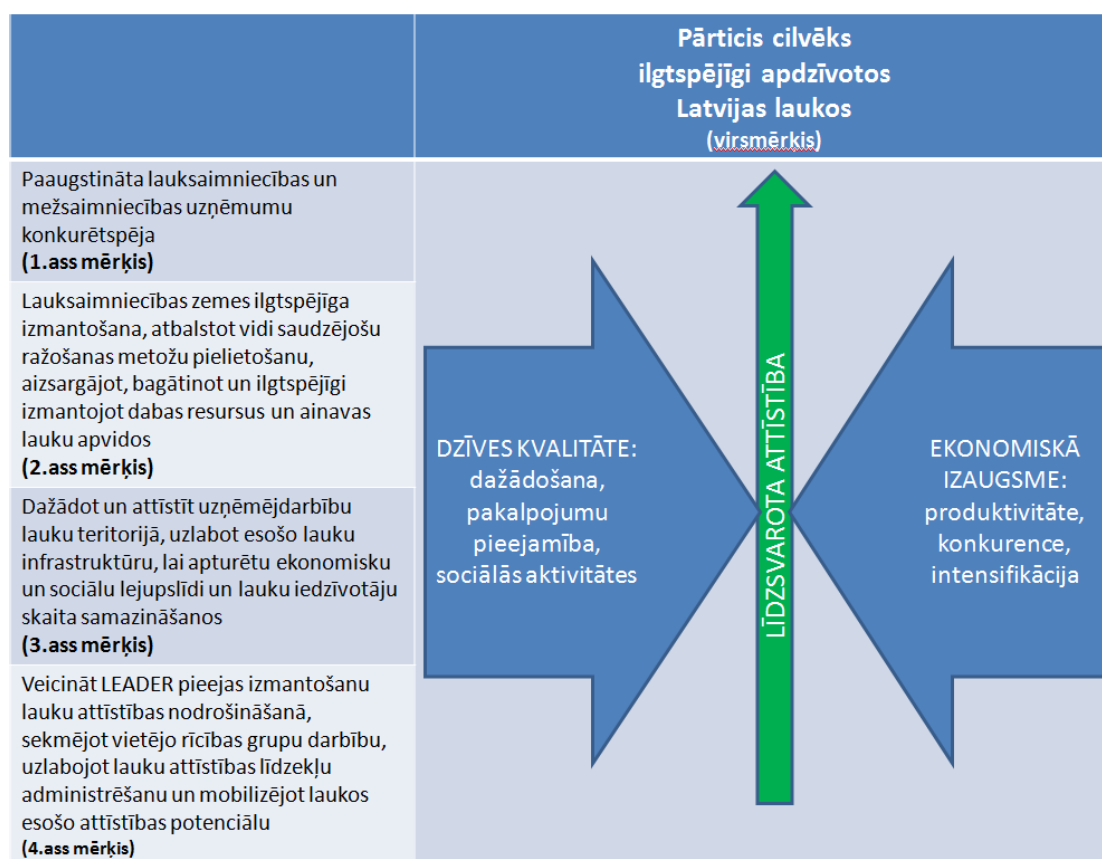
Ne visi LAP 3.un 4.ass pasākumi sniedz pietiekamu ieguldījumu lauku dzīves vides sakārtošanā, iedzīvotāju piesaistē lauku teritorijām. Arī 3.ass ietvaros saglabājas tendence, ka lielākā daļa līdzekļu tiek novirzīti salīdzinoši nelielam projektu skaitam (t.i. daži dārgi kurināmā ražošanas projekti piesaista lielāko daļu atbalsta).

Tikai stimulējot turpmāku lauksaimnieciskās ražošanas koncentrāciju un intensifikāciju, lauku sociālās problēmas netiks atrisinātas un lauku attīstības stratēģiskais mērķis „Pārticis cilvēks ilgtspējīgi apdzīvotos Latvijas laukos” paliks nesasniegts.

Apkopojot gan Latvijā izvirzītās lauku attīstības politikas uzstādījumus, gan arī ņemot vērā secinājumus par to īstenošanu, redzams, ka stratēģiskā mērķa „Pārticis cilvēks ilgtspējīgi apdzīvotos Latvijas laukos” sasniegšanu ietekmē divi būtiski politikas virzību ietekmējoši faktori:

- ekonomiskā izaugsme;
- lauku dzīves vides telpas attīstība.

Abi šie faktori ir nozīmīgi attīstības virzītāji, taču pievēršot pārlietu lielu uzmanību vienam no tiem, piemēram, mērķtiecīgi investējot lauksaimniecības uzņēmumu konkurētspējas attīstībā vai koncentrējoties tikai uz pakalpojumu pieejamību lauku teritorijās, lauku attīstības politika var novirzīties no stratēģiskā mērķa. Un kā rādītājs šādām novirzēm var tikt uzskatīts arī investīciju apjoms konkrētos pasākumu kopumos vai arī investīciju saņēmēju lokā.



Zinot, ka Latvijā viena no līdzsvarotas attīstības problēmām ir salīdzinoši lielā nevienlīdzība gan starp iedzīvotāju gūtiem ienākumiem, gan arī starp Latvijas reģioniem, nepieciešams meklēt risinājumus, kas var veicināt līdzsvarotu attīstību un sekmēt tiekšanos uz stratēģijas vīrs mērķi. Un iespējams ka nedz nacionāli, nedz individuāli, nedz arī sektorāli vērsti risinājumi nedos sagaidāmo atdevi uz Latvijas laukos dzīvojošu cilvēku kopumu. Tas rada vietu un nepieciešamību izmantot uz kopienas vajadzībām balstītas augšupējas aktivitātes, respektīvi LEADER pieeju.

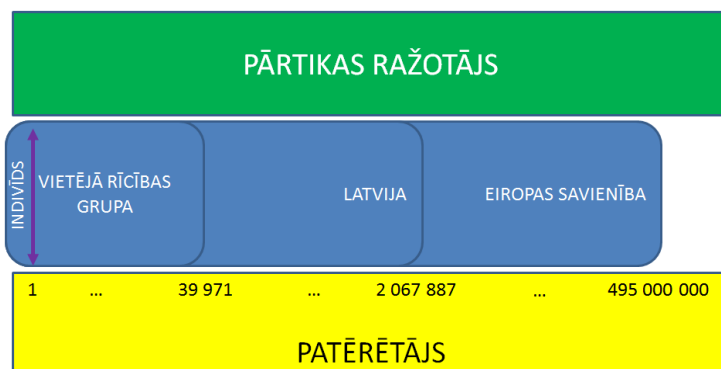
Viens no būtiskiem attīstības aspektiem ir ražotāja un patērētāja mijiedarbības (*preču, pakalpojumu piegāde patērētājam, finanšu un nefinanšu investīcijas ražotājam*) efektivitāte un plašums, kas tiek veicināta un regulēta ar noteiktām rakstītām vai nerakstītām normām. Šajā mijiedarbībā var izdalīt vairākus līmeņus, un gan ražotājam, gan patērētājam ir jāapzinās, kurā mijiedarbības līmenī un kāpēc būtu nepieciešams to attīstīt.

<p>Individuāla pārtikas apgāde</p>	<p>Individuālā ražotāja un patērētāja mijiedarbība paredz, ka pārtikas ražotājs ar pārtiku pa tiešo nodrošina individuālu patērētāju un šādu mijiedarbību nosaka abpusēji izdevīgas vienošanās. Ražotājs nosaka produkta cenu, piegādes veidu un arī piedāvā noteiktu saražoto apjomu. Savukārt patērētājs pērkot ražotāja pārtiku investē ražotājā noteiktu finansējumu. Kā arī, ja sadarbība ir efektīva, tad patērētājs var arī popularizēt šo individuālo ražotāju, tādā veidā radot papildus peļņas iespējas.</p> <p>Ja ražotājs darbojas tikai individuālā pārtikas apgādes līmenī, piemēram, saimniecība izaudzē kartupeļus un ar tiem apgādā savus radus vai kaimiņus, tad pastāv liela varbūtība, ka preču investīciju apmaiņa notiek ārpus formālās ekonomikas un labuma guvēji ir tikai abas darījumā iesaistītās puses.</p>
<p>Pārtikas apgāde vietējā tirgū</p>	<p>Vietējā ražotāja un patērētāja mijiedarbība paredz, ka ražotājs ar pārtiku nodrošina vietējo tirgu (<i>Tas var gan sakrist, gan arī nesakrist ar kādas noteiktas administratīvas teritorijas robežām.</i>).</p> <p>Darbojoties vietējā tirgū, ražotājam lielā mērā pastāv individuāls kontakts ar patērētāju, tāpēc arī vietējā tirgū būtisku lomu spēlē indivīdam pietuvinātas preču investīciju apmaiņas normas, kas balstās uz abpusēju uzticību. Tomēr vietējā tirgū vietējā sabiedrība var izvirzīt noteiktas prasības pret pārtikas ražotāju un šo prasību ievērošana ir pārtikas ražotāja godaprāta jautājums. Savukārt patērētāja jeb vietējās sabiedrības apņemšanās investēt arī ir uzticības, lokālpatriotisma un vēlmes investēt vietējā ekonomikā jautājums. Svarīgi apzināties, ka darbošanās vietējā tirgū notiek formālās ekonomikas ietvaros, tāpēc iesaistoties šajos procesos, caur nodokļiem ražotājs un patērētājs investē arī valsts, t.sk. arī vietējās sabiedrības uzturēšanā un attīstībā.</p> <p>Vietējā tirgus specifika (<i>īpaši, ja vietējā sabiedrība ir motivēta atbalstīt vietējo ekonomiku</i>) ir tāda, ka vietējais ražotājs (<i>īpaši, komersants, kurš uzsāk pārtikas ražošanu un viņam nav pieejamas nozīmīgas investīcijas, kas palīdzētu attīstīt savu ražošanu</i>) ar godprātīgu rīcību un kvalitatīvu produktu var iegūt stabilas investīcijas ražošanas attīstībai. Savukārt vietējā sabiedrība ar dažādām atbalsta sistēmām var palīdzēt vietējam ražotājam konkurēt</p>

	<p>ar tirgū ietekmīgākiem ražotājiem.</p> <p>Viena no atbalsta sistēmām var tikt īstenota izmantojot vietējās rīcības grupas, kas apvieno vietējos iedzīvotājus, pašvaldības, komersantus, un kas var sabiedriskā kārtā vienoties par nosacījumiem ar kādiem finanšu un nefinanšu līdzekļiem tiek investēts ražotājā, kas vietējam tirgum piedāvā noteiktas kvalitātes produktus. Un protams, ka iesaistīšanas vietējās pārtikas atbalsta sistēmā ir gan ražotāja, gan patērētāja brīvprātīga rīcība.</p> <p>Pārtikas kvalitātes kontrole pamatā balstās uz vietējā sabiedrībā/tirgū pieņemtām normām.</p>
<p>Pārtikas apgāde valsts līmenī</p>	<p>Ja pārtikas ražotājs ir nolēmis darboties un ar pārtiku apgādāt visas valsts iedzīvotājus, respektīvi iziet ārpus vietējā tirgus, tad ražotāja un patērētāja mijiedarbība ir pastarpināta, jo preču un investīciju apmaiņā tiek iesaistīti vairāki spēlētāji – sagādnieki, tirgotāji u.tml. Faktiski šie procesi tiek organizēti ar normatīvo aktu palīdzību, kurus izstrādā un kontrolē to ievērošanu valsts.</p> <p>Darbojoties pārtikas apgādē valsts līmenī pieaug konkurence, kas ražotājam, lai nodrošinātu konkurētspējīgu cenu, liek intensificēt noteiktus ražošanas vai apgādes procesus. Pārtikas ražotāja saikne ar vietējo sabiedrību un vietējo tirgu kļūst pastarpinātāka, līdz ar to ražotājs var arī neizjust pietiekamu atbildību pret vietējā sabiedrībā (kopienā) pieņemtām normām, tradīcijām u.tml. Arī vietējais pircējs var zaudēt motivāciju atbalstīt vietējo ražotāju, kas darbojas valsts līmenī, jo zūd individualizētā saikne.</p> <p>Preču un investīciju mehānismi kļūst formālāki un bezpersoniskāki.</p>
<p>Pārtikas apgāde Eiropas Savienības līmenī</p>	<p>Ja pārtikas ražotājs ir nolēmis darboties Eiropas Savienības pārtikas apgādes tirgū, tas ir, eksportēt, tad papildus nacionālajai likumdošanai, kas regulē preču – investīciju apmaiņu, ir jārespektē arī Eiropas Savienībā noteiktie atbilstošie regulējumi.</p> <p>Saikne starp ražotāju un patērētāju kļūst vēl tālāka, tāpēc arī savstarpējā ietekme, uzticība ir vēl pastarpinātāka.</p> <p>Vienā teritorijā esošs iedzīvotājs un eksportētājs neizjūt ciešu mijiedarbību, tāpēc arī vēlme sniegt abpusēju atbalstu, bieži darbojas pēc citiem principiem, ko sauc par korporatīvo sociālo atbildību.</p>

Respektīvi, jo plašāka teritorijā ražotājs ir nolēmis realizēt savu produktu, jo lielāka pastāv konkurence un iespējama mazāk personiska attieksme gan no ražotāja, gan no patērētāja

pusēs. Līdz ar to tās ir arī mazākas iespējas ar nefinanšu investīcijām atbalstīt pārtikas ražotāju nepastarpinātā veidā.



Tāpēc ir nepieciešams veidot vietējās pārtikas ražotāju atbalsta sistēmu vietējās rīcības grupas ietvaros, īpaši domājot par tiem ražotājiem, kas nav gatavi konkurēt plašākos tirgos, īpaši uzsākot savu komercdarbību (pārtikas ražošanu) (sociālais faktors), gan arī domājot par pārtikas jūdzēm (vides faktors), gan arī investējot vietējā pārtikas ražotājā (ekonomiskais faktors).

Vietējās pārtikas atbalsta sistēmas stratēģiskās darbības vadlīnijas

Veidojot vietējās pārtikas atbalsta sistēmas, kas darbojas vietējā tirgus līmenī, kur prasības pēc atbilstošas kvalitātes pārtikas un finanšu/nefinanšu investīcijas ražotājiem tiek regulētas sabiedriskā brīvprātīgā kārtā, jāpievērš uzmanība stratēģiski svarīgiem un izšķirošiem atbalsta sistēmas izveides un īstenošanas aspektiem. Ir jāapzinās, ka vietējās pārtikas atbalsta sistēmai nav jādublē valsts un Eiropas Savienības izstrādātās normas, un nav jāveic papildus kvalitātes uzraudzības pasākumi, ja tos jau nodrošina valsts. Vietējās pārtikas atbalsta sistēma ir vietējam pārtikas ražotājam un vietējam iedzīvotājam abpusēji izdevīga sabiedriskā vienošanās, kuras rezultātā: (1) iedzīvotājs iegūst viņam vēlamas kvalitātes pārtiku, kas tiek saražota savā teritorijā; (2) komersants iegūst finanšu/nefinanšu investīcijas, kas viņam palīdz uzturēt un attīstīt savu uzņēmējdarbību; (3) vietējā sabiedrība iegūst mazāku atkarību no ārējiem procesiem, kurus tā nevar ietekmēt, tādā veidā radot ilgtspējīgāku kopienas attīstību.

Zemāk ir izklāstītas vietējās pārtikas atbalsta sistēmas stratēģiskās darbības vadlīnijas, kuras deviņos punktos pievērš uzmanību būtiskākajiem atbalsta sistēmas elementiem:

1. Vietējās pārtikas atbalsta sistēmas teritorija

Vietējās pārtikas atbalsta sistēmas pamatā ir teritorija, kurā tā darbojas- teritorija, kurā tiek ražotas izejvielas (iegūta/audzēta) pārtika, notiek produktu pārstrāde, iepakojšana, sagatavošana un notiek produkta realizācija-pārdošana. Produkta atbilstību vietējam produktam var sadalīt skalā no 0% līdz 100%, kur 0% nozīmē, ka produkts ir ievests teritorijā un tā pārdošanai netiek izmantota pat vietējā tirdzniecības infrastruktūra (*Piemēram, interneta veikalā iegādāts produkts, kuru piegādā kurjers vai citā teritorijā iegādāts un atvests produkts.*), bet 100% nozīmē, ka viss produkta izveides, piegādes un patēriņa cikls notiek vietējā teritorijā (*Visas produkta radīšanai nepieciešamās izejvielas, iepakojšana tiek iegūta teritorijā. Tas pats attiecas arī uz cilvēkresursiem un veidu kā produkts tiek realizēts un patērēts.*). Ar nulli novērtētie produkti atbilstoši Vietējā produkta atbalsta sistēmas konceptam ir absolūti nevēlami, jo nerada nekādu ekonomisko labumu teritorijai (nauda aizplūst), bet ar 100% novērtētie produkti ir mērķis uz ko tiekties, vienlaicīgi ņemot vērā cilvēciskas loģikas principu, jo ne visu ir saprātīgi radīt uz vietas (*Piemēram, Latvijas apstākļos audzēt banānus, ko pievienot mājas saldējumam.*).

Nosakot atbalsta sistēmas teritoriju, tiek ņemta vērā teritorijas pašas pietiekamība ražot (*Tik cik ir saražots.*) vietējā (*Ar vietējo tirgu saprotot gan vietējo, gan iebrāukušo patērētāju.*) tirgū pieprasītos produktus un spēju tos realizēt vietējās teritorijas tirdzniecības vietās (*Ņemot vērā, ka tirdzniecība no zemnieku saimniecības pagalma arī var tikt uzskatīta par tirdzniecības vietu.*).

Vietējās teritorijas tirgus pieprasījuma apzināšanā ir jāņem vērā arī teritorijas potenciāls piesaistīt patērētāju, kas fiziski atrodas ārpus vietējā tirgus – t.i., šķērso teritoriju, īslaicīgi

ierodas teritorijā ar noteiktu mērķi, piemēram tūrisms vai plaša mēroga pasākumi (kultūra, sports, konferences u.tml.).

Izvērtējot vietējā tirgus potenciālu ir jāņem vērā arī teritorijā pastāvošie ģeogrāfiskie (*Piemēram, meži, ūdeņi, kalni u.tml.*) klimatiskie, fiziskie (*Piemēram, ceļu tīkls un kvalitāte, kas nodrošina teritorijas sasniedzamību u.tml.*), sociālie (*Piemēram, iedzīvotāju skaits, blīvums, noteiktu vecuma grupu īpatnības u.tml.*), administratīvie (*Piemēram, pakalpojumu koncentrācijas vietas, attīstības centru izvietojums teritorijā u.tml.*) apstākļi, kas var veicināt vai kavēt vietējā tirgus attīstību.

2. Vietējās pārtikas atbalsta sistēmas nepieciešamība- atbalstāmie pārtikas apgādes posmi

Pārtikas apgādes sistēmai ir 5 galvenie posmi: izejvielu ražotāji, pārstrādātāji, loģistikas nodrošinātāji (transports, uzglabāšana), tirgotāji, patērētāji. Atkarībā no dažādiem apstākļiem, katru no posmiem var pildīt viena un tā pati fiziska vai juridiska persona. Jo vairākas lomas uzņēmējs vai fiziska persona pilda, jo grūtāk tam iekļauties vietējās pārtikas apgādes atbalsta sistēmā (Tam ir pašam sava sistēma). Pastāv nelielas saimniecības, kas pašas izaudzē, iespējams pārstrādā, pašas nodrošina arī noietu savai produkcijai – vietējās sabiedrības papildus atbalsts šādam ražotājam īpaši nav vajadzīgs, izņemot tikai to, ka iedzīvotājs ir arī šīs produkcijas patērētājs. Otra galējība ir lielas saimniecības, kas arī pašas spēj nodrošināt visu pārtikas apgādes ciklu: izejvielu iegūšana, pārstrāde, nogāde savam pārdošanas tīklam (Bieži ne vietējā teritorijā) un tirdzniecība. Arī šādos gadījumos vietējās sabiedrības papildus atbalsts (izņemot patēriņu) tām nav nepieciešams. Šie uzņēmēji var kļūt par sabiedrības vai citu ražotāju atbalsta punktu.

Neņemot vērā pārtikas ilgtspējas nodrošināšanas faktoros, vietējās produktu atbalsta sistēmas pamatā ir sabiedriskais (tai skaitā finansiāls) atbalsts tādiem pārtikas un citu produktu apgādes posmiem, kuru darbības efektivitātes palielināšana var nest vislielāko ekonomisko, sociālo un vidi saudzējošāko labumu teritorijai. Ar ekonomisko labumu saprotam naudas plūsmas palielināšanos, kas noved pie nodarbinātības palielināšanas un ekonomiskās labklājības celšanās teritorijā. Ar sociālo labumu jāsaprot ekonomiski grūti izmērāmos labumus: veselīgas pārtikas nodrošināšana, cilvēku kopīgā apmierinātība ar dzīvi un pakalpojumu pieejamību u.c. Savukārt vidi saudzējošais labums ir darbības rezultātā pēc iespējas minimālāks neatjaunojošos resursu pielietojums, gan arī pēc iespējas zemāks procesa rezultātā radīto vidi un cilvēkam kaitīgo vielu daudzums.

Visbūtiskākais ieguldījums vietējās atbalsta sistēmas nostiprināšanā ir vēršams uz cilvēku domas maiņu par labu finanšu līdzekļu paturēšanai vietējā teritorijā. Iedzīvotāji mēdz labprātāk iegādāties produktu no citu vietu ražotājiem, aizmirstot, ka vietējais ražotājs, kas var piedāvāt analogisku produktu, ir spiests braukt meklēt klientus citur. Veidojot atbalsta sistēmas ir jāstiprina iedzīvotājiem apziņa par naudas plūsmu (finanšu līdzekļu aizplūšanu) un ilgtspējīgas pārtikas ražošanas un patēriņa principiem (sava labuma gūšanai neapdraud citus). Iedzīvotājiem ir jāveicina arī izpratne par sociālo atbildību.

3. Vietējās pārtikas atbalsta sistēmas konceptuālais pamats

Veidojot vietējās pārtikas atbalsta sistēmu var izvēlēties vairākus ceļus.

Izvēlēties ideālu iedomātu situāciju un virzīties uz to. Piemēram, atrast kādu produktu un veikt atbilstošas aktivitātes lai tas kļūtu par vietējās ekonomikas virzītāju. Šajā gadījumā atbalsta sistēma pasludina- *mēs atbalstam tikai un vienīgi šādu produktu un tā realizācijas izpausmes.* Pārējo produktu atbalsts ir sekundārs, pieļaujot ka tie gūst labumu no prioritārā produkta radīšanas un realizācijas. Šādi atbalsta sistēmu piemēri ir novēroti teritorijās, kuras noteiktu produktu arī izmanto kā teritorijas atpazīstamības zīmolu. Piemēram, tā varētu būt noteikta ābolu šķirne, kas raksturīga šai teritorijai, un tad šis ābols tiek izmantots vietējo produktu ražošanā – ābolu ievārījumi, kūkas, vīni u.tml., kā arī ap šo produktu tiek veidoti arī citi pakalpojumi, piemēram naktsmītnes, sabiedriski pasākumi u.tml. Otrs piemērs - veidojot vietējās pārtikas atbalsta sistēmu, nolemt, ka tā paredz atbalstīt noteiktu grupu vai noteiktos procesos radītus pārtikas produktus, piemēram, tikai bioloģiskus produktus, kurus ražo tikai un vienīgi mājražotāji.

Abos gadījumos, sistēmas ieviešanas gadījumā ir ļoti precīzi zināms produkts un aktivitātes, kas būtu darāmas. Tomēr, šai sistēmai neatbilstoši ražotāji vai produkti tiek uzskatīti kā pastarpinātie labuma guvēji, bet tiešu atbalstu nesaņem. Ja ir vēlme iesaistīties šādā atbalsta sistēmā, ir jāparedz ka noteiktai daļai vietējo ražotāju būs nepieciešama savas līdzšinējās saimniekošanas vai uzņēmējdarbības kursa maiņa. Šāda sistēma var būt efektīva, bet to nevar saukt par augšupēju pieeju, jo atbalsta sistēmas veidošanas pamatā būs grūti atrast vispārēju vienprātīgu sabiedrības vienošanos, piemēram, viesiem vietējiem pārtikas ražotājiem kļūt par bioloģiskiem vai visiem sākt ražot plūškoka ogu produktus kaut jau vairākās paaudzēs saimniecība ir nodarbojusies ar piena produktu pārstrādi. Tomēr šādas sistēmas ir atpazītas un tiek īstenotas, jo rada papildus potenciālu ārējo resursu piesaistei vai arī palīdz saglabāt teritorijai raksturīgās īpatnības (īpašas saimniekošanas metodes vai dzīvesveids, īpaši produkti u.tml.) Tāpēc tā tiek atpazīst kā uz teritorijas unikalitāti balstīta vietējās pārtikas atbalsta sistēma.

Cita pieeja - identificēt vietējās sabiedrības patēriņa un vietējo pārtikas ražotāju vajadzības, no tām izcelt teritorijai un tās iedzīvotājiem raksturīgo un panākt vietējās sabiedrības vienošanos par savu unikālo atbalsta sistēmu, tās funkcionēšanu, kā arī pakāpeniskiem soļiem, kas jāīsteno ieviešot šo atbalsta sistēmu. Tā ir uz kopienas resursiem balstīta vietējās pārtikas atbalsta sistēma.

4. Vietējās pārtikas atbalsta sistēmas mērķis

Jebkuras Vietējās pārtikas atbalsta sistēmas mērķis ir veicināt Vietējo ekonomiku, kuras veiksmīgas funkcionēšanas rezultātā tiek nodrošināta teritorijas ekonomiskā izaugsme. Ir liels risks, ka ekonomiskās izaugsmes rezultātā var neuzlaboties teritorijas iedzīvotāju labklājība vai skatoties plašāk - vēlme dzīvot un strādāt teritorijā. Jebkuras vietējās

ekonomikas attīstības pamatā ir nepieciešamība veikt sabalansētas darbības, kur ieguldījumi ekonomiskajā izaugsmē tiek papildināti ar ieguldījumiem iedzīvotāju „labas dzīvošanas” nodrošināšanā. Ja kāds no šiem aspektiem tik ignorēts, cilvēks ir gatavs strādāt, bet ne dzīvot teritorijā un otrādi. Ir svarīgi, lai cilvēku ekonomiskā labklājība augtu līdz ar apmierinātību ar dzīvi kopumā. Tieši tādēļ, Vietējās pārtikas atbalsta sistēmai ir jābūt kā komponentei ekonomiskā izaugsmē, bet ir arī jāapmierina cilvēku sociālās vajadzības.

5. Vietējo pārtikas produktu ražošanas atbilstība ilgtspējīgas ražošanas principiem

Pārtikas ražošanas attīstība, īpaši laukos, šobrīd visbiežāk iziet cauri vairākiem ražošanas etapiem. Pirmais ir ražošanas savām vajadzībām. Otrais ir specializēšanās un produktu ražošanas uzsākšana pārdošanas vajadzībām, turpinot ilgtspējīgas ražošanas principus. Trešais posms ir pielāgošanās plašākā tirgus situācijai un tā normatīvajam regulējumam. Šajā etapā ražotājs saprot kādu tirgus nišu tas vēlas ieņemt (*Piemēram, pievienotās vērtības radīšanas nepieciešamība produktam, rentabilitātes definēšana utt.*). Ražotājs arī konstatē, kādu produktu un kādā veidā ir iespējams ražot, lai nodrošinātu savu komercdarbību. Ir uzņēmēji, kas spēj uzturēt ļoti augstus prasības ražošanā, ievērojot ilgtspējīgas ražošanas principus (*izejvielas, ražošanas procesi, attieksme pret darba spēku utt.*), bet ir arī uzņēmēji, kas dažādu apstākļu dēļ virzās uz produkcijas ražošanas intensifikāciju un rentabilitātes palielināšanu, nerespektējot ilgtspējīgas ražošanas principus.

Vietējās pārtikas atbalsta sistēmā ir jābūt atspoguļotiem elementiem, kas parāda vietējās sabiedrības izšķiršanos par to, cik lielā mērā tiek ievēroti ilgtspējīgas ražošanas principi vai vismaz vēlme tiekties uz šo principu īstenošanu praksē. Ir jāsaprot, ka ilgtspējīgas ražošanas principi nenodrošina tik lielu komersanta peļņu salīdzinot ar intensificētu un industriālu pārtikas ražošanas procesu. Tāpat arī uzņēmējs, kas ievēro augstas ilgtspējīgas ražošanas prasības var kļūt nekonkurētspējīgs ar saražoto produktu tirgū. Tāpēc, domājot par ekonomisko izaugsmi, vietējai sabiedrībai ir jāsaprot, kas būs tā maksa, ko esam gatavi maksāt par labu vietējo dabas, kultūras, sociālo un cilvēkresursu saglabāšanai un atjaunošanai. Jo ekstrēmas galējības gan vienā, gan otrā virzienā var apdraudēt vietējās sabiedrības pastāvēšanas un darbošanās iespējas.

Arī veidojot vietējās pārtikas produktu atbalsta sistēmu ir jāmeklē līdzsvars starp ilgtspējīgu ražošanu un vietējā iedzīvotāja gatavību investēt šādos ražošanas procesos. Atbalsta sistēmas sākumā būtu vēlams noteikt salīdzinoši zemāku atbilstības koeficientu ilgtspējīgas ražošanas principiem, jo pastāv risks, ka būs ļoti maz šādu ražotāju un vairāki ražotāji varētu vienkārši nobīties no pārāk stingriem atbilstības kritērijiem. Vēlams ir sākt ar salīdzinoši nelielām prasībām, tomēr ar pilnīgi skaidru vīziju par vēlmi paaugstināt ilgtspējīgas ražošanas atbalstošu principu iekļaušanu kritērijos, pēc kuriem tiek atlasīti vietējās pārtikas atbalsta sistēmai atbilstoši produkti. Par šādu vīziju ir jābūt pieejamai informācijai gan pārtikas ražotājiem, gan patērētājiem.

6. Vietējās pārtikas atbalsta sistēmas funkcionēšanas instrumenti

Jebkuras atbalsta sistēmas funkcionēšanai ir nepieciešami instrumenti. Tie var darboties gan bez finanšu resursiem, gan ar finansiālu atbalstu. Viena no vienkāršākajām maksas funkcijām ir ieguldīt resursus mārketinga aktivitātēs. Bez finanšu resursiem var attīstīt sadarbības komponentes.

Labākajā gadījumā nepieciešams izveidot tādas atbalsta sistēmas instrumentus, kas darbojas vai var darboties ar minimāliem finanšu resursiem, bet finanšu pieejamības gadījumā var papildināt vai kādu no instrumentiem padarīt efektīvāku. Ir labi, ja atbalsta sistēmas ietvaros aktīvi darbojas kāds brīvprātīgais vai brīvprātīgie konsultējot, veidojot ekonomiska rakstura saites starp ražotāju un pircēju, bet labāk, ja ir kāds algots darbinieks, kam šis ir pilnas slodzes darbs. Ir iespējams brīvprātīgi apkopot informāciju par jauniem pārtikas produktiem un ievietot novadu mājas lapās, bet labāk, ja var, izveidot īpašu vietējo produktu mājas lapu.

Būtiski izveidot tādas, sabiedrībā viegli saprotamus instrumentus, kas nodrošina vietējās pārtikas pamatprincipu ievērošanu atbalsta sistēmā: Kas ir atbalstāmie produkti, kā sekot līdzi to kvalitātei, kā atpazīt produktus, kā palīdzēt ražotājiem kļūt par atbalsta sistēmas daļu to papildinot. Šiem instrumentiem ir jābūt ērti un efektīvi funkcionējošiem. Tiem ir jābūt tādiem, kas veicina visu atbalsta sistēmas dalībnieku vēlmi iesaistīties iekļaujošiem. Vietējās pārtikas atbalsta sistēmas darbība ir jāveido uz kopienas attīstību vērstām aktivitātēm. Jānodrošina aktivitāšu nepārtrauktība, neatkarīgi no ārējā finansējuma, tāpēc ir jārada sistēmas, kas veicina iekšējo resursu (finansējums, institūcijas, cilvēkresursi u.tml.) vairošanos. Ja kādam atbalsta sistēmas instrumentam ir nepieciešams finansējums, tad pie normāli (ilgstoši) darbojošās vietējo produktu atbalsta sistēmas, tiem jāklūst finansējamiem no pašu sistēmas dalībnieku resursiem. Ar to saprotot, ka, ja par efektīvu līdzekli produktu popularizēšanai atzīta publikācija vietējā laikrakstā, tad ražotājiem ir jābūt pietiekamai motivācijai kopīgi apmaksāt šo publikāciju. Ja vietējās pārtikas kvalitātes demonstrācijas tiek atzītas par efektīvu līdzekli pārtikas atbilstības vietējās pārtikas atbalsta sistēmas atbilstības noteikšanai, tas šāda pasākuma īstenošanai ir jārod vietējie resursi, pat, ja apmeklētājiem par šādu demonstrāciju apmeklēšanu ir jāmaksā.

Ne visi atbalsta sistēmas instrumenti būs efektīvi. Teritorijai (*organizācijai, kas uzņemas atbalsta sistēmas īstenošanu*) ir jāuzrauga sava virzība uz mērķi un jāspēj identificēt iespējamo rīcību maiņa. Ir labi, ja risinājumi ir inovatīvi, tomēr tie nedrīkst būt pretēji iedzīvotāju pieņemtajiem dzīves standartiem un uztverei.

7. Vietējās pārtikas atbalsta sistēmas izveide praksē

Vietējās pārtikas atbalsta sistēmas izveide ir ilgstošs un nepārtraukts process. Ikvienu aktivitāte, kas tiek veikta teritorijā, lai palīdzētu zemniekam, pārtikas ražotājam, pārvaldītājam, tirgotājam un arī pircējam, ir daļa no atbalsta sistēmas. Atkarībā no kāda pārtikas apgādes ķēdes posma attīstības pakāpes, pārtikas ražošanas nozare attīstīsies vienā vai otrā virzienā. Ja teritorija lielu uzsvaru ieguldīs tirgu attīstībai, tā būs papildus iespēja

vietējiem ražotājiem tirgot savu preci, bet nedrīkst aizmirst, ka mēs dzīvojam brīvas ekonomikas apstākļos. Šos tirgus izmantos citu teritoriju ražotāji. Ja blakus teritorijas ieguldīs resursus savu ražotāju atbalstam, palīdzot tiem būt konkurētspējīgākiem, šī aktivitāte var izspiest vietējos ražotājus no sava tirgus. Ja teritorija palīdzēs zemniekiem kļūt konkurētspējīgākiem, bet nepalīdzēs savā teritorijā ar tirgus veicināšanu, vietējie iedzīvotāji nespēs iegādāties vietējos produktus un turpinās būt importētu pārtiku, lai arī sezonai atbilstoša pārtika tiek saražota arī vietējā teritorijā.

Vietējās pārtikas atbalsta sistēmas izveidei ir jābūt uzmanīgam, mērķtiecīgam „būvniecības” procesam, kas tiek veidots un būvēts secīgi atbilstoši stratēģijai - ja ne projektam, tad vismaz plānam. Jāatzīst, ka katrs no posmiem ir ļoti svarīgs un to nedrīkst ignorēt. Praktiski veidojot atbalsta sistēmu jāpatur prātā mērķis un stratēģiskās vadlīnijas, bet pats svarīgākais - nepārtraukti jāizvērtē paveiktais darbs un kurā būvniecības procesā organizācija atrodas, kurā brīdī kādam apgādes ķēdes posmam ir jāpievērš papildus uzmanība un kurš no posmiem ir pietiekamā attīstības pakāpē, lai apmierinātu esošās vietējās pārtikas piegādes sistēmu.

Strādājot ar ražotājiem, tirgotājiem, patērētājiem, ir jānovērtē ikviena iniciatīva. Pat mazākais solītis ir daļa no veiksmīgi darbojošās atbalsta sistēmas.

8. Vietējās pārtikas produktu patiesa atbilstība savai, teritorijas un vietējās sabiedrības identitātei

Vietējās pārtikas atbalsta sistēma pirmkārt ir balstīta uz vietējo iedzīvotāju (sabiedrības) atbalstu atsevišķiem ražotājiem un produktiem. Sabiedrības atbalstu var baudīt populāras, modernas lietas vai arī tādas lietas- produkti, kas ir tuvi, pieņemami un pārbaudīti - tādi, kas rada pircēja uzticību/drošību. Katram produktam, lai to atbalstītu (*vienkāršākā veidā - nopērkot*) ir jābūt ar savu stāstu, kas nodrošina tā atpazīstamību, veido tā identitāti.

Komerčiālai pārtikai šāda identitāte tiek veidota ar mārketinga speciālistu palīdzību, un dažkārt par produktu radītais stāsts ne vienmēr atbilst realitātei vai arī produktam tiek piemērots pozitīvas emocijas vai atpazīstamību radošs stāsts, bet produkta patiesā praktiskā saikne ar stāstu ir apšaubāma. Piemēram, produkta nosaukumā tiek iekļauts plaši atpazīstamas vietas nosaukums, bet pašam produktam nav tiešas saiknes ar šo vietu. Vietējās pārtikas gadījumā, kad ir jāievēro ilgtspējīgas ražošanas un patēriņa princips, produkta identitāte nedrīkst būt mākslīgi radīta un maldinoša. Mākslīgas un maldinošas identitātes gadījumā, produkta atpazīstamības nodrošināšana būs mākslīgi uzturams un dārgs process, vai arī kādā brīdī būs jāmaina produkta identitāte, jo tā kļūs nemoderna, neaktuāla.

Lietderīgākais veids, rūpējoties par vietējā produkta, kas iekļaujams vietējā produkta atbalsta sistēmā, atpazīstamību, ir produkta identitātes savienošana ar vietējās teritorijas un sabiedrības pozitīvo identitāti. Tie, savstarpēji viens otru papildinot, rada plašāku pozitīvo stāstu, kas dod iespēju būt pamanāmākam un ieņemt stabilāku pozīciju tirgū.

Uzsākot vietējās pārtikas atbalsta sistēmas izveidi nepieciešams saprast un identificēt, kas tad būs tā pozitīvā teritorijas un vietējās sabiedrības identitāte, kas tiks izmantota vietējā produkta atpazīstamības nodrošināšanai. Tāpēc ir nepieciešams saprast kādi priekšstati par teritoriju un vietējo sabiedrību valda pašā teritorijā (priekšstati par sevi), un kādi priekšstati pastāv ārpus šīs teritorijas. Apzinot priekšstatus, ir jāizvērtē, ar kuriem no tiem vēlas identificēties lielākā daļa vietējās sabiedrības, tai skaitā arī vietējo ražotāju, un pozitīvais stāsts par teritoriju, iedzīvotāju un produktu jāpadara par vietējā produkta tirgus atpazīstamības zīmi, attēlojot to produkta noformējumā, nosaukumā, pasniegšanas veidā u.t.t.

Nosakot vietējo iedzīvotāju un teritorijas identitāti, ko izmantot Vietējās pārtika apgādes sistēmas attīstībai, ļoti detalizēti izpētāmi cilvēku viedokļi, viņu ieražas, dzīves stils kā arī pašu vēlme asociēties ar identificētajiem priekšstatiem. Vietējās identitātes fiksēšanas gadījumā, var izvēlēties kādu, ļoti zīmīgu iezīmi, simbolu, ko izmantot, bet šādā gadījumā ir vēlama iedzīvotāju vispārīga vienošanās. Produktu virzība tirgū būs vienkāršāka, tomēr, jāņem vērā, ka šādus paņēmienus izmanto arī komerciālas pārtikas ražotāji, kuriem ne vienmēr rūp atbalsts vietējai ekonomikai un sabiedrībai.

Vēlams izmantot tirgzinības speciālistus, kas norādītu vai gadījumā kāds no izvēlētajiem priekšstatiem, kas tiek attēloti simbolos vai produktu apzīmējumos neizraisa pozitīvas emocijas vai rada pārpratumus.

9. Vietējās pārtikas produktu atpazīstamība

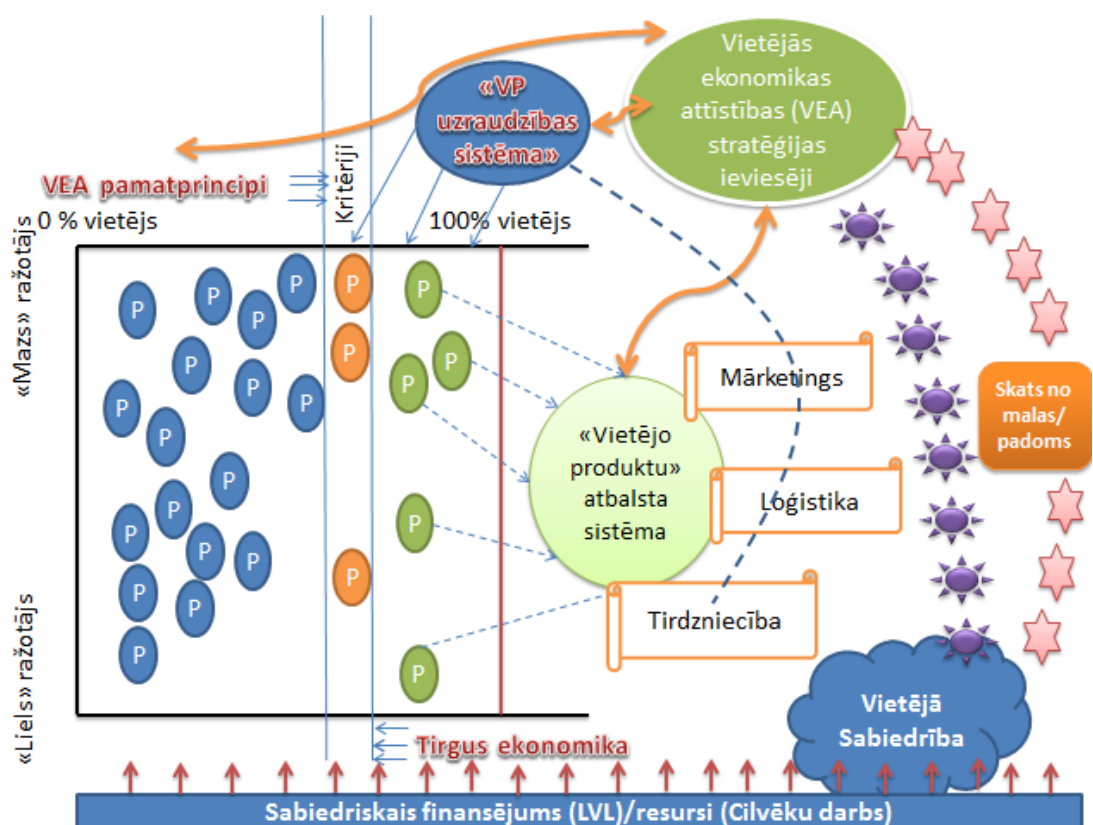
Cilvēki iegādājas preces izmantojot savas maņas - redzi, tausti, smaržu, garšu, dzirdi. Vienkāršākais veids padarīt produktu pircējam tīkamāku ir vizuāli pamanāms, praktisks produkta iepakojums. Pārtikas industrijā miljoniem latu tiek tērēts produkta iesaiņošanai un vēl vairāk dizaina izstrādei. Par to rūpējas industrijas, kas spēj to atļauties. Vietējais ražotājs konkurēs nevis ar profesionāļu īpaši izstrādātu iepakojumu, bet ar personisku attieksmi pret iepakojumu, pārdošanas veidu.

Atpazīstamības veicināšanai var mēģināt atdarināt metodes, kas tiek izmantotas virzot tirgū industriālu produktu, tomēr ir jāapzinās, ka vietējā produkta personiskums ir vietējā ražojuma priekšrocība ar kuru lielās industrijas nespēs konkurēt.

Iepriekš aprakstītās vietējās pārtikas atbalsta sistēmas stratēģiskās darbības vadlīnijas balstās uz 9 atbalsta punktiem jeb jautājumiem, kuriem ir jāpievērš uzmanība būvējot vietējās pārtikas atbalsta sistēmu, un šie punkti ir:

1. Vietējās pārtikas atbalsta sistēmas teritorija;
2. Vietējās pārtikas atbalsta sistēmas nepieciešamība- atbalstāmie pārtikas apgādes posmi;
3. Vietējās pārtikas atbalsta sistēmas konceptuālais pamats;
4. Vietējās pārtikas atbalsta sistēmas mērķis;
5. Vietējo pārtikas produktu ražošanas atbilstība ilgtspējīgas ražošanas principiem;
6. Vietējās pārtikas atbalsta sistēmas funkcionēšanas instrumenti;
7. Vietējās pārtikas atbalsta sistēmas izveide praksē;
8. Vietējās pārtikas produktu patiesa atbilstība savai, teritorijas un vietējās sabiedrības identitātei;
9. Vietējās pārtikas produktu atpazīstamība.

Vietējās pārtikas atbalsta sistēmu, kā arī stratēģiskās darbības var attēlot sekojošā sistēmā:



(Vietējās pārtikas atbalsta sistēmas (VPAS) vispārīga shēma. Autors: Āris Ādleris (Bez autora atļaujas nepublicēt))

Vietējās pārtikas atbalsta sistēma sastāv no sekojošiem elementiem:

- *Produktu kopa (P);*
- *Abscisa, kas norāda produkta atbilstības vietējās pārtikas kritērijiem (No 0% vietējs līdz 100% vietējs);*
- *Ordināta, kas norāda uz produkta ražotāja lielumu (No „Liels ražotājs” līdz „Mazs” ražotājs);*
- *VEA pamatprincipi (Kritēriju kopums ražošanai un saražotajam produktam, kas nosaka pozitīvu ietekmi uz Vietējās ekonomikas attīstību);*
- *Kritēriji (Minimālais kritēriju kopums, atbilstībai terminam „Vietējais produkts”);*
- *Tirgus ekonomika (Ārējo apstākļu kopums, kas liek produktu ražotājam un produktam konkurēt globālajā tirgū);*
- *VP pārtikas uzraudzības sistēma (Instrumenti produktu atbilstības terminam „Vietējais pārtikas produkts” noteikšanai un uzraudzībai);*
- *Vietējās ekonomikas attīstības stratēģijas ieviešēji (Instrumenti ar kuru palīdzību notiek Vietējās ekonomikas attīstības stratēģijas izstrāde, grozīšana un ieviešana);*
- *„Vietējo produktu” atbalsta sistēma (Pasākumu un aktivitāšu kopums, kas vērsts „Vietējo produktu” noieta veicināšanu saskaņā ar Vietējās ekonomikas attīstības pamatprincipiem);*
- *Mārketings, Loģistika, Tirdzniecība (Instrumenti ar kuru palīdzību veicināms „Vietējo produktu” noiets);*
- *Vietējā sabiedrība (Visi teritorijā dzīvojošie iedzīvotāji, ieskaitot ražotājus, tirgotājus, pašvaldības darbiniekus);*
- *Sabiedriskais finansējums/resursi (Materiāli (ieskaitot finanses) un nemateriāli resursi ar kuru palīdzību atbalstāma vietējās pārtikas apgādes sistēma.*

Šīs vietējās pārtikas atbalsta sistēmas stratēģiskās darbības vadlīnijas ir pamats Aizkraukles rajona partnerības vietējās pārtikas atbalsta sistēmas izveidei, kas ir aprakstītas zemāk. Tās ir izmantotas, izstrādājot rekomendācijas vietējās pārtikas ražošanas un piegādes sistēmas izveidei Aizkraukles rajona partnerības teritorijā.

Aizkraukles rajona partnerības pieeja vietējās pārtikas atbalsta sistēmas izveidē

Saskaņā ar vietējās pārtikas atbalsta sistēmas stratēģiskās darbības vadlīnijām, pētījuma īstenošanas laikā ir uzsāktas vadlīnijām atbilstošas aktivitātes. Ir iegūta informācija, kas var palīdzēt Aizkraukles rajona partnerībai veikt nepieciešamos pasākumus vietējās pārtikas atbalsta sistēmas izveidē.

1. Vietējās pārtikas atbalsta sistēmas teritorija

Vietējās pārtikas atbalsta sistēmas pamatā ir teritorija, kurā tā darbojas - teritorija, kurā tiek ražotas izejvielas (iegūta/audzēta pārtika), notiek produktu pārstāde, iepakojšana, sagatavošana un notiek produkta realizācija - pārdošana. Saskaņā ar darba uzdevumu, par Aizkraukles rajona partnerības vietējās pārtikas atbalsta sistēmas teritoriju ir noteikta visa Aizkraukles rajona partnerības teritorija (*Kopējā platība 2566.8 km². Uz 2008.gada 1.janvāri teritorijā dzīvoja 39 971 iedzīvotājs. Teritorijā ietilpst Aizkraukles novads, Jaunjelgavas novads, Kokneses novads, Skrīveru novads, Pļaviņu novads, Neretas novads, Vecumnieku novada Valles un Kurmenes pagasti.*).

Iepazīstot Aizkraukles rajona partnerības teritorijā esošās pārtikas ražošanas struktūru un realizācijas potenciālu (*skat.. sadaļu „Pārskats par vietējās pārtikas ražošanas nozari un pārtikas realizāciju Aizkraukles rajona partnerības teritorijā” un pētījuma I – VI pielikumos*), redzams, ka teritorijā esošie ražotāji spēj saražot pietiekami daudzveidīgu un vietējam tirgum pietiekamu pārtikas apjomu.

Apskatot Aizkraukles rajona partnerības teritorijas tirdzniecības vietu struktūru, kā arī konstatējot ARP teritorijā nedzīvojošu cilvēku plūsmu (tranzīts, tūristi, kas apmeklē teritoriju u.c.), konstatējam, ka vietējās pārtikas realizēšanas iespējas koncentrējas Skrīveru, Kokneses un Aizkraukles novados.

Aizkraukles rajona partnerības teritorija nosacīti ir sadalīta divās daļās – Daugavas kreisais un labais krasts, kur arī pārtikas ražošanas un realizācijas struktūras ir salīdzinoši atšķirīgas. Tas liek papildus izvērtēt iespēju veidot Aizkraukles rajona partnerības teritoriju kā vienu vietējo tirgu.

Nemot vērā lielās atšķirības starp Aizkraukles rajona partnerības teritoriju Daugavas vienā un otrā krastā, atsevišķu novadu atbalsta sistēmām šobrīd nav izteikts potenciāls atbilst vietējās pārtikas atbalsta sistēmas pamatprincipiem. Ja Skrīveru, Kokneses, Aizkraukles un Pļaviņu novados ir potenciāli liels vietējo produktu noiets novados, tad trūkst ražotāju, kas spēj piedāvāt plašu un daudzveidīgu patēriņa grozu. Neretas un Jaunjelgavas novados ir liels potenciāls pārtikas ražošanai, bet pagaidām nav pietiekams pircēju daudzums. Vecumnieku novada pagasti, kas atrodas pētījuma teritorijā, vairāk ekonomiski ir saistīti ar novada centru Vecumniekos.

Veidojamās atbalsta sistēmas izveidei vispiemērotāk ir skatīties uz visiem novadiem kā kopīgu teritoriju, uzmanīgi sekojot vietējās pārtikas ražošanas un patēriņa tendencēm teritoriju abu krastu novadu sadarbībai, redzot iespēju, ka cauri Neretas un Jaunjelgavas novadiem esošo ceļu dēļ attīstās vietējie tirgi (palielinās pircēju skaits no ārienes), vai šos novadus skatot kā pārtikas piegādes resursus Skrīveru, Kokneses, Aizkraukles un Pļaviņu tirdzniecības punktiem.

Atzīmējot sezonas laikā salīdzinoši lielo tūristu skaitu, kā arī cauri pētījuma teritorijai braucošos potenciālos produktu pircējus, Aizkraukles partnerības teritorijas novadu iedzīvotāji ir nozīmīga vietējo produktu patērētāju daļa, kuru vēlme ir lielā vairākumā gadījumā ir iegādāties ikdienai nepieciešamo produktu klāstu par salīdzinoši zemākām cenām atbilstoši ne pārāk lielai pirktspējai. Tas nozīmē, ka pieprasījums ir pēc cenas ziņā konkurētspējīgiem produktiem, kas ir labākas kvalitātes par tiem, ko piedāvā novadu teritorijās darbojošās lielveikalu ķēdes. Svarīga loma ir arī piedāvāto produktu dažādībai.

Salīdzinājumā ar brīvi (tuvu dzīvesvietai) pieejamiem pārtikas produktiem ātrās apkalpošanas tirdzniecības vietās (tirdzniecības lielveikalos), vietējo produktu konkurētspēja ir atkarīga no vairāku ražotāju spējas piedāvāt konkrētā laikā, konkrētā vietā, atbilstoša daudzumā, dažādu un pastāvīgu produktu klāstu. Cilvēku pieprasījums pēc „īpašām” jaunām precēm vai produktu grupām ar augstu pievienoto vērtību ir neliels.

2. Vietējās pārtikas atbalsta sistēmas nepieciešamība- atbalstāmie pārtikas apgādes posmi

Aizkraukles partnerības teritorijā ir nelielas saimniecības, kas pašas izaudzē, iespējams apstrādā, pašas nodrošina arī noietu savai produkcijai - sabiedrības atbalsts šādam ražotājam nav vajadzīgs. Otrā pusē ir lielas saimniecības, kas arī spēj nodrošināt visu pārtikas apgādes ciklu: izejvielu iegūšana, pārstrāde, nogāde savam pārdošanas tīklam (bieži ne vietējā teritorijā) un tirdzniecība.

Ņemot vērā netālu esošos produktu noieta tirgus (Rīga, Jēkabpils), atbalsts pārtikas apstrādātājiem noieta tirgus palielināšanai ir sekundārs. Ja uzņēmējs ir spējīgs ražot produktu un vēlas to realizēt legālā veidā, šķēršļi ir minimāli. Palīdzot attīstīt tirdzniecības vietas pie esošo pārtikas ražotāju skaita notiek ražotāju ikdienas atvieglošana, jo ir mazāki transporta izdevumi. Tirdzniecības iespēju palielināšana skatāma kontekstā ar ražotāju skaita palielināšanos.

Liels ir to zemnieku skaits, kas nespēj par sevis izaudzēto pārtiku gūt pietiekami lielu finansiālu gandarījumu. Nepārstrādāti produkti Latvijā nav novērtēti - nevar pārdot par augstāku cenu. Tāpēc šo produktu ražotājiem ir jāsniedz atbalsts vai nu sabiedriskās domas maiņai, lai zemnieku saimniecībā nekonvencionāli iegūts produkts tiktu vērtēts augstāk (maksātu dārgāk), vai arī jāpalīdz piesaistīt investīcijas pievienotās vērtības radīšanai lauksaimniecības produkcijai.

Kontekstā ar loģistikas nodrošināšanu, atbalstāmas būtu tādas aktivitātes, kas palīdz nodrošināt produktu nepārtrauktības nodrošināšanu patērētājam.

Tirgotājus apskatot atsevišķi no vietējo produktu ražotājiem, Aizkraukles partnerības teritorijā nav identificēta nepieciešamība atbalstīt tirgošanas sektoru. Tirdzniecības atbalsta aktivitātes nepieciešamība pēc sabiedriska atbalsta rodas tajā brīdī, kad tas tiek skatīts kontekstā ar to, ka jauniem uzņēmējiem (pārtikas ražotājiem) ir jānodarbojas ar savu produktu tirdzniecību (gan Mājražotājiem, gan citu formu uzņēmējiem). Šobrīd pētījuma teritorijā ir iespēja nodarboties ar tirdzniecību, tomēr ir veicami vairāki pasākumi cilvēku domas maiņai par tirgošanās kultūras uzlabošanu. Ir jārunā par tirdzniecības organizāciju, tirdzniecības vietu uzlabošanu, jauno tirgotāju apmācību utt. Būtiska lieta tirdzniecības attīstīšanai ir arī informācijas pieejamība par tirgošanās iespējām.

Aizkraukles partnerības teritorijas iedzīvotājam ir pietiekami liela iespēja izvēlēties kur un ko pirkt. Tomēr ir jāatzīst, ka produktu dažādība kļūst arvien mazāka. Teritorijā darbojas nacionālo tirdzniecības ķēžu veikali, kuru produktu dažādība ir ierobežota. Produktu dažādība ir pieejama netālajā Rīgā un vēl netālākajā Jēkabpilī. Līdz ar to specifisku, īpaši, nišas produktu iegāde novadu teritorijās ir apgrūtināta. Nelielās pirkspējas un „īpašo” produktu tirdzniecības vājās organizācijas dēļ iedzīvotāji ir kļuvuši par lielveikalu klientiem. Tādā veidā vietējo produktu ražotājiem ir lielas grūtības pastāvēt. Bez ārēja atbalsta situācija draud palikt bēdīgāka, jo ražotāji, kas attīstījuši savu biznesu, dara visu iespējamo, lai savu noieta tirgu nodrošinātu citās teritorijās.

Visbūtiskākais ieguldījums ir vēršams uz cilvēku domas maiņu par labu finanšu līdzekļu paturēšanai vietējā teritorijā. Iedzīvotāji labprāt dodas pat uz Lietuvu ar lepnumu apgalvojot, ka tur ir lētāk. Cilvēki labprātāk iegādājas produktu no citu vietu ražotājiem, aizmirstot, ka vietējais ražotājs ir spiests braukt meklēt klientus citur. Iedzīvotājiem ir vāji izteikta apziņa par naudas plūsmu (finanšu līdzekļu aizplūšanu) un ilgtspējīgas pārtikas ražošanas un patēriņa principiem (sava labuma gūšanai neapdraud citus). Iedzīvotājiem ir arī zema izpratne par sociālo atbildību.

3. Vietējās pārtikas atbalsta sistēmas konceptuālais pamats

Aizkraukles partnerības teritorijā netika identificēts potenciāls uz teritorijas unikalitāti balstīta vietējās pārtikas atbalsta sistēmas izveidei. Viens no daudzajiem iemesliem ir salīdzinoši liela teritorija. Pētījuma teritorijā atbalsta sistēmas izveides pamatā ir ņemtas augšupejošas vajadzības no dažādiem atbalsta sistēmā iesaistītajiem dalībniekiem un pieejamiem resursiem to atbalstam.

Spējot piesaistīt ES finansējumu pievienotās vērtības radīšanai vietēji izaudzētai pārtikai, atbalsta nepieciešamība identificēta zemniekiem (Pirmā grupa), kas vēlas apstrādāt savu produkciju un tiem nelielajiem pārtikas ražotājiem, kas vēlas dažādot produkcijas sortimentu.

Otra atbalsta grupa ir tie uzņēmēji, kuriem nepieciešams atbalsts vietējā tirgus aktivitātes veicināšanai.

Trešā atbalsta grupa ir esošie ražotāji, kas mēģina vai vēlas strādāt atbilstoši ilgtspējīgas pārtikas ražošanas principiem. Tomēr, vislielākais laika resurss paredzēts sabiedrības atbalstam kļūstot par tā saucamiem „gudriem” patērētājiem, kur atbalsts paredzēts galvenokārt apstākļu radīšanai (tai skaitā atpazīstamība), lai tādu produktu vietā, kuru iegāde nenes ekonomisko un sociālo labumu vietējai teritorijai, izvēlētos produktus, kuru iegāde un patēriņš ir tiešs ieguldījums Vietējās Teritorijas ekonomiskā aktivitātē.

4. Vietējās pārtikas atbalsta sistēmas mērķis

Aizkraukles partnerības teritorijas iedzīvotāji vēlas būt iesaistīti. Viņi vēlas gan paši ražot, gan patērēt. Produktu, ražotāju un noieta veidu dažādībā, kas definēta vīzijā par vietējās pārtikas ražošanu iekļauta iedzīvotāju vēlme dažādi dzīvot, viņu vēlme pēc savdabīguma veselīguma, eksperimentiem, tajā pat laikā apmierinot vēlmi pēc stabilitātes un drošības.

Lai arī neapstrādātu produktu ražošana ir viena no dažādības izpausmēm, tomēr dažādības veicināšana, kas ir viens no pētījuma teritorijas pārtikas apgādes sistēmas vīzijas vadmotīviem, draud novest pie pirmproduktu ražošanas, ar kuriem varētu lepoties atsevišķi novadi (īpaši Neretas un Jaunjegavas) izzušanas.

5. Vietējo pārtikas produktu ražošanas atbilstība ilgtspējīgas ražošanas principiem

Partnerības teritorijā ir pietiekami daudzi uzņēmēji, kas strādā atbilstoši augstiem vidi saudzējošiem standartiem. Tā iemesla dēļ viens no Vietējās pārtikas pamatprincipiem ir „ekoloģiskums”, tomēr nedrīkst runāt tikai par bioloģiskumu, jo vietējie zemnieki atzīst nespēju kvalificēties atbilstošam sertifikātam.

Līdzīga situācija ir arī ar izejvielām. Uzņēmēji atzīst nespēju savai ražošanai nodrošināt tikai vietējās izejvielas.

Jo ar augstākiem standartiem atbilstoši vietējās pārtikas atbilstības skalai strādā uzņēmējs, jo viņš vēlēšies citu produktu un ražotāju atbilstību šiem principiem, tomēr atbalsta sistēmas sākumā būtu vēlams noteikt zemāku atbilstības koeficientu, jo pastāv risks, ka būs ļoti maz šādu ražotāju un vairāki ražotāji varētu vienkārši nobīties no pārāk stingriem atbilstības kritērijiem. Vēlams ir sākt ar nelielām prasībām, tomēr ar pilnīgi skaidru vīziju par kritēriju stingrības palielināšanu un pieejamu informāciju arī pārtikas ražotājiem, par to, ka prasības pēc atbilstības pieaugs.

6. Vietējās pārtikas atbalsta sistēmas funkcionēšanas instrumenti

Aizkraukles partnerības teritorijā ir izveidota pateicīga vide visdažādāko vietējās pārtikas atbalsta instrumentu darbībai. Gan pašvaldības, gan iedzīvotāji, gan paši uzņēmēji ir gatavi iesaistīties ikvienā aktivitātē, kas veicinātu ekonomisko augšupeju.

Teritorijā esošo daudzo lokālo atbalsta aktivitāšu dēļ var runāt par jau darbojošiem instrumentiem: tirgiem, kas konsultē ražotājus vai veido labiekārtotas vietas tirdzniecībai, lauku konsultanti, kas pilda pārtikas koordinātoru lomu atsevišķiem atsevišķu novadu zemniekiem, partnerības veiktās aktivitātes iedzīvotāju iesaistei, dažu novadu iesaiste projektos, kur paredzēti vietējo produktu mārketinga pasākumi u.c.

Vairāki no esošajiem atbalsta instrumentiem ir efektīvi un var sniegt nenovērtējamu ieguldījumu vietējās pārtikas atbalstam, tomēr tiem nav stratēģiskas virzības runājot par visu partnerības teritoriju kopā. Atkarībā no lokālo instrumentu veiksmes, partnerības teritorija var attālināties no idejas par vienotas atbalsta sistēmas izveidi. Lokālo atbalsta instrumentu mērķu dēļ, var veidoties situācija, ka novadi savā ekonomiskajā pārtikas ražošanas un noieta profilā var kļūt arvien atšķirīgāki.

Viens no potenciāliem instrumentiem „Vietējā produkta” atbalsta sistēmas izveidei un attīstībai var būt Vietējais pārtikas festivāls „Gardēdis” un vietējās attīstības stratēģija ar kuras palīdzību var investīcijas pārtikas ražotāju atbalstam novirzīt mērķorientēti.

Abi šie instrumenti būs veiksmīgi tikai un vienīgi tajā gadījumā, ja partnerība izveidos un iedzīvinās sekojošus funkcionēšanas instrumentus: Pārtikas padomi, atpazīstamības veicināšanas darba grupu, Pārtikas koordinātoru, kas palīdzēs visu atbalstu padarīt stratēģiski virzītu.

7. Vietējās pārtikas atbalsta sistēmas izveide praksē

Aizkraukles rajona partnerība jau vairāku mēnešu garumā ir iesaistījusies mērķtiecīga atbalsta nodrošināšanai saviem pārtikas ražotājiem. Ieviešot izmaiņas teritorijas attīstības stratēģijā, tā ir orientēta uz „Vietējā produkta” atbalstu, kas atbilst jomas teritorijā attīstības vīzijai.

Identificējot atbalstāmās investīcijas un investīciju apjomu, partnerība ir virzījusies uz mērķorientētu atbalstu nevis atsevišķu ražotāju atbalstu pēc vajadzības.

Augstais iedzīvotāju iesaistes līmenis, stratēģisko virzienu identificēšanas periodā garantē atbalsta sistēmas saikni ar vietējo kopienu, kas nodrošinās tās atpazīstamību un atbalstu sabiedrībā.

Veiksmīgie partneru meklējumi starptautiskiem un lokāliem projektiem un lielā publicitāte uzsākot veidot atbalsta sistēmu ir apliecinājums Aizkraukles partnerības potenciālam piesaistīt resursus un iedzīvotāju (vietēju, nacionālu, starptautisku) interesi par vietējo pārtiku, kas ir viens no vietējās pārtikas noieta tirgus palielināšanas stūrakmeņiem.

Tālākā partnerības panākumi, strādājot pie Vietējās pārtikas atbalsta sistēmas, būs atkarīga no iniciatīvas un spējas mērķtiecīgi sekot pētījuma rekomendācijām.

8. Vietējās pārtikas produktu patiesa atbilstība savai, teritorijas un vietējās sabiedrības identitātei

Aizkraukles partnerības novados radītajai pārtikai ir laba slava. Ir ļoti daudzi uzņēmēji, kas savas produkcijas noietam izmanto novadu vai vietu nosaukumus „Skrīveru Saldumi”, „Sērenes maize” u.c.

Aizkraukles partnerības uzņēmēji ir gatavi turpināt izmantot vietu nosaukumus. Tas liecina par to, ka ARP vietām pašām par sevi ir laba slava, bez īpašiem paskaidrojumiem- kas tieši.

Saskaņā ar izvirzīto mērķi apvienot visus partnerības novadus vienā veselā rīcībā, ARP ir jāatrod tā identitātes iezīme, ko var piedēvēt visiem novadiem un ko izmantot „Vietējo produktu” virzīšanai tirgū.

Būtu neprātīgi nosaukt novadu produktus, piemēram, par „Abpusšosejas labumiem”, pat ja ceļotājiem, kas mēro ceļu no Rīgas puses uz Latgali šķiet, ka Aizkraukles partnerības teritorijas kultūras un skaisto dabas ainavu bagātīgie novadi atrodas šosejas abās pusēs un pat paši iedzīvotāji novērtē šosejas lielo nozīmi ekonomisko aktivitāšu veicināšanā.

Aizkraukles partnerībai jāizmanto iedzīvotāju pašvērtējuma aptaujās nosauktie apzīmējumi par sevi un jāizvēlas mārketinga aktivitātēm visveiksmīgākais (var būt arī unikālākais).

9. Vietējās pārtikas produktu atpazīstamība

Aizkraukles rajona partnerībā, runājot par Vietējās pārtikas atpazīstamības veicināšanu, ir liela pārliecība par produktu priekšrocībām attiecībā pret komerciālo pārtiku, tomēr ir ļoti maz argumentu, ko minēt tieši savos novados saražotās pārtikas popularizēšanai.

Partnerības novadu iedzīvotāji ar savu pozitīvo attieksmi, bieži aizmirst par nepieciešamību stiprināt savu ražotāju un ekonomiku- izmantot protekcionisma metodes. Kamēr nav nosauktas „Vietējo produktu” raksturojošie kritēriji un īpašā identitāte, kas raksturo produktu vai teritoriju kurā tas top, ir apgrūtināti paskaidrot, kāpēc Aizkraukles partnerības teritorijas „Vietējais produkts” ir labāks un lietojams vairāk kā, piemēram, Ogres novada vai Jēkabpils novados ražotā pārtika.

Pagaidām, savas produkcijas atpazīstamībai, cilvēku, kas tieši vai pastarpināti atbildīgi par vietējās ekonomikas attīstību, (tai skaitā pārtikas ražošanas uzņēmējdarbības attīstībai) ideju pamatā ir komerciālās pārtikas tirgzinības paņēmieni.

Pārtikas festivāls „Gardēdis 2012” varētu tuvākajā nākotnē izveidoties par Aizkraukles partnerības teritorijas raksturojošu iezīmi ar kura palīdzību varētu veicināt savas teritorijas, ražotāju un produktu atpazīstamību.

Rekomendāciju izstrādes gaitas apraksts

Rekomendāciju pamats ir LLF kompetenču centra izstrādātā situācijas analīze par vietējās pārtikas ražošanas un realizācijas iespējām partnerības teritorijā, kas sastāvēja no trim daļām:

- Pārtikas ražošanas izejvielu ieguves (tai skaitā audzēšanas) apjoma un struktūras apraksts Aizkraukles rajona partnerības teritorijā;
- Esošās pārtikas izejvielu apstrādes apjoma un uzņēmumu, kas šo darbu veic Aizkraukles partnerības darbības teritorijā, apraksts;
- Aizkraukles rajona partnerības darbības teritorijā saražotās pārtikas tirdzniecības struktūras apraksts;
- Rekomendāciju izstrādes laikā liels uzsvars tika likts uz darbu ar vietējām kopienām un uzņēmējiem

Pētījuma sākumā notika vairākas intervijas ar vietējā pārtikas ražošanā iesaistītajiem: Aizkraukles un Kokneses tirgu pārstāvjiem, gandrīz visu Aizkraukles partnerības novadu lauku konsultantiem, uzņēmējiem no Kokneses, Jaunjelgavas, Neretas, Aizkraukles novadiem. Individuālajās intervijās svarīgākais jautājums bija par šo uzņēmēju redzējumu saistībā ar produktu daudzveidību, investīciju apjomu un vietējo tirgu kā nozīmīgu viņu uzņēmējdarbībai.

Pamatojoties uz šīm daļēji strukturālajām ekspertu intervijām un iegūto datu analīzi, tika rīkotas 3 fokusa grupas.

Fokusa grupa partnerības teritorijas iedzīvotājiem, kas nav ražotāji, bet vēlas ražot pārtiku. Svarīgākais šīs fokusa grupas uzdevums bija noskaidrot tos pārtikas produktus, kurus potenciālie projektu iesniedzēji vēlētos un būtu gatavi ražot. Šādā veidā tika iegūta informācija par pārtikas groza sortimentu.

Fokusa grupa bija paredzēta teritorijā esošiem, nelieliem pārtikas ražotājiem. Fokusa grupas mērķis bija noskaidrot viņiem nepieciešamo investīciju apmēru ražošanas attīstībai un prioritāri atbalstāmos produktus un pamatlīdzekļus.

Fokusa grupa bija paredzēta lielajiem partnerībā darbojošiem uzņēmējiem, noieta vietu īpašniekiem un pašvaldību vadītājiem. Šīs grupas mērķis bija noskaidrot „lielo” spēlētāju redzējumu par vietējo tirgu, nelielu investīciju nepieciešamību, citu produktu papildinātību kā arī iespēju iesaistīties vietējo produktu atbalsta sistēmās.

Balstoties uz situācijas analīzi, intervijām un fokusa grupu rezultātu apkopojuma, tika definēta partnerības teritorijas vietējās pārtikas ražošanas vīzija un 9 uzdevumi, lai to sasniegtu, kuru realizācijai izvirzītas vairāki uzdevumi jeb rīcības, kas aprakstīti zemāk.

Izejot no definētajiem uzdevumiem, tika rekomendēts veikt izmaiņas Aizkraukles rajona partnerības stratēģijā vairākās kārtās:

- Kārta: Izsludināt projektu konkursu un ar specifisku vērtēšanas kritēriju palīdzību veicināt tādu projektu atbalstu, kas palīdzētu virzīties uz izvirzīto mērķu sasniegšanu;
- Kārta: Veikt vairākus rekomendācijās minētos uzdevumus un precizēt projektu vērtēšanas kritērijus.
- Kārta: Ieviest Vietējās pārtikas ražošanas atbalsta sistēmu.



Situācijas analīze, nosakot vietējās pārtikas ražošanas attīstības galvenās problēmas, sekas un iespējamus stratēģiskos risinājumus Aizkraukles rajona partnerības teritorijā

Aizkraukles rajona partnerības teritoriju veido 7 novadu teritorijas (Jaunjelgavas, Neretas, Skrīveru, Aizkraukles, Kokneses, Pļaviņu un Vecumnieku novada 2 pagasti). Lai gan teritorija pēc savas būtības ir homogēna un arī ir pastāvējusi kā viena administratīva vienība – Aizkraukles rajons, tomēr situācijas raksturojums katram novadam ir būtiski atšķirīgs.

Apskatot Aizkraukles rajona partnerības teritorijas pārtikas ražotāju struktūru, secinām, ka ir:

- Lielie ražotāji;
- Mazie ražotāji;
- Ļoti mazi ražotāji (individuālās saimniecības)

Saražotā pārtika ir samērā daudzveidīga un veido noteiktu pārtikas grozu.

Tomēr pārtikas tirgū mazāk ir novērojams specifisku produktu klāsts.

Aizkraukles rajona partnerības teritorija no noieta tirgus pozīcijām ir dalāma 2 daļās:

Daugavas labā krasta teritorija (Skrīveru, Kokneses, Aizkraukle, Pļaviņu novadi), kur ir pietiekamos apmēros attīstīta pārtikas ražošana un pārstrāde, tiek attīstītas arī pārtikas preču noieta tirgus vietas (veidoti tirdziņi), bet līdz galam vēl netiek izmantots potenciāls;

Daugavas kreisā krasta teritorija (Neretas, Jaunjelgavas un Vecumnieku novadi), kuru potenciāls zināmā mērā ir ierobežots, bet vēl joprojām nav apzināts.

Vietējās pārtikas ražošanas attīstības vīzija

Izanalizējot situāciju Aizkraukles rajona partnerības teritorijā, kā arī izvērtējot vietējās pārtikas ražošanas attīstības stiprās, vājās puses, iespējas un draudus, pētījuma autori Aizkraukles rajona partnerībā redz sekojošu vietējās pārtikas ražošanas attīstības vīziju:

Aizkraukles rajona partnerībā ir daudz dažāda profila pārtikas ražotāji, kuri, saskaņā ar vietējā sabiedrībā pieņemtiem principiem, ražo dažāda veida pārtikas produktus, un, atbilstoši Aizkraukles rajona partnerības iedzīvotāju un citu Latvijas iedzīvotāju pirktspējai, veic savas produkcijas tirdzniecību daudzveidīgās tirdzniecības vietās gan Aizkraukles rajona partnerības teritorijā, gan tuvākajās lielajās pilsētās (Rīgā, Jēkabpilī u.c.), kā arī ir vienojušies par kopīgu saražoto produktu marketinga stratēģiju.

Šī vīzija harmoniski iekļaujas un papildina Aizkraukles rajona partnerības stratēģijā 2009.-2013.gadam pasākumam „Lauku ekonomikas un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā” noteikto vīziju:

Izglītoti, aktīvi ar dzīvi apmierināti lauku iedzīvotāji, kas spēj realizēt savas ekonomiskās un sociālās vajadzības tuvāk savai dzīves vietai.



Rekomendācijas vietējās pārtikas ražošanas un piegādes sistēmas izveidei Aizkraukles rajona partnerības teritorijā

Vietējās pārtikas ražošanas attīstības uzdevumi

Lai sasniegtu vietējās pārtikas ražošanas attīstības vīziju Aizkraukles rajona partnerības teritorijā, nepieciešams veikt sekojošus uzdevumus:

1. Jāizveido un sabiedrībā jāizdiskutē ilgtspējīgas pārtikas ražošanas un tirdzniecības pamatprincipus, kas ņemami vērā vietējās pārtikas ražošanā un Aizkraukles rajona partnerības vietējās pārtikas groza veidošanā; ([īstenojams ar ARP teritorijas aktivizēšanas līdzekļiem](#))
2. Jāizstrādā līdzsvarota Aizkraukles rajona partnerības vietējās pārtikas groza izveides un uzturēšanas principi. ([īstenojams ar ARP teritorijas aktivizēšanas līdzekļiem](#))
3. Jāizveido mehānisms (atbalsta instrumenti) vietējo pārtikas produktu asortimenta dažādības veicināšanai atbilstoši Aizkraukles rajona partnerības iedzīvotāju un citu Latvijas iedzīvotāju pirktspējai; ([īstenojams ar ARP stratēģijas īstenošanai pieejamajiem līdzekļiem](#))
4. Jāattīsta vietējo pārtikas produktu noieta punktu tīkls, veidojot vienotu vietējo pārtikas tirgu un veicinot īso piegādes ķēžu attīstību Aizkraukles rajona partnerības teritorijā; ([īstenojams ar ARP stratēģijas īstenošanai pieejamajiem līdzekļiem](#))
5. Jāizstrādā Aizkraukles rajona partnerības teritorijā saražotās pārtikas groza atpazīstamības veicināšanas stratēģija un jāpiesaista resursi šīs stratēģijas īstenošanai; ([īstenojams ar starpterritoriālās un starptautiskās sadarbības projektu īstenošanai pieejamajiem līdzekļiem](#))
6. Jāizveido mehānisms, kas mudina vietējās pārtikas ražotājus asociēties ar Aizkraukles rajona partnerības teritoriju un tās iedzīvotājiem; ([īstenojams ar ARP teritorijas aktivizēšanas līdzekļiem](#))
7. Jāizstrādā motivācijas programmas pārtikas ražošanas uzsākšanai un dažādošanai, ievērojot līdzsvarotus Aizkraukles rajona partnerības vietējās pārtikas groza veidošanas principus; ([īstenojams ar ARP teritorijas aktivizēšanas līdzekļiem](#))
8. Jāidentificē veidi, kā vietējie pārtikas produkti ir sasaistāmi ar tūrismu, kultūras mantojumu, vēsturi, jaunām tradīcijām un pakalpojumiem Aizkraukles rajona partnerības teritorijā; ([īstenojams ar ARP teritorijas aktivizēšanas līdzekļiem](#))
9. Jāizstrādā priekšlikumi izmaiņām normatīvajos aktos, kas traucē sasniegt izvirzīto vīziju un īstenot noteiktos uzdevumus; ([īstenojams ar ARP teritorijas aktivizēšanas līdzekļiem](#))

Rekomendācijas vietējās pārtikas ražošanas attīstības uzdevumu izpildei

Uzdevumi	Rekomendācijas
<p>1. Jāizveido un sabiedrībā jāizdiskutē ilgtspējīgas pārtikas ražošanas un tirdzniecības pamatprincipus, kas ņemami vērā vietējās pārtikas ražošanā un Aizkraukles rajona partnerības vietējās pārtikas groza veidošanā; (īstenojams ar ARP teritorijas aktivizēšanas līdzekļiem)</p>	<p>1.1. Apzināt vispārējos ilgtspējīgas pārtikas ražošanas un tirdzniecības principus (t.sk. identificējot citu teritoriju pieredzi šādu principu iedzīvināšanā praksē).</p>
	<p>1.2. Apzinātos principus izdiskutēt ar iedzīvotājiem (fokusa grupas, iedzīvotāju forumi, ekspertu intervijas u.c.), tādā veidā atlasot principus, kas ir piemērojama Aizkraukles rajona partnerības teritorijā.</p>
	<p>1.3. Izanalizēt izdiskutēto principu dzīvotspēju, ņemot vērā ekonomiskos, sociālos, vides un politiskos faktorus.</p>
	<p>1.4. Izstrādāt ilgtspējīgas vietējās pārtikas ražošanas un tirdzniecības, kas piemēroti Aizkraukles rajona partnerības vietējās pārtikas grozam, principu ieviešanas, atzīšanas un uzraudzības sistēmu.</p>
<p>2. Jāizstrādā līdzsvarota Aizkraukles rajona partnerības vietējās pārtikas groza izveides un uzturēšanas principi. (īstenojams ar ARP teritorijas aktivizēšanas līdzekļiem)</p>	<p>2.1. Izveidot Aizkraukles rajona partnerības pārtikas groza uzraudzības padomi, kurā tiek pārstāvētas dažādu jomu sabiedrībā atzītas personas un tiek piesaistīti kompetenti speciālisti, un kuras darbību koordinē vietējās pārtikas ražotāju koordinators.</p>
	<p>2.2. Izstrādāt Aizkraukles rajona partnerības teritorijā ražotās pārtikas atlases principus iekļaušanai pārtikas grozā.</p>
	<p>2.3. Izstrādātos principus izdiskutēt ar iedzīvotājiem (fokusa grupas, iedzīvotāju forumi, ekspertu intervijas u.c.).</p>
	<p>2.4. Izstrādāt Aizkraukles rajona partnerības teritorijā ražotās pārtikas produktu iekļaušanas kārtību produktu grozā.</p>
	<p>2.5. Izveidot Aizkraukles rajona partnerības vietējās pārtikas groza kvalitātes uzraudzības sistēmu.</p>

<p>3. Jāizveido mehānisms (atbalsta instrumenti) vietējo pārtikas produktu asortimenta dažādības veicināšanai atbilstoši Aizkraukles rajona partnerības iedzīvotāju un citu Latvijas iedzīvotāju pirktspējai; (īstenojams ar ARP stratēģijas īstenošanai pieejamajiem līdzekļiem)</p>	<p>3.1. Aizkraukles rajona partnerības stratēģijā 2009.-2013.gadam pasākumam „Lauku ekonomikas un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā” iekļaut rīcības, kas atbalsta esošo pārtikas ražotāju preču sortimenta paplašināšanu.</p>
	<p>3.2. Aizkraukles rajona partnerības stratēģijā 2009.-2013.gadam pasākumam „Lauku ekonomikas un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā” iekļaut rīcības jauniem uzņēmējiem, kuru ražotā pārtika atbilst līdzsvarota Aizkraukles rajona partnerības vietējās pārtikas groza izveides un uzturēšanas principiem.</p>
	<p>3.3. Atbalstīt tādu pārtikas produktu ražošanu, kuriem vietējā tirgū grūti atrast konvencionālās vai rūpnieciskās ražošanas analogus.</p>
	<p>3.4. Izstrādāt projektu vērtēšanas kritērijus pamatojoties uz ilgtspējīgas vietējās pārtikas ražošanas un tirdzniecības, kas piemēroti Aizkraukles rajona partnerības vietējās pārtikas grozam, principiem.</p>
	<p>3.5. Atbilstoši šajā pētījumā konstatētajam papildināt Aizkraukles rajona partnerības stratēģijas 2009.-2013.gadam pasākumam „Lauku ekonomikas un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā” sekojošos punktus:</p> <p>1.1.6.Vietējās attīstības stratēģijas izstrādes gaitas apraksts, vietējās rīcības grupas teritorijas iedzīvotāju informēšana un iesaistīšana stratēģijas izstrādē;</p> <p>1.2. Vietējās rīcības grupas teritorijas situācijas analīze, nosakot teritorijas attīstības galvenās problēmas (vajadzības), sekas un iespējamus stratēģiskos risinājumus;</p> <p>1.2.3. Ekonomiskā situācija;</p> <p>1.3. Vietējās attīstības stipro un vājo pušu, iespēju un draudu izvērtējums;</p> <p>1.4.Vietējās rīcības grupas līdzdalība teritorijas attīstībā;</p> <p>1.4.1. Vietējās attīstības stratēģijas nepieciešamības apraksts;</p> <p>1.4.3.Vietējās rīcības grupas teritorijas attīstības galvenās prioritātes;</p>

	<p>2.1. Vietējās attīstības stratēģijas rīcības plāns Lauku attīstības programmas 2007.– 2013.gadam pasākuma "Vietējās attīstības stratēģijas" ietvaros 2009.–2013.gadam;</p> <p>4.1.2. Projekta atbilstības kritēriji vietējai attīstības stratēģijai par katru rīcības plānā iekļauto rīcību;</p> <p>4.2.1. Vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas uzraudzības procedūra, t.sk. kvantitatīvie rādītāji katrai rīcības plānā iekļautajai rīcībai;</p> <p>4.2.2. Vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas novērtēšanas procedūra, t.sk. rezultatīvie rādītāji katrai rīcības plānā iekļautajai rīcībai.</p>
<p>4. Jāattīsta vietējo pārtikas produktu noieta punktu tīkls, veidojot vienotu vietējo pārtikas tirgu un veicinot īso piegādes ķēžu attīstību Aizkraukles rajona partnerības teritorijā; (īstenojams ar ARP stratēģijas īstenošanai pieejamajiem līdzekļiem)</p>	<p>4.1. Aizkraukles rajona partnerībā izveidot vienu darba vietu vietējās pārtikas ražotāju koordinatoram, kas tiek apmaksāta no Aizkraukles rajona partnerības biedru naudām vai citiem finanšu avotiem (piemēram, pašvaldības budžeta, balstoties uz pakalpojuma līgumu).</p> <p>4.2. Izveidot tirdzniecības punktu karti (tirgi, veikali, tirdzniecības vietas, uzņēmēji, pie kuriem var braukt pēc produkcijas, uzņēmēji, kas var piegādāt produktus u.tml.).</p> <p>4.3. Aizkraukles rajona partnerības stratēģijā 2009.-2013.gadam pasākumam „Lauku ekonomikas un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā” iekļaut rīcības, kas atbalsta tirdzniecības vietu izveidi, atjaunošanu un teritorijas labiekārtošanu</p> <p>4.4. Izstrādāt projektu vērtēšanas kritērijus, kas augstāku prioritāti piešķir to tirdzniecības punktu izveidei vai labiekārtošanai, kas tirgo Aizkraukles rajona partnerības vietējās pārtikas groza produktus.</p> <p>4.5. Atbilstoši šajā pētījumā konstatētajam papildināt Aizkraukles rajona partnerības stratēģijas 2009.-2013.gadam pasākumam „Lauku ekonomikas un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā” sekojošos punktus:</p> <p>1.1.6. Vietējās attīstības stratēģijas izstrādes gaitas apraksts, vietējās rīcības grupas teritorijas iedzīvotāju informēšana un iesaistīšana stratēģijas izstrādē;</p> <p>1.2. Vietējās rīcības grupas teritorijas situācijas analīze, nosakot</p>

	<p>teritorijas attīstības galvenās problēmas (vajadzības), sekas un iespējamus stratēģiskos risinājumus;</p> <p>1.2.3. Ekonomiskā situācija;</p> <p>1.3. Vietējās attīstības stipro un vājo pušu, iespēju un draudu izvērtējums;</p> <p>1.4. Vietējās rīcības grupas līdzdalība teritorijas attīstībā;</p> <p>1.4.1. Vietējās attīstības stratēģijas nepieciešamības apraksts;</p> <p>1.4.3. Vietējās rīcības grupas teritorijas attīstības galvenās prioritātes;</p> <p>2.1. Vietējās attīstības stratēģijas rīcības plāns Lauku attīstības programmas 2007.– 2013.gadam pasākuma "Vietējās attīstības stratēģijas" ietvaros 2009.–2013.gadam;</p> <p>4.1.2. Projekta atbilstības kritēriji vietējai attīstības stratēģijai par katru rīcības plānā iekļauto rīcību;</p> <p>4.2.1. Vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas uzraudzības procedūra, t.sk. kvantitatīvie rādītāji katrai rīcības plānā iekļautajai rīcībai;</p> <p>4.2.2. Vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas novērtēšanas procedūra, t.sk. rezultatīvie rādītāji katrai rīcības plānā iekļautajai rīcībai.</p>
<p>5. Jāizstrādā Aizkraukles rajona partnerības teritorijā saražotās pārtikas groza atpazīstamības veicināšanas stratēģija un jāpiesaista resursi šīs stratēģijas īstenošanai; (īstenojams ar starpteritoriālās un starptautiskās sadarbības projektu īstenošanai pieejamajiem līdzekļiem)</p>	<p>5.1. Identificēt labās prakses piemērus citās teritorijās vietējās produkcijas virzīšanai tirgū.</p> <p>5.2. Izveidot darba grupu (pašvaldības, uzņēmēji, sabiedrisko attiecību un marketinga speciālisti u.c.), kuras uzdevums izstrādāt vietējās pārtikas groza atpazīstamības veicināšanas stratēģiju.</p> <p>5.3. Izveidot Aizkraukles rajona partnerības vietējās pārtikas kopīgu zīmolu.</p> <p>5.4. Izstrādāt mehānismus vietējās pārtikas groza atpazīstamības veicināšanas stratēģijas ieviešanai.</p>
<p>6. Jāizveido mehānisms, kas mudina vietējās pārtikas ražotājus asociēties ar</p>	<p>6.1. Identificēt Aizkraukles rajona partnerības teritorijas kopīgās vērtības, uz kurām var balstīt Aizkraukles rajona partnerības kopīgo identitāti.</p>

<p>Aizkraukles rajona partnerības teritoriju un tās iedzīvotājiem; (īstenojams ar ARP teritorijas aktivizēšanas līdzekļiem)</p>	<p>6.2. Ar dažādu aktivitāšu (mājas lapas, prese, tūrisma informācijas centri, uzņēmēju dienas u.tml.) palīdzību popularizēt vietējos uzņēmējus un vietējos ražojumus.</p>
	<p>6.3. Izveidot Aizkraukles rajona partnerības teritorijas pozitīvo stāstu sēriju, kas jānokumunicē vietējiem uzņēmējiem ar domu, ka šie stāsti tiek izmantoti (piemēram, bukletu veidā) kopā ar vietējā produkta popularizēšanu un pārdošanu (piemēram, informācija par teritoriju stendos, kur tiek pārdota produkcija).</p>
	<p>6.4. Ierosināt vietējiem uzņēmējiem, iesaiņojot un pārdodot savu saražoto produktu, identificēt teritoriju, kurā produkts ir tapis.</p>
<p>7. Jāizstrādā motivācijas programmas pārtikas ražošanas uzsākšanai un dažādošanai, ievērojot līdzsvarotus Aizkraukles rajona partnerības vietējās pārtikas groza veidošanas principus; (īstenojams ar ARP teritorijas aktivizēšanas līdzekļiem)</p>	<p>7.1. Īstenot regulārus pieredzes apmaiņas braucienus potenciālajiem projektu iesniedzējiem.</p>
	<p>7.2. Rīkot regulāras tikšanās potenciālajiem projektu iesniedzējiem un īstenotājiem ar speciālistiem par atsevišķiem uzņēmējdarbības aspektiem (piemēram, Pārtikas veterinārā dienesta prasības, Valsts ieņēmumu dienesta aktuālā informācija u.tml.)</p>
	<p>7.3. Izveidot Aizkraukles rajona partnerības stratēģijai 2009.-2013.gadam pasākumam „Lauku ekonomikas un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā” atbilstošo uzņēmējdarbības attīstību veicinošo projektu līdzfinansēšanas sistēmu.</p>
	<p>7.4. Izstrādāt un īstenot mācību semināru vai kursu programmu, kas palīdz topošajiem un esošajiem pārtikas ražotājiem apgūt pārtikas ražošanas uzsākšanai, ražošanas dažādošanai, pārdošanai nepieciešamās zināšanas un prasmes.</p>
<p>8. Jāidentificē veidi, kā vietējie pārtikas produkti ir sasaistāmi ar tūrismu, kultūras mantojumu, vēsturi, jaunām tradīcijām un pakalpojumiem Aizkraukles rajona partnerības teritorijā; (īstenojams ar ARP teritorijas aktivizēšanas līdzekļiem)</p>	<p>8.1. Veikt pētījumu Aizkraukles rajona partnerības teritorijā ar mērķi identificēt veidus, kā vietējie pārtikas produkti ir sasaistāmi ar tūrismu, kultūras mantojumu, vēsturi, jaunām tradīcijām un pakalpojumiem.</p>

<p>9. Jāizstrādā priekšlikumi izmaiņām normatīvajos aktos, kas traucē sasniegt izvirzīto vīziju un īstenot noteiktos uzdevumus; (īstenojams ar ARP teritorijas aktivizēšanas līdzekļiem)</p>	<p>9.1. Nepārtraukti uzraudzīt Aizkraukles rajona partnerības vietējās pārtikas groza izveides, produkcijas realizācijas un popularizēšanas procesus un dialogā ar minētajos procesos iesaistītajiem identificēt šķēršļus vietējās pārtikas atbalsta sistēmu veiksmīgai ieviešanai.</p>
	<p>9.2. Identificēt normatīvos aktus, kuros jāveic izmaiņas, lai mazinātu identificētos šķēršļus.</p>
	<p>9.3. Izmantojot interešu aizstāvības organizācijas, sniegt priekšlikumus valsts pārvaldei par nepieciešamajiem uzlabojumiem normatīvajos aktos, tādā veidā veicinot vietējās pārtikas atbalsta sistēmu ieviešanai draudzīgākas normatīvas vides radīšanu.</p>

Rekomendācijas Vietējās pārtikas ražošanas un piegādes sistēmas izveidei partnerības teritorijā.

Rekomendācijas ietver:

- Rekomendācijas par ilgtspējīgas pārtikas ražošanas un tirdzniecības pamatprincipiem, kas ņemami vērā vietējās pārtikas ražošanā un Aizkraukles rajona partnerības vietējās pārtikas groza veidošanā
- Rekomendācijas līdzsvarota Aizkraukles rajona partnerības vietējās pārtikas groza izveides un uzturēšanas principiem;
- Rekomendācijas Aizkraukles rajona partnerības teritorijā saražotās pārtikas groza atpazīstamības veicināšanas stratēģijai

Rekomendāciju izstrādes izejas punkts:

Rekomendāciju Vietējās pārtikas ražošanas un piegādes sistēmas izveidei partnerības teritorijā izstrādes pamatā tiek ņemts šī pētījuma 2. nodevumā izvirzītie uzdevumi:

1. Jāizveido un sabiedrībā jādiskutē ilgtspējīgas pārtikas ražošanas un tirdzniecības pamatprincipus, kas ņemami vērā vietējās pārtikas ražošanā un Aizkraukles rajona partnerības vietējās pārtikas groza veidošanā;
2. Jāizstrādā līdzsvarota Aizkraukles rajona partnerības vietējās pārtikas groza izveides un uzturēšanas principi.
3. Jāizveido mehānisms (atbalsta instrumenti) vietējo pārtikas produktu asortimenta dažādības veicināšanai atbilstoši Aizkraukles rajona partnerības iedzīvotāju un citu Latvijas iedzīvotāju pirktspējai;
4. Jāattīsta vietējo pārtikas produktu noieta punktu tīkls, veidojot vienotu vietējo pārtikas tirgu un veicinot īso piegādes ķēžu attīstību Aizkraukles rajona partnerības teritorijā;
5. Jāizstrādā Aizkraukles rajona partnerības teritorijā saražotās pārtikas groza atpazīstamības veicināšanas stratēģija un jāpiesaista resursi šīs stratēģijas īstenošanai;
6. Jāizveido mehānisms, kas mudina vietējās pārtikas ražotājus asociēties ar Aizkraukles rajona partnerības teritoriju un tās iedzīvotājiem;
7. Jāizstrādā motivācijas programmas pārtikas ražošanas uzsākšanai un dažādošanai, ievērojot līdzsvarotus Aizkraukles rajona partnerības vietējās pārtikas groza veidošanas principus;
8. Jāidentificē veidi, kā vietējie pārtikas produkti ir sasaistāmi ar tūrismu, kultūras mantojumu, vēsturi, jaunām tradīcijām un pakalpojumiem Aizkraukles rajona partnerības teritorijā;
9. Jāizstrādā priekšlikumi izmaiņām normatīvajos aktos, kas traucē sasniegt izvirzīto vīziju un īstenot noteiktos uzdevumus;

Rekomendēto pasākumu ieviešanas konteksts:

LLF kompetenču centra sniegtās rekomendācijas ir 2. posms Aizkraukles rajona partnerības stratēģiski izvirzītā uzdevuma „Izveidot Vietējās pārtikas ražošanas atbalsta sistēmu partnerības teritorijā, kas sevī ietvertu pārtikas ražošanu un/vai pārstrādi, tirdzniecību un reklāmu, zīmola veidošanu un marķēšanu, patērētāju un sabiedrības iesaistišanu, papildu sabiedriskā labuma sniegšanu, pārtikas izplatīšanu un pārvadāšanu, saskaņā ar Eiropas reģiona komitejas reģionu perspektīvas atzinumu “Vietējā lauksaimniecība un pārtikas ražošana””

Pēc minēto rekomendāciju ieviešanas LLF kompetenču centrs aicina veikt partnerības stratēģijas grozījumus iekļaujot tajā nepieciešamību definēt Aizkraukles rajona partnerības novadu pārtikas grozu, nosakot pamatprincipus kā veidojams šis pārtikas grozs, nosakot nepieciešamību veidot līdzsvarotu grozu, definējot līdzsvarota pārtikas groza jēdzienu, nosakot nepieciešamību uzraudzīt pārtikas groza kvalitāti un nepieciešamību veidot vietējo pārtikas produktu atpazīstamību.

Pēc stratēģijas grozījumu veikšanas, LLF kompetenču centrs aicina Aizkraukles rajona partnerību turpināt darbu pie uzdevuma mērķu sasniegšanas atbilstoši pētījuma 2. nodaļā minētajiem uzdevumiem.

Nepieciešamās definīcijas:

- Aizkraukles rajona partnerības teritorijas novadu pārtikas grozs (**Pārtikas grozs**)
- Līdzsvarots Aizkraukles partnerības teritorijas novadu pārtikas grozs (**Līdzsvarots pārtikas grozs**)
- Aizkraukles rajona partnerības teritorijas novadu pārtikas groza uzraudzības padome (**Pārtikas padome**)
- Līdzsvarota Aizkraukles rajona partnerības teritorijas novadu pārtikas groza kvalitātes uzraudzības sistēma (**Līdzsvarota pārtikas groza uzraudzības sistēma**)
- Aizkraukles rajona partnerības teritorijas novadu Vietējās pārtikas ražošanas atbalsta sistēmas koordinators (**Pārtikas koordinators**)

Definīciju rekomendācijas:

- **Pārtikas grozu** definēt kā Aizkraukles rajona partnerības teritorijas novados saražotās pārtikas kopumu, kurš atbilst Pārtikas padomes izvirzītajiem un apstiprinātiem kritērijiem)
- **Līdzsvarotu pārtikas grozu** definēt kā Pārtikas grozu, kurā nevienam no Pārtikas groza produktam vai produktu grupai vai ražotājam nav dominances;
- **Pārtikas padomi** definēt kā biedrības „Aizkraukles rajona partnerības” padomi, kas lemjot par Pārtikas groza jautājumiem piesaista kompetentus speciālistus, bet tās darbu koordinē Pārtikas koordinators.
- **Līdzsvarotas pārtikas groza uzraudzības sistēmu** definēt kā instrumentu kopumu, ar kuras palīdzību tiek uzraudzīta Pārtikas grozā iekļauto produktu atbilstība Pārtikas padomes izvirzītajiem un apstiprinātajiem kritērijiem.

- **Pārtikas koordinators** definēt kā biedrības „Aizkraukles rajona partnerība” brīvprātīgo vai darbinieku, kas nodrošina Vietējās pārtikas ražošanas atbalsta sistēmas darbību.

LLF kompetenču centrs aicina veikt sekojošus uzdevumus

- 1) Definēt Vietējās pārtikas atbalsta sistēmu
- 2) Izveidot Pārtikas padomi, kurai ir apstiprināts darbības nolikums
- 3) Pieņemt darbā Pārtikas koordinators
- 4) Noteikt kritēriju kopumu atbilstoši kuram tiks noteikta pārtikas produkta iekļaušana Pārtikas grozā
- 5) Noteikt tos instrumentus/rīkus ar kuru palīdzību tiks noteikts vai produkts ir iekļaujams/izslēdzams no pārtikas groza
- 6) Izveidot Aizkraukles rajona partnerības darba grupu, kuras uzdevums ir izstrādāt Pārtikas groza atpazīstamību kā arī piesaistīt resursus Pārtikas groza atpazīstamības nodrošināšanai;
- 7) Izveidot un apstiprināt kopīgu Pārtikas groza zīmolu

Rekomendācijas

1. Vietējā pārtikas atbalsta sistēma

VP pārtikas atbalsta sistēma ir ARP definēts instruments ar mērķi veicināt ARP teritorijas ekonomisko aktivitāti pārtikas ražošanas, pārstrādes un tirdzniecības jomā. Atbalsta sistēmas pamatā ir saiknes veidošana starp dažādu jomu uzņēmējiem un patērētājiem. Ietver pārtikas ražošanu un/vai pārstrādi, tirdzniecību un reklāmu, zīmola veidošanu un marķēšanu, patērētāju un sabiedrības iesaistīšanu, papildu sabiedriskā labuma sniegšanu, pārtikas izplatīšanu un pārvadāšanu, saskaņā ar Eiropas reģiona komitejas reģionu perspektīvas atzinumu “Vietējā lauksaimniecība un pārtikas ražošana”. ARP VP atbalsta sistēma ir veidota balstoties uz ražotāju un ARP iedzīvotāju vēlmēm un vajadzībām nodrošinot savas uzņēmējdarbības nodrošināšanas vajadzības un iedzīvotāju gaidām pret uzņēmēju sociālo atbildību, ilgtspējīgu ražošanu un savu personīgo patēriņu. VP atbalsta sistēma pamatā ir vērsta uz iekšējā tirgus attīstību.

2. Pārtikas padomes izveide

Padome sastāv no ARP padomes, novadu lauku attīstības speciālistiem, piesaistīti speciālisti; Uzdevumi: Apstiprināt kritērijus, Papildināt kritērijus, izvērtēt kritērijus, Apstiprināt iekļaušanu, Izslēgt no groza, sekošana pārtikas groza līdzsvaram (produktu nedominance), apstiprināt zīmolu, apstiprināt atpazīstamības stratēģiju, pārraudzīt pārtikas koordinators darbu (darba kvalitāte, pieņemšanas darbā, atlaišana), Vietējās pārtikas ražošanas atbalsta sistēmas attīstības stratēģijas izmaiņu ierosināšana, apstiprināšana, Finansējuma nodrošināšana atbalsta sistēmai, Sekošana ARP stratēģijai, lai tā atbilst Vietējās pārtikas ražošanas atbalsta sistēmas vajadzībām.

3. Pārtikas koordinators

Pārtikas koordinators ir teritorijā dzīvojošs cilvēks, kurš pieņemts darbā, lai pildītu visus 9 uzdevumus, lai veidotu, uzturētu un attīstītu VP atbalsta sistēmu.

Pārtikas koordinators funkcija ir arī piesaistīt jaunus pārtikas uzņēmumus un iedzīvotājus atbalstam.

4. Kritēriju kopums produkta iekļaušanai pārtikas grozā

Nemt vērā, ka produkti un to pasniegšanas veidam jāatbilst ARP iedzīvotājiem, kas ir:

- Zaļi, par vidi un savu veselību domājošs iedzīvotājs;
- Pozitīvs, atvērts, viesmīlīgi, labsirdīgs un aktīvs, tomēr taupīgs, nedaudz pieticīgs un ar nelielu pirktspēju;
- Neskatoties uz savu konkurētspēju, inteligenci, izglītību, uzņēmību uz strādāt gribēšanu, ir arī tipisks patērētājs, kam raksturīgs izvēlīgums, prasīgums un „kasīgums”
- Augsti vērtē un ievēro tradīcijas, tāpēc bieži nepieņem jauno, ir piesardzīgs un pats nemeklē jaunus risinājumus
- Uzticība, stabilitāte un lepnums mūsdienās padarījis novadu iedzīvotāju nedaudz bailīgu
- Aizkraukles partnerības novadu iedzīvotājs ir gatavs sadarbībai, jauninājumiem, izmantot dabas bagātības un vēlas uzmanību

Un jāņem vērā, ka iedzīvotāji grib redzēt produktus šādus:

- Ērti un patīkami lietot, dažādi apjomi un informācija par pielietojumu
- Pievienota informācija par produktu un ražotāju
- Veselīgai, Bioloģiskai
- Atzītai, pārbaudītai
- Jābūt iespējai nodegustēt
- Saimniecība ir atvērta sabiedrībai
- Ražošanā iesaistīta vietēja ģimene un vietējais darba spēks
- Vietējā izejviela (pamatā)
- Jārodas kooperācijas rezultātā
- Unikāls (Eksperimentam)

Vērtējot produktus rekomendējam izstrādāt kritērijus pēc kuriem produkts tiek vērtēts pēc vērtēšanas skalas.

Rekomendējam noteikt minimālo punktu skaitu, kas katram produktam ir jāsavāc. Katram kritērijam var būt dažāds svars.

Pirms kritēriju noteikšanas ņemt vērā, ka iedzīvotāju vēlmes saistībā ar vēlamo ir saistītas ar vērsumu uz patērētāju vajadzību (komplicēti risinājumi) apmierināšanu, nevis uz stipro pušu izmantošanu.

Jādomā, vai dabīgo, veselīgo un nekomerciālu pārtiku pārtaisīt par komerciālu.

Rekomendējam arī izstrādāt vērtēšanas nolikumu.

Rekomendējam ņemt vērā, ka jāatrod līdzsvars starp vērtēšanas stingrību un dažādām pielaidēm. Pārlietu stingrības gadījumā, ražotāji var nespēt atbilst izvirzītajiem kritērijiem. Pārlietu lielas pielaidības gadījumā iespējams diskreditēt kopīgo pārtikas grozu līdz tam, ka neviens īsti neredzēs jēgu būt šajā grozā.

5. Pārtikas atbilstības Pārtikas groza kritērijiem uzraudzība

Rekomendējam iespēju iedzīvotājiem ziņot par gadījumiem, kad kāds no Groza produktiem ir neatbilstošs groza kritērijiem.

Izslēgšanu ārkārtas gadījumā paredzēt pārtikas padomē.

Kopīgo pārtikas uzraudzību nodrošināt ikgadējā (Var biežāk) pārtikas festivālā. Uzraudzības veidu un dziļumu noteikt pēc pārtikas groza kritēriju definēšanas. Pret groza pārtikas kvalitātes un atbilstības izvirzītajiem kritērijiem izturēties ļoti nopietni.

6. Pārtikas groza atpazīstamības nodrošināšanas darba grupa

Darba grupa sastāv no ARP koordinatora, Pārtikas koordinatora, Pašvaldību PR vai tūrisma speciālistiem, iespējams mārketinga speciālista.

Uzdevums vienoties par aktivitātēm kā veicama pārtikas groza idejas popularizēšana Vietējā teritorijā un uz āru. Kā atpazīt tirgū Groza produkciju, Kā Grozu izmantot kā tūrisma attīstības rīku.

Darba grupas veikumu pastiprina padome.

7. Pārtikas Groza Zīmola izveide

Rekomendējam zīmolā ietvert vienu kopīgu simbolu, kas minēts fokusa grupās

Rekomendējam zīmolā ietvert vienu kopīgu izteikumu, kas minēts fokusa grupās

Dažādu novadu produktiem noteikt nelielas atšķirības zīmolā, norādot, piemēram,:

- 1) Neretas dārgumi (Neretas novadam)
- 2) Kokneses leģendas (Kokneses novadam)
- 3) Skrīveru delikateses (Skrīveru novadam)
- 4) Votu zemes gardumi (Vallei and Kurmenei no Vecumnieku novada)
- 5) Pļaviņu fičas (Pļaviņu novadam)
- 6) Jaunjelgavas grozs (Jaunjelgavas novadam)
- 7) Aizkraukles ķocis (Aizkraukles novadam)

Rekomendējam iesaistīties nacionāla mēroga vietējo zīmolu sistēmā (Saskaņā ar iespējamo atbalstu nacionālajām brīvprātīgajām kvalitātes ķēdēm nākamajā plānošanas periodā)

1.pielikums.

Aizkraukles rajona partnerības teritorijas lauksaimniecības produktu ražošanas teritorijas un to struktūra novadu griezumā

Aizkraukles novads

Aizkraukles novada kopējā platība ir 10 284,7 ha, no kuriem 1 183,7 ha aizņem Aizkraukles pilsēta, bet 9 101 ha Aizkraukles pagasts. Lielākā daļa novada teritorijas ir lauksaimniecība izmantojama zeme (3 505,7 ha jeb 34% no kopējās platības), - tai skaita aramzeme 2518,5 ha, augļu dārzi 66,5 ha, pļavas 151,3 ha un ganības 769,4 ha. Gandrīz tikpat lielu teritorijas daļu aizņem meži (3 264 ha jeb 32% no kopējās platības). 1452 ha aizņem purvi, (14% no kopējās platības), bet 901 ha jeb 9% no novada kopējās platības atrodas zem ūdeņiem. Lielāka daļa purvu un mežu ir dabas aizsargājamās teritorijas un ir piemēroti ekotūrisma attīstībai novada teritorijā.

Pēc Centrālās Statistikas Pārvaldes 2010.gada Lauksaimniecības skaitīšanas rezultātiem Aizkraukles novadā uzskaitītas 127 lauku saimniecības, kuru zemes kopplatība – 4116,8 ha.

Lielāko daļu lauku saimniecību teritorijas aizņem lauksaimniecībā izmantojama zeme: 3355,2 ha:

- tai skaitā, aramzeme: 2791,4 ha;
- ilggadīgie stādījumi: 26 ha;
- piemājas dārziņš: 24,5 ha
- izmantotās pļavas un ganības: 407.5 ha;
- pļavas un ganības, kuras neizmanto produkcijas ieguvei, bet uztur labā lauksaimniecības un vides stāvoklī un saņem vienotos platību maksājumus un ganības: 105,8 ha.

Neizmantotā LIZ: 31,8 ha

Ar kokiem apaugusī teritorija: 406 ha

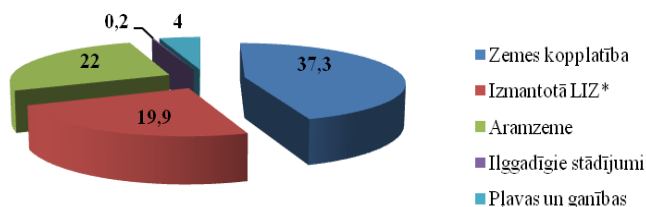
Meži: 1 ha

Īsās aprites koku stādījumi: 323 ha

Pārējā zeme: 323 ha

Lauksaimnieciskā uzņēmējdarbība galvenokārt tiek attīstīta Aizkraukles pagastā. Īpaši labi attīstīta augkopības un lopkopības nozare. Pagasta ir 16 zemnieku saimniecības, kas apsaimnieko 2241 ha zemes. Vienas saimniecības vidējais lielums ir 140 ha.

Lauksaimniecībā izmantojamās zemes izmantošana vidēji vienā saimniecībā Aizkraukles novadā (ha)



Aizkraukles novadā vienas saimniecības vidējā zemes platība 37,3 ha, no kuriem 86% aizņem aramzeme, sējumi vidēji vienā saimniecībā 85,5%.

Jaunjelgavas novads

Jaunjelgavas novads aizņem 685 km² lielu teritoriju. Lielāko daļu novada teritorijas aizņem meža zemes – 41582 ha vai 60,7%, kas ir lielāks nekā vidēji Latvijā (43%). Otrās lielākās zemes platības ir lauksaimniecībā izmantojamās zemes – 17393 ha vai 25,4%. Ūdeņi aizņem 2535 ha vai 3,7%. Pārējās zemes – 6957 ha vai 10,2%.

Vislielāko platību no novada teritorijas aizņem Daudzses pagasts –30,8% no kopējās teritorijas. Otrs lielākais pagasts ir Seces pagasts, tas aizņem 25,7% no novada teritorijas. Vismazākā platība ir Jaunjelgavas pilsētai – 11,2 km², un tas ir 1,7% no novada teritorijas. Vismazākais teritorijas ziņā no pagastiem ir Staburaga pagasts – 8,5% no novada teritorijas (skat. tabulu).

Jaunjelgavas novada platība

Teritorija	Platība		Apdzīvotības blīvums (iedz/km ²)
	(km ²)	Īpatsvars kopējā teritorijā (%)	
Daudzses pagasts	210,8	30,8	5,5
Jaunjelgavas pilsēta ar lauku teritoriju	11,2	1,7	213,9
Seces pagasts	176,2	25,7	6,7
Sērenes pagasts	119,2	17,4	7,4
Staburaga pagasts	58,5	8,5	7,9
Sunākstes pagasts	109,1	15,9	5,0
KOPĀ:	685	100	9,64

Avots: pašvaldības dati

Pēc Centrālās Statistikas Pārvaldes 2010.gada Lauksaimniecības skaitīšanas rezultātiem Jaunjelgavas novadā uzskaitītas 324 lauku saimniecības, kuru zemes kopplatība – 13626,0 ha.

Lielāko daļu lauku saimniecību teritorijas aizņem lauksaimniecībā izmantojama zeme: 6269,3 ha:

- tai skaita aramzeme: 2534,0 ha;
- ilggadīgie stādījumi: 33,2 ha;
- piemājas dārziņā: 66,7 ha;
- izmantotās pļavas un ganības: 3271,5 ha
- pļavas un ganības, kuras neizmanto produkcijas ieguvei, bet uztur labā lauksaimniecības un vides stāvoklī un saņem vienotos platību maksājumus un ganības: 362,9 ha

Neizmantotā LIZ: 747,4 ha

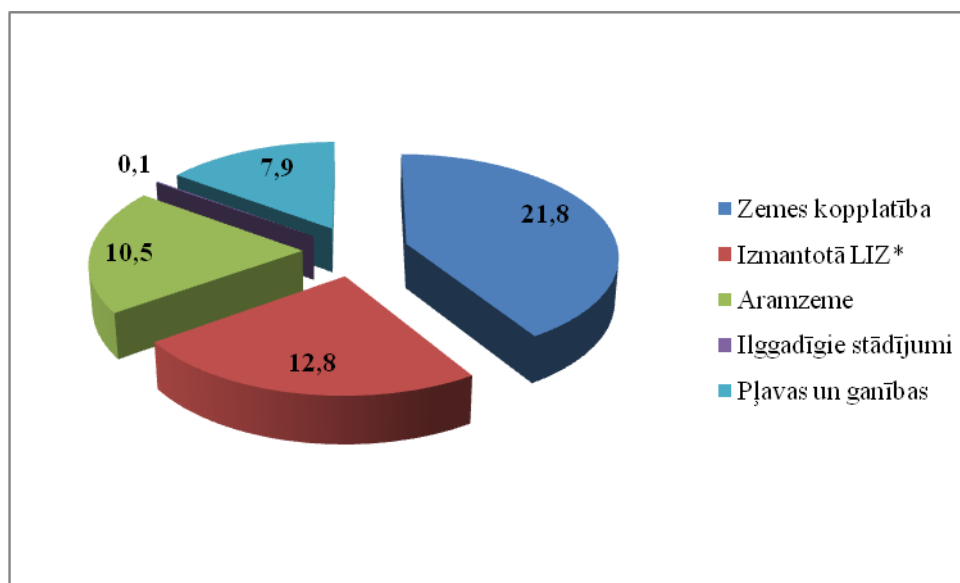
Ar kokiem apaugusī teritorija: 5243 ha

Meži: 55 ha

Īsās aprites koku stādījumi: 1312 ha

Pārējā zeme: 1312 ha

Jaunjelgavas novada Lauksaimniecībā izmantojamās zemes izmantošana vidēji vienā saimniecībā (ha)



Jaunjelgavas novadā vienas saimniecības vidējā zemes platība 21,8 ha, no kuriem 86%,7 aizņem aramzeme, sējumi vidēji vienā saimniecībā 84 %.

Kokneses novads

Kokneses novadā pēc Centrālās Statistikas Pārvaldes 2010.gada Lauksaimniecības skaitīšanas rezultātiem Kokneses novadā uzskaitītas 370 lauku saimniecības, kuru zemes kopplatība – 16490,1 ha.

Lielāko daļu lauku saimniecību teritorijas aizņem lauksaimniecībā izmantojama zeme - 10528,1 ha:

- tai skaita aramzeme: 8274,4 ha;
- ilggadīgie stādījumi: 29,7 ha;
- piemājas dārziņš: 59,9 ha
- izmantotās pļavas un ganības: 1784,6 ha;
- pļavas un ganības, kuras neizmanto produkcijas ieguvei, bet uztur labā lauksaimniecības un vides stāvoklī un saņem vienotos platību maksājumus un ganības: 379,7 ha.

Neizmantotā LIZ: 605,1 ha

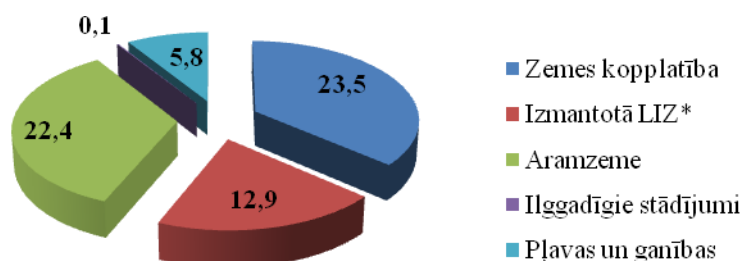
Ar kokiem apaugusī teritorija: 4257 ha

Meži: 0 ha

Īsās aprites koku stādījumi: 1100 ha

Pārējā zeme: 1100 ha

Kokneses novada lauksaimniecībā izmantojamās zemes (LIZ) izmantošana vidēji vienā saimniecībā (ha)



Kokneses novadā vienas saimniecības vidējā zemes platība ir 23,5 ha, LIZ zeme ir 12,9 ha aramzemes platība 22,4 ha

Kokneses pagasta teritorijas salīdzinoši lielāka daļa - 60% jeb 10484,9 ha, tiek izmantota gan tradicionālas lauksaimniecības vajadzībām – tīrumiem (3813,8 ha), pļavām (850,6 ha), ganībām (1316,3 ha), gan bioloģiskās lauksaimniecības vajadzībām, augkopībai. Kopējā lauksaimniecības izmantojama zemes meliorēta platība ir 3996 ha. 3420,2 ha aizņem meži, 285,4 ha aizņem ūdeņi

Neretas novads

Neretas novadā pēc Centrālās Statistikas Pārvaldes 2010.gada Lauksaimniecības skaitīšanas rezultātiem Neretas novadā uzskaitītas 608 lauku saimniecības, kuru zemes kopplatība – 23268.5 ha.

Lielāko daļu lauku saimniecību teritorijas aizņem lauksaimniecībā izmantojama zeme - 13677.5 ha:

- tai skaita aramzeme: 8193.6 ha;
- ilggadīgie stādījumi: 41.5 ha;
- piemājas dārziņš: 118.6 ha
- izmantotās pļavas un ganības: 4004.1 ha;
- pļavas un ganības, kuras neizmanto produkcijas ieguvei, bet uztur labā lauksaimniecības un vides stāvoklī un saņem vienotos platību maksājumus un ganības: 1319.9 ha.

Neizmantotā LIZ: 1425.8 ha

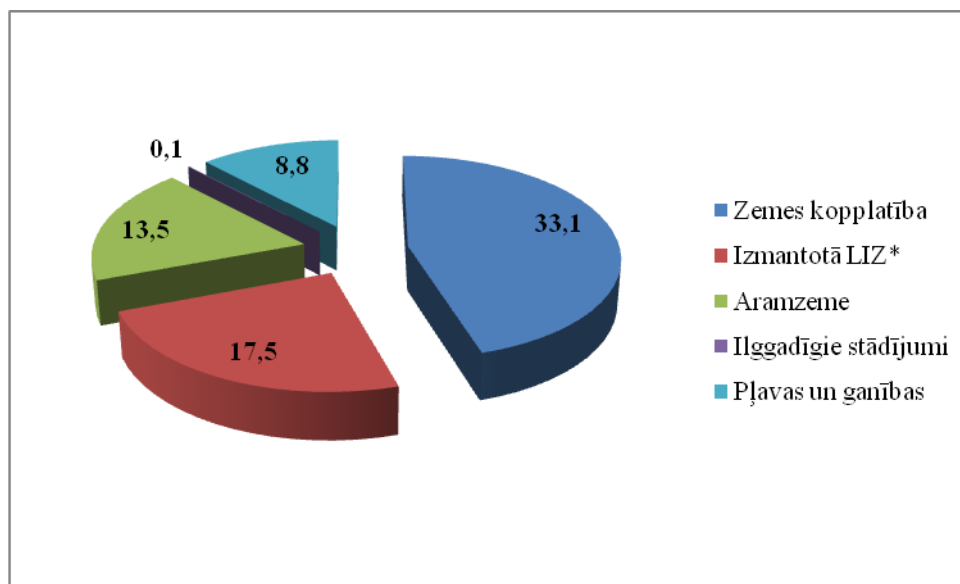
Ar kokiem apaugusī teritorija: 6706 ha

Meži: 32 ha

Īsās aprites koku stādījumi: 1428 ha

Pārējā zeme: 1428 ha

Neretas novada lauksaimniecībā izmantojamās zemes (LIZ) izmantošana vidēji vienā saimniecībā (ha)



Neretas novadā vienas saimniecības vidējā zemes platība 33,1 ha, no kuriem 17,5 ha LIZ zeme, 13,5 ha aramzeme.

Neretas novada domes mājas lapas <http://www.neretasnovads.lv/> sadaļā „Uzņēmējdarbība” publicēta informācija par situāciju Neretas novadā ar lauksaimniecību un pārtikas pārstrādi saistītās nozarēs.

Pēc zemes dienesta datiem (01.01.2010) Neretas pagastā ir 1095 lauksaimniecības zemes vienības ar 10096,2 ha platību.

ĪPAŠUMĀ: 968 vienības ar 9533,6 ha, kas sadalās:

- fizisko personu īpašumā - 936 vienības: 9134,8 ha;
- juridisko personu īpašumā – 30 vienības: 365,0 ha;
- valsts un citu institūciju īpašumā – 1 vienība: 0,4 ha;
- -jaukta statusa kopīpašumi – 2 vienības: 33,4 ha.

LIETOŠANĀ : fiziskajām personām - 38 vienības: 297,6 ha.

Pašvaldībai piekritīgā zeme – 77 vienības: 211,8 ha.

Zeme zemes reformas pabeigšanai – 12 vienības: 53,2 ha

Pļaviņu novads

Pļaviņu novadā pēc Centrālās Statistikas Pārvaldes 2010.gada Lauksaimniecības skaitīšanas rezultātiem Kokneses novadā uzskaitītas 467 lauku saimniecības, kuru zemes kopplatība – 14627,9 ha.

Lielāko daļu lauku saimniecību teritorijas aizņem lauksaimniecībā izmantojama zeme: 7543,5 ha:

- tai skaita aramzeme: 2634,7 ha;
- ilggadīgie stādījumi: 20,8ha;
- piemājas dārziņš: 115 ha
- izmantotās pļavas un ganības: 2647,3ha;
- pļavas un ganības, kuras neizmanto produkcijas ieguvei, bet uztur labā lauksaimniecības un vides stāvoklī un saņem vienotos platību maksājumus un ganības: 2125,7 ha.

Neizmantotā LIZ: 809,2 ha

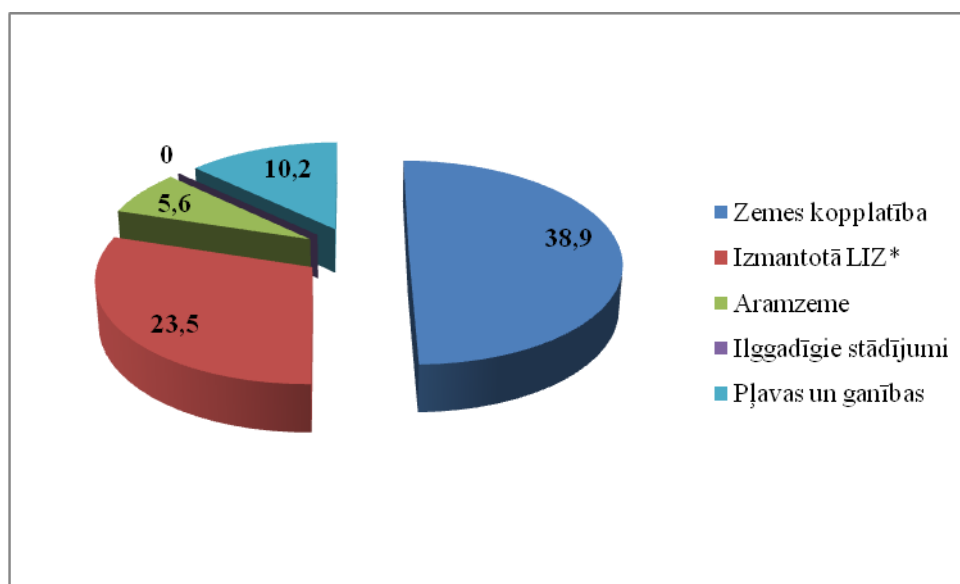
Ar kokiem apaugusī teritorija: 5024 ha

Meži: 26 ha

Īsās aprites koku stādījumi: 1226 ha

Pārējā zeme: 1226 ha

Pļaviņu novada lauksaimniecībā izmantojamās zemes (LIZ) izmantošana vidēji vienā saimniecībā (ha)



Pļaviņu novadā vienas saimniecības vidējā zemes kopplatība 38,9 ha, no kuriem aramzeme vidēji vienā saimniecībā 10,2 ha, sējumi vidēji vienā saimniecībā- 8,9 ha.

No tām Pļaviņu novadā atrodas mazāk nekā 0,5% vai 9940 ha lauksaimniecībā izmantojamo zemju, no kurām apstrādāti tiek 80%.

Skrīveru novads

Skrīveru novadā pēc Centrālās Statistikas Pārvaldes 2010.gada Lauksaimniecības skaitīšanas rezultātiem Neretas novadā uzskaitītas 146 lauku saimniecības, kuru zemes kopplatība – 3856,8 ha.

Lielāko daļu lauku saimniecību teritorijas aizņem lauksaimniecībā izmantojama zeme: 3009,8 ha:

- tai skaita aramzeme: 2507,9 ha;
- ilggadīgie stādījumi: 38,7 ha;
- piemājas dārziņš: 21,5 ha
- izmantotās pļavas un ganības: 256,5 ha;
- pļavas un ganības, kuras neizmanto produkcijas ieguvei, bet uztur labā lauksaimniecības un vides stāvoklī un saņem vienotos platību maksājumus un ganības: 185,2 ha.

Neizmantotā LIZ: 178,5 ha

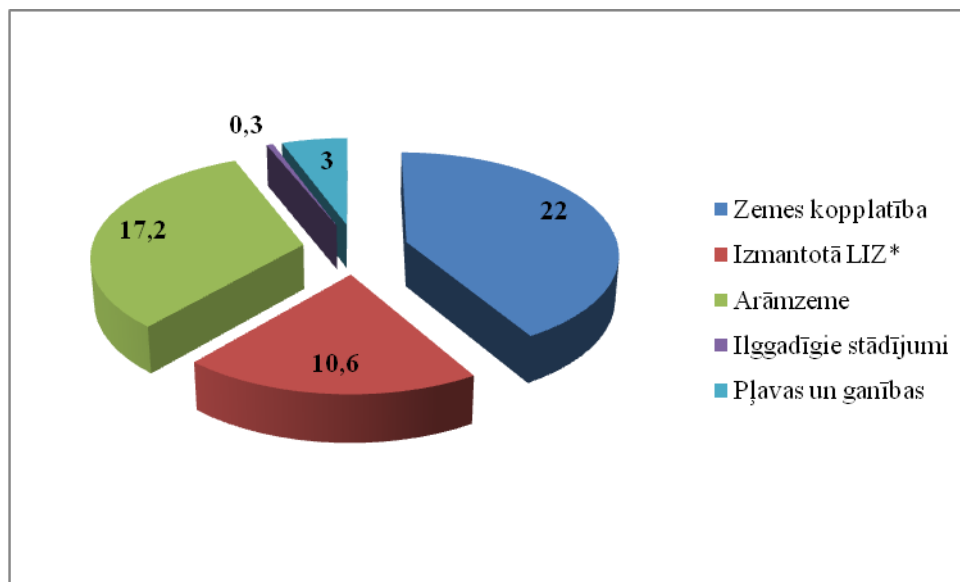
Ar kokiem apaugusī teritorija: 421 ha

Meži: 1 ha

Īsās aprites koku stādījumi: 247 ha

Pārējā zeme: 247 ha

Lauksaimniecībā izmantojamās zemes izmantošana vidēji vienā saimniecībā Skrīveru novadā (ha)



Skrīveru novadā vienas saimniecības vidējā zemes platība 22 ha, no kuriem no kuriem 20,9 ha aizņem aramzeme, sējumi vidēji vienā saimniecībā 20,5 ha.

Vecumnieku novads

Pēc Centrālās Statistikas Pārvaldes 2010.gada Lauksaimniecības skaitīšanas rezultātiem Vecumnieku novadā uzskaitītas 980 lauku saimniecības, kuru zemes kopplatība – 27455,7 ha.

Lielāko daļu lauku saimniecību teritorijas aizņem lauksaimniecībā izmantojama zeme: 16696,3 ha:

- tai skaita aramzeme: 10152,9 ha;
- ilggadīgie stādījumi: 103,4 ha;
- piemājas dārziņš: 239,6 ha;
- izmantotās pļavas un ganības: 4914,2 ha;
- pļavas un ganības, kuras neizmanto produkcijas ieguvei, bet uztur labā lauksaimniecības un vides stāvoklī un saņem vienotos platību maksājumus un ganības: 1286,4 ha.

Neizmantotā LIZ: 2258,5 ha

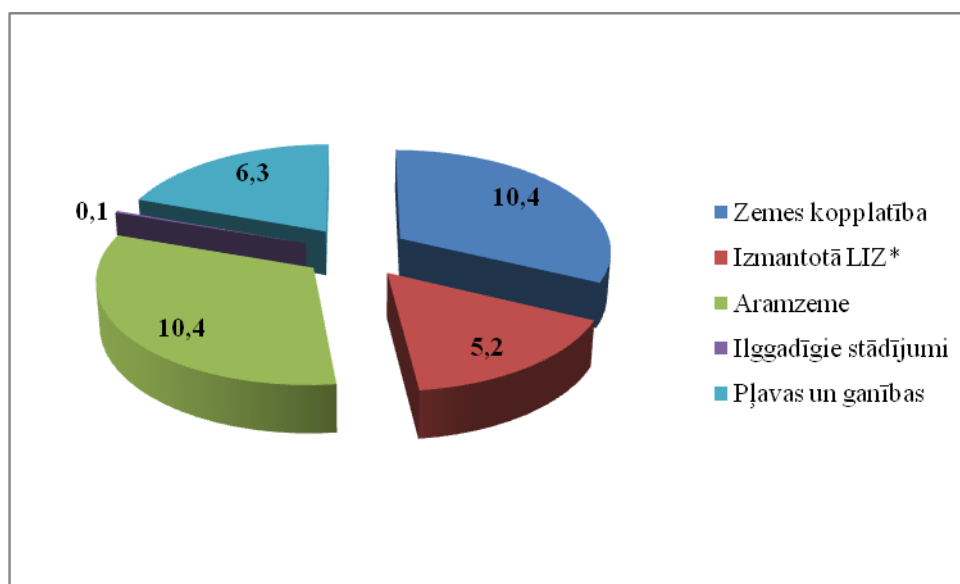
Ar kokiem apaugusī teritorija: 6640 ha

Meži: 51 ha

Īsās aprites koku stādījumi: 1809 ha

Pārējā zeme: 1809 ha

Lauksaimniecībā izmantojamās zemes izmantošana vidēji vienā lauku saimniecībā



Vecumnieku vienas saimniecības vidējā zemes platība 10,4 ha, no kuriem no kuriem 5,2 ha aizņem aramzeme.

2.pielikums

**Lauksaimnieciskās produkcijas ražošana (audzēšana)
Aizkraukles rajona partnerības teritorijā novadu griezumā**

Lauksaimnieciskās produkcijas ražotāji (audzētāji) Aizkraukles novadā

Saimniecības nosaukums, darbības forma (z/s, SIA, IK, piemājas saimn.)	Adrese, kontaktinformācija	L/s izmantojamās zemes platība; Saražotā produkcija	Galvenās realizācijas vietas
z/s „Palejkalni”	„Brēķu zvirgzdiņi”, Aizkraukles pag., Aizkraukles nov. Tāl. 29722800	Piens	A/S „Rīgas piena kombināts”
z/s „Mežvidi”	„Birzes 1”, Aizkraukles pag., Aizkraukles nov. Tāl. 29437460	Piens	
z/s „Āres”	„Liepu 3”, Aizkraukles pag., Aizkraukles nov. Tāl. 26474212	Piens, cūkgaļa	Aizkraukles novada tirgus, KS „Trikāta”
z/s „Sirmēni”	„Liepu 1”, Aizkraukles pag., Aizkraukles nov. Tāl. 29456763	250ha Piens, cūkgaļa	Savs uzņēmums, kas darbojas ar pārtikas mazumtirdzniecību „Piparbode”, pienu nodod KS „Trikāta”
z/s „Dārznieki”	„Dārznieki”, Aizkraukles pag, Aizkraukles nov. Tāl. 29199283	Piens	A/S „Rīgas piena kombināts”
z/s „Gala Tuņķi”	Aizkraukles pagasts, Aizkraukles novads Tāl. 26394857	Piens	
SIA ROKĀDE PLUS	Tāl. 26464758	Piens	A/S „Rīgas piena kombināts”
p/s „Mežmaļi”	Aizkraukles pagasts, Aizkraukles novads Tāl. 28672810	10ha Smiltsērķšķi	Eksports
p/s „Rožkalni”	Aizkraukles pagasts, Aizkraukles novads Tāl. 29780839	Dārzeni, augļi, stādi- puķu, dārzeņu	Aizkraukles novada tirgus, Rīgas centrāltirgus, ēdināšanas iestādes.
z/s „Priediņas”	Tāl. 28764098	Dārzeni, piens	Aizkraukles novada tirgus, Rīgas centrāltirgus.
p/s „Lejasžagari”	„Lejasžagari”, Aizkraukles pag., Aizkraukles nov. Tāl. 65197174	20.5 ha Piens, zemenes	Tiešā tirdzniecība – Skrīveru un Aizkraukles novadā.
p/s „Akmensstabiņi”	Aizkraukles pag., Aizkraukles nov. Tāl. 27701124	Zemenes	Tieša tirdzniecība – kiosks pie zemeņu lauka.
p/s „Meždūjas”	Aizkraukles pag., Aizkraukles nov., Tāl. 29438670	Biškopības produkcija	
p/s „Imantas”	Tāl. 26521104	Dārzeni, augļi	Aizkraukles novada tirgus.
SIA „Dabas dārzs”	Gaismas iela 14b, Aizkraukle	15 ha, Dārzeņu, ogu, augļu pārstrāde	Eksports - Lielbritānija

Jaunjelgavas novadā vairums Jaunjelgavas novada lauku saimniecības¹ var raksturot kā daudznozaru piemājas sīksaimniecības ar maziem preču produkcijas apjomiem. Ir pavisam maz saimniecību, kas reģistrējušies kā darba devēji un izmanto algotu darbaspēku. Kā papildus nozare zemnieku saimniecībām ir mežizstrāde un kokapstrāde. Pārsvārā tiek audzētas lopbarības kultūras (58%), graudaugi (33%) un kartupeļi (7%). Pēdējos gados notiek pāreja uz tehnisko kultūru audzēšanu – vasaras un ziemas rapsi.

Novadu lauku teritorijās ir visi priekšnoteikumi ekoloģiski tīras pārtikas ražošanai un netradicionālo lauksaimniecības nozaru attīstībai.

Tālāk tekstā raksturotas lauku teritorijas zemju sadalījums pa zemnieku un piemājas saimniecībām (zemes bilances dati).

Sērenes pagastā bija 241 zemnieku saimniecība ar zemi 4007,8 ha kopplatībā, 198 piemājas saimniecības – 634,1 ha kopplatībā, kuru galvenā ekonomiskā darbība ir lauksaimniecība. Tai skaitā zemnieku saimniecībām īpašumā un lietojumā bija 1844,1 ha meža, bet piemājas saimniecībām – 141,3 ha.

Seces pagastā bija 394 zemnieku saimniecības ar zemi 9440,8 ha kopplatībā, 186 piemājas saimniecības – 1657,7 ha kopplatībā. Tai skaitā zemnieku saimniecībām īpašumā un lietojumā bija 4072 ha meža, bet piemājas saimniecībām – 469,7 ha.

Pie perspektīvām zemnieku saimniecībām pagastā jāmin z/s „Gundegas”, „Ziedāni”, „Silarozes”, „Vēžnieki”, „Krēsliņi”, „Kraștiņi”, „Kalnozoli”, „Lauki” u.c. Ir iespējas audzēt ārstniecības augus (z/s “Degļi”, “Kraștiņi”), atklāt lauka dārzeņu audzēšana (z/s “Kraștiņi”, “Stārķukalni”, “Kalna - Čoči”, “Gundegas”), integrētie augļu dārzi un dekoratīvās kultūras (z/s „Gundegas” un Jaunskultes”).

Sunākstes pagastā bija 135 zemnieku saimniecības ar zemi 4005,8 ha kopplatībā, 128 piemājas saimniecības – 1111,7 ha kopplatībā. Tai skaitā zemnieku saimniecībām īpašumā un lietojumā bija 1676,9 ha meža, bet piemājas saimniecībām – 401,1 ha.

Pārsvārā tiek audzēti graudaugi (58%) lopbarības kultūras (22%), un kartupeļi (14%).

Daudzeses pagastā bija 242 zemnieku saimniecības ar zemi 5543,3 ha kopplatībā, 229 piemājas saimniecības - 1083,6 ha kopplatībā. Tai skaitā zemnieku saimniecībām īpašumā un lietojumā bija 2626,8 ha meža, bet piemājas saimniecībām – 488,0 ha.

Pārsvārā tiek audzēti graudaugi (69%) lopbarības kultūras (14%), un kartupeļi (10%).

Pie perspektīvām zemnieku saimniecībām pagastā jāmin z/s „Ziediņi”, „Viesītes”, „Vairogi” un „Namdari”. Pagastā darbojas agrokooperatīvā sabiedrība “Daudzevas labība” (tālr. 65141160). z/s „Jaguārs” nodarbojas ar sēņu audzēšanu.

¹ Jaunjelgavas novada attīstības programma 2010.-2017.gads. Gala redakcijā

Staburaga pagastā lauksaimniecības nozarē darbojas SIA „Velmaraiši” (lopkopība un tehnikas pakalpojumi). Lielākās zemnieku saimniecības ir „Skudras” - graudkopība, „Dālderī”, „Kalves”, „Kalna Skābuči” - lopkopība, graudkopība.

Jaunjelgavas novadā lauku saimniecības nodarbojas galvenokārt ar tradicionālo lauksaimniecības produktu (graudaugi, kartupeļi, piens gaļa) ražošanu, bet arī tiek audzēti bioloģiskie produkti, ārstniecības augi, sēnes. Nozīmīgu vietu ieņem arī augļu dārzi, stādu un puķu audzēšana

Lauksaimnieciskās produkcijas ražotāji (audzētāji) Kokneses novadā

<i>Nosaukums</i>	<i>Adrese, kontakti</i>	<i>Piedāvājums</i>
AGRIKA-V, SIA	Rogas, Kokneses pag., Kokneses nov., Latvija, Tālr. +371 28350928	Graudaugu (izņemot rīsu), pākšaugu un eļļas augu sēklu audzēšana
AGRUMI, Z/S	Agrumi, Bebru pag., Kokneses nov., Latvija	
BEBRIŅI, Z/S	Bebriņi, Bebru pag., Kokneses nov., LV-5135, Latvija	Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība Lopkopība, lauksaimniecības izejvielu un dzīvū lopu vairumtirdzniecība aģenti, kas nodarbojas ar lauksaimniecības izejvielu, dzīvū lopu, tekstilizejvielu un pusfabrikātu pārdošanu
DRAVAS, Z/S	Dravas, Bebru pag., Kokneses nov., Latvija	Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība citu dzīvnieku audzēšana
GĀRŠAS, Z/S	Gāršas, Bebru pag., Kokneses nov., Latvija	
GRANTIŅI, Z/S	Grantiņi, Bebru pag., Kokneses nov., Latvija	
LUĶI, Z/S	Luķi, Bebru pag., Kokneses nov., Latvija, Tālr. +371 65122566	
SILAVAS, Z/S	Silavas, Bebru pag., Kokneses nov., Latvija	
STABULNIEKI, Z/S	Stabulnieki, Bebru pag., Kokneses nov., LV-5135, Latvija	
STRAUMĒNI, Z/S	Straumēni, Bebru pag., Kokneses nov., LV-5135, Latvija	Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība lopkopība
ZEMGAĻI, Z/S	Zemgaļi, Bebru pag., Kokneses nov., LV-5135, Latvija	
Lauksaimniecības kooperatīvā sabiedrība "KALNĀJI"	Aizkraukles rajons, Bebru pagasts, "Kalnāji", Latvija	
V.Rodes zemnieku saimniecība "ĀZĪŠI"	Āzīši, Bebru pag., Kokneses nov., LV-5135, Latvija	
Bebru pagasta A.Roledera zemnieku saimniecība "BEBRIŅI"	Bebriņi, Bebru pag., Aizkraukles raj., Latvija	
Bebru pagasta A.Pabērza zemnieku saimniecība "LIEPAVOTI"	Liepavoti, Bebru pag., Kokneses nov., Latvija	

Nosaukums	Adrese, kontakti	Piedāvājums
Bebru pagasta A.Polovinkinas zemnieku saimniecība "VIJAS"	Vijas, Bebru pag., Kokneses nov., LV-5135, Latvija	
Bebru pagasta E.Dauģa zemnieku saimniecība "BAJĀRI"	Bajāri, Bebru pag., Kokneses nov., Latvija	
Bebru pagasta E.Grīna zemnieku saimniecība "BITENIEKI"	Bitenieki, Bebru pag., Kokneses nov., LV-5135, Latvija	
Bebru pagasta E.Riekstiņas zemnieku saimniecība "SĪĻI"	Kokneses nov., Bebru pag., "Sīļi", Latvija	
Bebru pagasta E.Riekstiņa zemnieku saimniecība "LEJNIEKI"	Kokneses nov., Bebru pag., "Lejnieki", Latvija	
Bebru pagasta Ē.Strades zemnieku saimniecība "Tulpes"	Kokneses nov., Bebru pag., "Tulpes", Latvija	Graudaugu un citur neklasificētu lauksaimniecības kultūru audzēšana Dārzeņu, dekoratīvo kultūru un stādu audzēšana Augkopība un lopkopība (jauktā saimniecība)
Bebru pagasta E.Ungura zemnieku saimniecība "MEŽMAĻI"	Adrese: Aizkraukles rajons, Bebru pagasts, "Mežmaļi", Latvija	
Bebru pagasta I.Grunšteina zemnieku saimniecība "Cīruļi"	Adrese: Kokneses nov., Bebru pag., "Saules"-19, Latvija	Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība Lopkopība Lauksaimnieciskie un ar lopkopību saistītie pakalpojumi, izņemot veterināro darbību Mežsaimniecība, kokmateriālu sagatavošana un ar to saistītie pakalpojumi Augļu un dārzeņu pārstrāde un konservēšana Augļu un dārzeņu vairumtirdzniecība Pārtikas, dzērienu un tabakas mazumtirdzniecība specializētajos veikalos
Bebru pagasta I.Jankovskas zemnieku saimniecība "VĪTOLI"	Kokneses nov., Bebru pag., "Vītoli", Latvija	
Bebru pagasta J.Bāra zemnieku saimniecība "DZINTARI"	Kokneses nov., Bebru pag., "Dzintari", Latvija	

Nosaukums	Adrese, kontakti	Piedāvājums
Bebru pagasta J.Berga zemnieku saimniecība "MARGAS"	Kokneses nov., Bebru pag., "Margas", Latvija	
Bebru pagasta J.Liepiņa zemnieku saimniecība "SAULSTARI"	Kokneses nov., Bebru pag., "Saulstari", Latvija	
Bebru pagasta J.Mežgaiļa zemnieku saimniecība "MEŽGAIĻI"	Kokneses nov., Bebru pag., "Mežgaiļi", Latvija	
Bebru pagasta J.Rodes zemnieku saimniecība "NORAS"	Adrese: Kokneses nov., Bebru pag., "Noras", Latvija	
Bebru pagasta J.Tomaševska zemnieku saimniecība "KALNLEJAS"	Kokneses nov., Bebru pag., "Kalnlejas", Latvija	Lopkopība augkopība, dārzenkopība, dārzkopība mežsaimniecība, kokmateriālu sagatavošana un ar to saistītie pakalpojumi koksnes un būvmateriālu vairumtirdzniecība koka zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana koka taras ražošana mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos mazumtirdzniecība ārpus veikalos
Bebru pagasta K.Ūberga zemnieku saimniecība "PUMPURI"	Kokneses nov., Bebru pag., "Pumpuri", Latvija	
Bebru pagasta L.Šmita zemnieku saimniecība "SPRĪDĪŠI"	Kokneses nov., Bebru pag., "Sprīdīši", Latvija	
Bebru pagasta L.Zukules zemnieku saimniecība "JAUNBEBRI"	Kokneses nov., Bebru pag., "Jaunbebri", Latvija	
Bebru pagasta M.Jurjāna zemnieku saimniecība "UPENIEKI"	Kokneses nov., Bebru pag., "Upenieki", Latvija	
Bebru pagasta R.Madelānes zemnieku saimniecība "PĪLĀDŽI"	Aizkraukles rajons, Bebru pagasts, "Pīlādži", Latvija	Lauksaimniecības produktu ražošana, pārstrāde, realizācija starpniecība tirdzniecība
Bebru pagasta R.Ungura zemnieku saimniecība "ATPŪTAS"	Kokneses nov., Bebru pag., "Atpūtas", Latvija	

<i>Nosaukums</i>	<i>Adrese, kontakti</i>	<i>Piedāvājums</i>
Bebru pagasta U.Beitāna zemnieku saimniecība "PURVMALAS"	Kokneses nov., Bebru pag., "Purvmalas", Latvija	
Bebru pagasta V.Āriņa zemnieku saimniecība "RUDIŅI"	Kokneses nov., Bebru pag., "Rudiņi", Latvija	
Bebru pagasta V.Āriņa zemnieku saimniecība "RUDIŅI"	Kokneses nov., Bebru pag., "Rudiņi", Latvija	
BRU PIENSAIMNIEKU KOOPERATĪVĀ SABIEDRĪBA "STRAUME"	Kokneses nov., Bebru pag., Vecbebri, "Automazgātuve", Latvija	
Bebru pagasta V.Kalniņa zemnieku saimniecība "BRŪŽGANES"	Aizkraukles rajons, Bebru pagasts, "Brūžganes", Latvija	
Bebru pagasta J.Lazdiņa zemnieku saimniecība "CENŠI"	Kokneses nov., Bebru pag., "Cenši", Latvija	
Bebru pagasta J.Lapiņa zemnieku saimniecība "CŪKKALNI"	Kokneses nov., Bebru pag., "Cūkkalni", Latvija	
Bebru pagasta zemnieku saimniecība "DZĒRVĒNI"	Aizkraukles rajons, Bebru pagasts, "Dzērvēni", Latvija	
Aizkraukles rajona Bebru pagasta B.Pulkstenes zemnieku saimniecība "GALA SILJĀŅI"	Aizkraukles rajons, Bebru pagasts, "Gala siljāņi", Latvija	
Bebru pagasta S.Seklavas zemnieku saimniecība "GALA-TUPIEŠĒNI"	Kokneses nov., Bebru pag., "Gala-Tupiešēni", Latvija	
Bebru pagasta O.Rudziša zemnieku saimniecība "GRIEZES"	Aizkraukles rajons, Bebru pagasts, "Griezes", Latvija	
Bebru pagasta J.Rudziša zemnieku saimniecība "JAUNRUDZĪSI"	Kokneses nov., Bebru pag., "Jaunrudziši", Latvija	
Bebru pagasta A.Āriņa zemnieku saimniecība "JAUNZUTĒNI"	Kokneses nov., Bebru pag., "Jaunzutēni", Latvija	

Nosaukums	Adrese, kontakti	Piedāvājums
Zemnieku saimniecība aizkraukles rajonā Bebru pagastā "KALNA-DOMĒNI"	Kokneses nov., Bebru pag., "Kalna-Domēni", Latvija	
Aizkraukles rajona Bebru pagasta zemnieku saimniecība "KALNALIELTĪRUMI"	Aizkraukles rajons, Bebru pagasts, "Kalna Lieltīrumi", Latvija	
Aizkraukles rajona Bebru pagasta zemnieku saimniecība "KLĀŅI"	Kokneses nov., Bebru pag., "Klaņi", Latvija	
Bebru pagasta O.Rudzīša zemnieku saimniecība "KŅAPĒNI"	Kokneses nov., Bebru pag., "Kņapēni", Latvija	
IA "Komfortzona"	Kokneses nov., Bebru pag., "Pilslejas", Latvija	Pārtikas, dzērienu un tabakas izstrādājumu mazumtirdzniecība stendos un tirgos
Bebru pagasta I.Bartuševicas zemnieku saimniecība "LAUCIŅI"	Aizkraukles rajons, Bebru pagasts, "Lauciņi", Latvija	
Bebru pagasta Simanoviča zemnieku saimniecība "LEJASBRENCĒNI"	Kokneses nov., Bebru pag., "Lejasbrencēni", Latvija	
Aizkraukles rajona Bebru pagasta zemnieku saimniecība "LEJASGRAVAS"	Adrese: Kokneses nov., Bebru pag., "Lejasgravas", Latvija	
Bebru pagasta K.Eglīša zemnieku saimniecība "LEJAS-SILJĀŅI"	Kokneses nov., Bebru pag., "Lejas-Siljāņi", Latvija	
Bebru pagasta J.Krūmiņa zemnieku saimniecība "LEJASVĒŽI"	Kokneses nov., Bebru pag., "Lejasvēži", Latvija	
Bebru pagasta G.Reimera zemnieku saimniecība "MAZBEBRIŅI"	Aizkraukles rajons, Bebru pagasts, "Mazbebriņi", Latvija	
Zemnieku saimniecība Bebru pagastā Aizkraukles rajonā "MAZKALNA LUBĀNIEŠI"	Kokneses nov., Bebru pag., "Mazkalna Lubānieši", Latvija	

Nosaukums	Adrese, kontakti	Piedāvājums
Bebru pagasta A.Dindoņa zemnieku saimniecība "MIRTES"	Kokneses nov., Bebru pag., "Mirtes", Latvija	
Starovoitova individuālais piena pārstrādes uzņēmums "NELLIS"	Kokneses nov., Bebru pag., "Ataugas", Latvija Tālrunis: +371 5164422	Piena un tā produktu pārstrāde un realizācija
Bebru pagasta zemnieku saimniecība "PALMAS"	Kokneses nov., Bebru pag., "Ataugas"-3, Latvija	Liellopu audzēšana, piena lopkopība Cūku audzēšana Ar augkopību saistīti pakalpojumi; daiļdārzniecība Mājputnu audzēšana
Bebru pagasta zemnieku saimniecība "PASILES"	Kokneses nov., Bebru pag., "Pasiles", Latvija	
Bebru pagasta G.Boļšakovas zemnieku saimniecība "RENTNIEKI"	Kokneses nov., Bebru pag., "Rentnieki", Latvija	
Bebru pagasta P.Berga zemnieku saimniecība "RIEMERI"	Kokneses nov., Bebru pag., "Riemeri", Latvija	
Bebru pagasta zemnieku saimniecība "ROŽVIDI"	Kokneses nov., Bebru pag., "Rožvidi", Latvija	
Sabiedrība ar ierobežotu atbildību ražošanas komercfirma "BEBRI"	Aizkraukles rajons, Bebru pagasts, "Pērses", Latvija	
Bebru pagasta zemnieku saimniecība "SILĀRES"	Aizkraukles rajons, Bebru pagasts, "Silāres", Latvija Tālrunis: +371 5161204	
Bebru pagasta zemnieku saimniecība "ŠMIDRI"	Kokneses nov., Bebru pag., "Šmidri", Latvija	
Bebru pagasta zemnieku saimniecība "STRAZDI"	Aizkraukles rajons, Bebru pagasts, "Strazdi", Latvija	
Bebru pagasta M.Ābeles zemnieku saimniecība "STŪRES"	Kokneses nov., Bebru pag., "Stūres", Latvija	
Bebru pagasta zemnieku saimniecība "VECSILJĀŅI"	Kokneses nov., Bebru pag., "Vecsiljāņi", Latvija Tālrunis: +371 29188019	Piena-gaļas ražošana mežsaimniecība sēklkopība produkcijas pārstrāde kokapstrāde
Bebru pagasta G.Andersona zemnieku saimniecība "VIDUSMITRI"	Kokneses nov., Bebru pag., "Vidusmitri", Latvija	

Nosaukums	Adrese, kontakti	Piedāvājums
Bebru pagasta G.Bērziņas zemnieku saimniecība "VIDUSTUPIEŠĒNI"	Kokneses nov., Bebru pag., "Vidustupiešēni", Latvija	
Bebru pagasta P.Lustes zemnieku saimniecība "DAINAS"	Kokneses nov., Bebru pag., "Dainas", Latvija	
Bebru pagasta J.Račika zemnieku saimniecība "KAŅEPĒNI"	Kokneses nov., Bebru pag., "Kaņepēni", Latvija	
Zemnieku saimniecība "KĻAVINAS" Bebru pagastā	Kokneses nov., Bebru pag., "Kļaviņas", Latvija	
Zemnieku saimniecība Bebru pagastā Aizkraukles rajonā "VĒJKALNI"	Aizkraukles rajons, Bebru pagasts, "Vējkalni", Latvija	Lauksaimniecības produktu iegāde, pārstrāde un realizācija veikalā atvēršana visa veida tirdzniecība sabiedriskā ēdināšana starpniecība komercdarbība ārējā ekonomiskā darbība importa un eksporta operācijas maksas pakalpojumi
Zemnieku saimniecība "SŪNAS" Bebru pag.	Kokneses nov., Bebru pag., "Sūnas", Latvija	
Bebru pagasta R.Gailītes zemnieku saimniecība "ŠĻAKĀNI"	Kokneses nov., Bebru pag., "Šļakāni", Latvija	
Bebru pagasta K.Karlsona zemnieku saimniecība "TĪRUMNIEKI"	Kokneses nov., Bebru pag., "Tīrumnieki", Latvija	Lauksaimniecības produkcijas ražošana un pārstrāde mežizstrāde kokapstrāde kokmateriālu realizācija tirdzniecība
KOKNESES PAGASTA ZEMNIEKU SAIMNIECĪBA "ZAIGAS"	Kokneses nov., Bebru pag., Vecbebri, "Kļavas"-2, Latvija, Tālr. +371 65029157	
IA "ZIEDI"	Kokneses nov., Bebru pag., "Pilskalni", Latvija Tālr. +371 5164146	Mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos, kuros galvenokārt pārdod pārtikas preces, dzērienus vai tabaku Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība Mežsaimniecība, kokmateriālu sagatavošana un ar to saistītie pakalpojumi, Zvejniecība, zivkopība un ar to saistītie pakalpojumi Gaļas un gaļas produktu ražošana, pārstrāde un konservēšana

Pēc novada pašvaldības datiem nozīmīgākās lauksaimniecības produktu ražotājas, kas raksturo pārtikas produktu daudzveidību jeb pārtikas grozu

Saimniecība	Saimnieks, kontakttelefons	Produkcija
z/s "Lembergi"	Rudīte Malatkovska, 26516864	kartupeļi, burkāni, svaigi un skābēti kāposti
SIA "Bormaņi"	Miezītis Jānis, 26593220	rapšu eļļa
Z/S "Sidrabi"	Sproģe Ineta, 26593210	kaņepju staks
Z/S "Bļodiņas"	Mudīte Laduzāne, 25973006	piena produkti
Z/S "Pakuļi"	Kārlis Sproģis, 29409369	bioloģiski nav realizējamā nebioloģiski dažādas ogas, medusaugļi, ķirbji u.c. sezonā, bet viņiem savs veikals
z/s "Janavas"	Anta Kučere, 25994160	krēms "Beāte", tējas
Z.S "Lejasgravas"	Līga Piliena, 26351736	piena produkti, gaļa, dārzeņi
Z/S "Āzīši"	Vizma Zeltiņa, 26449062	kazas siers
Z/S "Silavas"	Biruta Leķe, 26490503	aitas gaļa
Z.s. "Zemitāni"	Guntis Belēvičs, 29220259	savvaļas dzīvnieku gaļa un to produkti
z/s "Lalna Rēcijas"	Ilgonis Grunšteins, 26187857	dārzeņi lielākos apjomos
SIA "Ziedi"	Arvis Ungurs, 29293877	augļi
SIA "Mazā kāpa"	Inese Kāpiņa, 29227936	ādas izstrādājumi
Dravas	Dace Nebēdniece, 22480596	medus(ir arī vēl citi saimnieki)
	Valdis Lapeko, 29195861	metālizstrādājumi

Vesiljāņi ar sieru. Zaļajā tirdziņā kādreiz ir pabijuši no šī saraksta z/s Sidrabi, z/s Janavas, Līga Piliena un SIA Bormaņi, Kokneses miesnieks un Ragāju beķereja.

Kokneses novadā lauku saimniecības raksturojas ar daudznozaru pārtikas produktu ražošanu: graudaugu, dārzeņu audzēšanu, piena, gaļas ražošanu, netradicionālo lauksaimniecību un bioloģiskās lauksaimniecības produkcijas audzēšanu. Populāras nodarbes ir medības, sēņošana un ogošana, zvēru audzēšana.

Neretas novads

Neretas pagastā pēc uzņēmumu reģistra ziņām ir 70 zemnieku saimniecības:

Piensaimniecības virs 20 govīm: 15

Piensaimniecības virs 200 govīm: 2

Aitaudzētāji: 5

Ar biškopību nodarbojas: 4 (no tiem- 1 bioloģiskais)

Bioloģiskās zemnieku un piemājas saimniecības: 6

Uzņēmēji: 2 gateri, 10 veikali, 1 aptieka

NVO – „Neretas papardītes”

Mednieku kolektīvi: 2- „Nereta” un „Cīrulēni”

Nosaukums	Adrese, kontakti	Piedāvājums
z/s Čaidāni Aija un Raimonds Leiši	Neretas nov., Neretas pag. „Čaidāni” Aija- 65176246; 29374920	piensaimniecībā+mājražošana(piena produkti)
Alvis Možeiks	Neretas pag. „Stērķēni” 29152391	Medus + izstrādājumi

Mazzalves pagasts

Lielākās saimniecības Mazzalves pagastā ir:

„Krausti – B”, kura nodarbojas ar gaļas liellopu audzēšanu (bioloģiskā) (īp. Oskars Ādams),

„Bērzi” – arī gaļas liellopu audzēšana (bioloģiskā) (īp. Imants Zeltiņš),

„Rimšāni” – piena lopkopība, laukkopība (bioloģiskā) (īp. Jānis Baltacis),

„Ozolkalni” – piena lopkopība, laukkopība (īp. Milda Mēnese),

„Zemturi” – lopkopība, laukkopība, lauku tūrisms (īp. Agrīte Kanopa),

„Ozoliņi” – graudkopība (īp. Aivars Zariņš),

„Rītupes” – biškopība (īp. Daina Kuģina),

„Plēsumi” – lopkopība, laukkopība, biškopība (īp. Inta Pavinkšņa),

„Zvejnieki” – puķu audzēšana un tirdzniecība (īp. Anita Driksmane),

„Spodri” – laukkopība (īp. Gunārs Freimanis),

„Pīlādži” – lopkopība, laukkopība (īp. Hilda Tauriņa)

Individuālie komersanti (IK):

Jaroslavs Bīmanis (mežizstrāde),

Arnolds Tutāns (taras cehs),

Rimute Karakuļko (autoveikals).

SIA „Blīgzņas” - Dainis Ivanovs (mežizstrāde)

SIA „RA5” – Jolanta Ratniece (cigoriņu kafijas „Alīda” ražošana)

SIA „Ērberģe” – graudaudzēšana, lauksaimniecības pakalpojumu sniegšana, mazumtirdzniecība

Biedrība „Ērberģietes” – mērķi ir sociāli aktivizēt laukos dzīvojošās sievietes; celt lauku sieviešu pašapziņu; veicināt mūžizglītību laukos dzīvojošiem iedzīvotājiem; sabiedriskās dzīves rosināšana pagastā, kas vērsta uz vispusīgu tā attīstību.

Mednieku klubs „Ērberģe” – vadītājs Zigurds Karols

Pilskalnes pagasts

Tūrisma nozarē veiksmīgi darbojas ZS. „Pilkalne” V.Tomsons ir iesniedzis 2 projektus ELFLA pasākumam „Tūrisma aktivitāšu veicināšanā”.

Ir veiksmīgi apgūts projekts no Kultūrkapitāla fonda.

Lielākas saimniecības Pilskalnes pagastā, kuras nodarbojas ar lopkopību, laukkopību un gaļas lopu audzēšanu:

- „Cepļiši” - P.Poikāns
- „Lejas stridzēni” - V. Sukaruks
- „Alejas” - St.Zagorska
- „Aparāni” - R. Strode
- „Bruņenieki” - Z.Rācene

Saimniecības, kuras veiksmīgi nodarbojas ar medus ražošanu:

- Ģrakoviči- Vladislavs Grakovičs
- ‘Pūtelji’- Bronislavs Pavlovičs
- „Mežmaļi”-A.Bajinskis
- „Pumpuri”-M.Šalna

Neretas novadā ir 56 saimniecības, kuras nodarbojas ar bioloģisko saimniekošanu.

Zalves pagasts

Graudkopības saimniecības:

- ZS. “Pumpuri” - J.Smirnovs
- ZS „Slapdzēni”-A.Bērziņš.

Piena lopkopības saimniecības:

- Zīlītes” - A.Rutkis
- „Kalna Pālēni”-E.Līcis
- „Daugavieši” - A. Dābols
- „Skujiņas” - V. Skujiņa

Mežizstrāde un laukkopība

ZS. “Paeglīši”- Usāni

Cūkkopības saimniecība „Blāzmas” -R. Dalderis

Tirdzniecība- i.u. “Cielava” - Kupetis.

KS Āntūži” - nodarbojas ar graudkopību.

Neretas novadā līdzās tradicionālajām lauksaimniecības produktu ražošanas (graudaugi, piens, gaļa) saimniecībām, tiek ražots medus, cigoriņi, puķes, bioloģiskās lauksaimniecības produkti.

Pļaviņu novads

Pļaviņu novadā atbilstoši statistikas datiem 2009.gadā lauksaimniecības nozarē (NACE 2.red. Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība) darbojās 87 komercsabiedrības. Galvenais to darbības veids – lopkopība.

Lielākajiem lauksaimniecības uzņēmumiem, kas nodarbojas ar augkopību, ir uzskaitāmi:

Vietalvas pagasta zemnieku saimniecība "GRANNES" specializējas graudaugu, pākšaugu un eļļas augu sēklu audzēšanā (apgrozījums – 116 tūkst. latu);

Aiviekstes pagasta zemnieku saimniecība „VECAPĒNI” nodarbojas ar garšaugu, aromātisko un ārstniecisko augu audzēšanu (apgrozījums – 101 tūkst. latu).

Skrīveru novads

Nosaukums	Adrese, kontakti	Piedāvājums
"Tanebergi", SIA	Sprīdīša iela 2-3, Skrīveri, Skrīveru nov.	Augkopība.
Jānkalni ZS	Lakstīgalu iela 12, Skrīveri, Skrīveru novads, Latvija, LV-5126 (+371) 29490806	Augkopība un tehniskās kultūras
Klošāres ZS	Klošāres, Skrīveru pagasts, Skrīveru novads, Latvija, LV-5125 (+371) 65197343	Augkopība un tehniskās kultūras
Podnieki ZS	Dīvajas iela 46, Skrīveri, Skrīveru novads, Latvija, LV-5125 (+371) 65197110	Dārzenkopība
Jaunkaktiņi ZS	Jaunkaktiņi, Skrīveru pagasts, Skrīveru novads, Latvija, LV-5125 (+371) 65197101	Dārzenkopība
Bariši ZS	Bariši, Skrīveru pagasts, Skrīveru novads, Latvija, LV-5125 (+371) 65197339	Dārzenkopība
Palātas ZS	Skrīveri iela 3-7, Skrīveri, Skrīveru novads, Latvija, LV-5126 (+371) 65197594	Sēklas un stādi
Skrīveru sēklkopības sabiedrība, Zālāju sēklu kalte	Lielkažoki, Skrīveru pagasts, Skrīveru novads, Latvija, LV-5125 (+371) 65197148	Sēklas un stādi
Skrīveru sēklkopības sabiedrība SIA, kalte	Lielkažoki, Skrīveru pagasts, Skrīveru novads, Latvija, LV-5125 (+371) 65197320	Graudu produkti
Skrīveru zinātnes centrs, Agrotehnikas nodaļa	<i>Skrīveri iela 7, Skrīveri, Skrīveru novads, Latvija, LV-5126</i> (+371) 65197529	Selekcija un sēklkopība
Skrīveru zinātnes centrs	<i>Skrīveri iela 7, Skrīveri, Skrīveru novads, Latvija, LV-5126</i> (+371) 65197512	Selekcija un sēklkopība
Skrīveru zinātnes centrs, Selekcijas nodaļa	<i>Skrīveri iela 7, Skrīveri, Skrīveru novads, Latvija, LV-5126</i> (+371) 65197524	Selekcija un sēklkopība
Skrīveru sēklkopības sabiedrība SIA, Liellopu novietne	<i>Veibēni, Skrīveru pagasts, Skrīveru novads, Latvija, LV-5125</i> (+371) 65197219	Lopkopība
Meteni IU	<i>Rīgas iela 2, Skrīveri, Skrīveru novads, Latvija, LV-5125</i> (+371) 65197365	Lopkopība
Veczemītāni ZS	<i>Veczemītāni, Skrīveri, Skrīveru novads, Latvija, LV-5125</i> (+371) 65197680	Lopkopība

<i>Nosaukums</i>	<i>Adrese, kontakti</i>	<i>Piedāvājums</i>
Lielkažoki, zirgaudzētava	Lielkažoki, Skrīveru pagasts, Skrīveru novads, Latvija, LV-5125 (+371) 65197523	Lopkopība
"Madaras", J. Rancāna Z/S	Madaras", Skrīveru nov., LV-5125	Lauksaimniecība
"Meteni", IŪ	Rīgas iela 2, Skrīveri, Skrīveru nov., LV-5125; Tālr. 29413724 aijavilka@inbox.lv	Lauksaimniecība, hobija zirgu audzēšana un uzturēšana
Agrozinātne	Ābeļu iela 8, Skrīveri, Skrīveru novads, Latvija, LV-5126 (+371) 29410160	Lauksaimniecības pakalpojumi
Skrīveru sēklkopības sabiedrība, Kartupeļu pagrabs	Lielkažoki, Skrīveru pagasts, Skrīveru novads, Latvija (+371) 65197185	Noliktavas, noliktavu pakalpojumi
Skrīveru sēklkopības sabiedrība, mehāniskās darbīcas	Daugavas iela 138, Skrīveri, Skrīveru novads, Latvija, LV-5125 (+371) 65197450	Lauksaimniecības pakalpojumi

Vecumnieku novads Kurmenes un Valles pagasti

<i>Nosaukums</i>	<i>Adrese, kontakti</i>	<i>Piedāvājums</i>
Staši ZS	<i>Staši, Kurmenes pagasts, Vecumnieku novads, Latvija, LV-5115 (+371) 65155626</i>	Augkopība un tehniskās kultūras
Brīviņi ZS	<i>Liepu iela 11-15, Valle, Valles pagasts, Vecumnieku novads, Latvija, LV-5106</i>	Lopkopība
Gaismiņas ZS	<i>Gaismiņas, Valles pagasts, Vecumnieku novads, Latvija, LV-5106 (+371) 65153435</i>	Lopkopība
Ībēni ZS	<i>Burtnieki, Valles pagasts, Vecumnieku novads, Latvija, LV-5106 (+371) 65153445</i>	Biškopība
Zaļais krasts	<i>Lauri, Kurmenes pagasts, Vecumnieku novads, Latvija, LV-5115 (+371) 65155525</i>	Lauksaimniecības pakalpojumi

Bioloģiskā lauksaimniecība

Bioloģiskās saimniecības Aizkraukles novadā

Uzņēmuma nosaukums /fiziskai personai vārds, uzvārds	Pagasts/ieļa	Uzņēmuma darbība		Saimniecības statuss	Bioloģisko produktu ražošanas joma											
		Ražošana	Pārstrāde (B)		Bioloģiskā lauksaimniecība	Augkopība - A	Dārzenkopība - D	Augļkopība - AU	Piena lopkopība - PL	Gaļas liel. audz.- GL	Cūkkopība - C	Putnkopība - P	Truškopība - T	Aitkopība -AT	Citi	
INGA GUISKA	Aizkraukles pag.	1		1	1			1								
ILGA ŠKĀNE	Aizkraukles pag.	1		1	1			1			1					
VENERANDA LEMPA	Aizkraukles pag.	1		1	1											
SIA "Dabas dārzs"	Aizkraukle	Augļu, dārzeņu un pārējo augu izcelsmes produktu pārstrāde		1												

Bioloģiskās saimniecības Jaunjelgavas novadā

Uzņēmuma nosaukums /fiziskai personai vārds, uzvārds	Pagasts/ieļa	Uzņēmuma darbība		Saimniecības statuss	Bioloģisko produktu ražošanas joma											
		Ražošana (A)	Uzsāk darbību BL		Bioloģiskā lauksaimniecība	Augkopība - A	Dārzenkopība - D	Augļkopība - AU	Piena lopkopība - PL	Gaļas liel. audz.- GL	Cūkkopība - C	Putnkopība - P	Truškopība - T	Aitkopība -AT	Citi	
z/s "Pogas"	Daudzseses	1		1	1											
Antons Točs	Daudzseses	1		1	1	1										
Zigmārs Eriņš	Seces	1		1	1	1	1									
Aina Ķīse	Staburaga	1	1		1	1	1	1	1							
Vija Akmene	Staburaga	1		1	1			1	1		1			1		1
z/s "Aulači"	Staburaga	1		1	1				1							

Uzņēmuma nosaukums /fiziskai personai vārds, uzvārds	Pagasts/lela	Uzņēmuma darbība		Saimniecības statuss		Bioloģisko produktu ražošanas joma											
		Ražošana (A)	Uzsāk darbību BL	Uzsāk darbību BL	lauksaimniecība	Augkopība - A	Dārzenkopība - D	Augļkopība - AU	Piena lopkopība - PL	Gaļas liel. audz.- GL	Cūkkopība - C	Putnkopība - P	Truškopība - T	Aitkopība -AT	Citi		
z/s"Slukāni"	Sunākstes	1			1	1	1	1	1								
z/s "Straumes"	Sunākstes	1			1	1				1							
z/s "Vildavas"	Sunākstes	1			1	1	1	1									
STŪRĒNI ZS	Seces pag.	1			1	1						1	1	1			
VIRSAIŠI ZS	Staburaga pag.	1			1	1		1	1								

Bioloģiskās saimniecības Kokneses novadā

Uzņēmuma nosaukums /fiziskai personai vārds, uzvārds	Pagasts/lela	Uzņēmuma darbība		Saimniecības statuss		Bioloģisko produktu ražošanas joma											
		Ražošana (A)	pārstrāde (AB)	Uzsākis darbību BL	Pārejas periodā uz BL	lauksaimniecība	Augkopība - A	Dārzenkopība - D	Augļkopība - AU	Piena lopkopība - PL	Gaļas liel. audz.- GL	Cūkkopība - C	Putnkopība - P	Truškopība - T	Aitkopība -AT	Citi	
Guntis Ungurs	Bebru	1				1	1										
z/s"Luķi"	Bebru	1				1	1		1	1	1						
SIA "Ziedi"	Bebru	1			1				1								
z/s "Silavas"	Bebru	1				1	1	1	1	1	1	1					
z/s"Lejasgravas"	Bebru	1				1	1	1	1	1							
Maija Kalniņa	Iršu	1		1			1			1							
z/s "Zemitāni"	Iršu	1				1	1										1
z/s "Virši"	Iršu	1				1	1										
z/s "Lazdiņas"	Iršu	1				1	1	1		1	1	1					1
z/s "Līdumi"	Iršu	1				1	1			1	1						
z/s"Pamati"	Iršu	1				1	1			1	1						
z/s"Urdziņas"	Iršu	1				1	1	1		1	1						
Arkādijs Krauklis	Iršu	1				1	1	1	1	1	1						
z/s "Baloži"	Iršu	1				1	1	1		1	1		1				
Pēteris	Iršu	1				1	1	1		1	1						

Uzņēmuma nosaukums /fiziskai personai vārds, uzvārds	Pagasts/lela	Uzņēmuma darbība		Saimniecības statuss		Bioloģisko produktu ražošanas joma										
		Ražošana (A)	pārstrāde (AB)	Uzsācis darbību BL	Pārejas periodā uz BL lauksaimniecība	Augkopība - A	Dārzenkopība - D	Augļkopība - AU	Piena lopkopība - PL	Gajās liel. audz.- GL	Cūkkopība - C	Putnkopība - P	Truškopība - T	Atīkopība -AT	Citi	
Rutkovskis																
z/s "Pumpuri"	Iršu	1			1	1	1			1						
z/s "Jirjeni"	Iršu	1			1	1	1	1	1	1						
z/s "Gravas"	Iršu	1			1	1	1			1		1				
z/s"Sidrabi"	Kokneses	Kaņepju staka ražotne			1	1										
z/s"“Lembergi”"	Kokneses	1			1	1	1	1	1			1				
Ingūna Ūsiņa	Kokneses	1			1	1			1	1						
DŪJAS ZS	Iršu pag.	1			1	1			1							1
BĒRZIŅI ZS	Kokneses pag.	1			1	1			PP						PP	
BORMAŅI SIA	Kokneses pag.	Eļļas ražotne			1	1			1							
JANAVAS ZS	Kokneses pag.	Augu izcelsmes produktu apstrāde un iepakojšana.			1	1				1						
BĻODIŅAS ZS	Kokneses pag.	1			1	1			PP							
KALNAVOTI ZS	Kokneses pag.	1			1	1										
PAKUĻI ZS	Kokneses pag.	1			1	1										
PUMPURI ZS	Kokneses pag.	1			1	1										
ČIEKURKALNI ZS	Kokneses pag.	1			1	1										

Bioloģiskās saimniecības Neretas novadā

Uzņēmuma nosaukums /fiziskai personai vārds, uzvārds	Pagasts/ieļa	Uzņēmuma darbība	Saimniecības statuss	Bioloģisko produktu ražošanas joma									
		Ražošana (A)	Bioloģiskā lauksaimniecība	Augkopība - A	Dārzenkopība - D	Augļkopība - AU	Piena lopkopība - PL	Gajās liel. audz.- GL	Cūkkopība - C	Putnkopība - P	Truskopība - T	Aitkopība -AT	Citi
Aleksejs Romanovs	Pilskalnes	1	1	1	1	1	1	1	1	1			
Rasma Strode	Pilskalnes	1	1	1	1		1	1					
Ilga Babrova	Pilskalnes	1	1	1	1		1	1	1				
Māris Kubilis	Pilskalnes	1	1	1	1			1					
Stase Zagorska	Pilskalnes	1	1	1	1	1	PP	PP	PP	PP			
z/s "Kalna-Bincāni"	Zalves	1	1	1	1	1	1			1		1	
Vita Mendriķe	Zalves	1	1	1	1	1							
Juris Zālītis	Neretas	1	1	1	1								
z/s "Gundegas"	Neretas	1	1	1	1	1	1	1					
KRASTI-B ZS	Mazzalves pag.	1	1	1	1		1						1
RIMŠĀNI ZS	Mazzalves pag.	1	1	1	1		1						
BĒRZI ZS	Mazzalves pag.	1	1	1	1		1						
STĒRĶĒNI ZS	Neretas pag.	1	1	1	1								
SANITA ĀRMANE	Neretas pag.	1	1	1	1							1	
JĀNIS LEJIŅŠ	Neretas pag.	1	1	1	1		1						
VIESTURS BAJINSKIS	Neretas pag.	1	1	1	1								
ŅINA MIKALKEVIČA	Neretas pag.	1	1	1	1							1	
IEVAS ZS	Pilskalnes pag.	1	1	1	1								
GRAKOVIČI ZS	Pilskalnes pag.	1	1	1	1		1			1			
JĀNIS KRASTIŅŠ	Pilskalnes pag.	1	1	1	1								
ZIGRĪDA RĀCENE	Pilskalnes pag.	1	1	1	1		1		PP				
CEPLIŠI ZS	Pilskalnes pag.	1	1	1	1		1						
ZINAIDA	Pilskalnes	1	1	1	1		1			1			

Uzņēmuma nosaukums / fiziskai personai vārds, uzvārds	Pagasts/ieļa	Uzņēmuma darbība	Saimniecības statuss	Bioloģisko produktu ražošanas joma											
		Ražošana (A)	Bioloģiskā lauksaimniecība	Augkopība - A	Dārzenkopība - D	Augļkopība - AU	Piena lopkopība - PL	Gajas liel. audz.- GL	Cūkkopība - C	Putnkopība - P	Truškopība - T	Aitkopība -AT	Citi		
DAUGELLO	pag.														
KĀRLIS OSĪTIS	Pilskalnes pag.	1	1	1	1		1								
NADEŽDA OSĪTE	Pilskalnes pag.	1	1	1	1										
MUDĪTE BRĀLĪTE	Pilskalnes pag.	1	1	1	1		1								
ARVĪDS KVIESIS	Pilskalnes pag.	1	1	1	1										
CEBRIŅI ZS	Pilskalnes pag.	1	1	1	1								1		
VANDA ŽUKA	Pilskalnes pag.	1	1	1	1										1
BRŅISLAVS PAVLOVIČS	Pilskalnes pag.	1	1	1	1		1		1	1					
DAINA ŽUKA	Pilskalnes pag.	1	1	1	1		1								
IVARS LIEPIŅŠ	Pilskalnes pag.	1	1	1	1		1			1					
DANUTE AVENA	Pilskalnes pag.	1	1	1	1		1			1					
KALNA PĀLĒNI ZS	Zalves pag.	1	1	1	1		PP								
SKUJIŅAS ZS	Zalves pag.	1	1	1	1		PP								
SLABDŽĒNI ZS	Zalves pag.	1	1	1	1										

Bioloģiskās saimniecības Pļaviņu novadā

Uzņēmuma nosaukums /fiziskai personai vārds, uzvārds	Pagasts/ieļa	Uzņēmuma darbība	Saimniecības statuss	Bioloģisko produktu ražošanas joma											
		Ražošana (A)	Bioloģiskā lauksaimniecība	Augkopība - A	Dārzenkopība - D	Augļkopība - AU	Piena lopkopība - PL	Gajas liel. audz.- GL	Cūkkopība - C	Putnkopība - P	Truškopība - T	Aitkopība -AT	Citi		
Mārīte Nimroda	Aiviekstes	1	1	1											
z/s "Lejas Eglīši"	Aiviekstes	1	1	1								1			
Jānis Lapšuks	Aiviekstes	1	1	1				1			1				
z/s "Lucernas"	Vietalvas	1	1	1	1					1					
Dzintra Putniņa	Vietalvas	1	1	1	1			1	1						
Ilga Zeiļa	Vietalvas	1	1	1	1	1		1			1				
VECAPĒNI ZS	Aiviekstes pag.	1	1	1											
KALNIŅI ZS	Aiviekstes pag.	1	1	1				1							
KALNIEŠI ZS	Klintaines pag.	1	1	1				1						1	1

Bioloģiskās saimniecības Skrīveru novadā

Uzņēmuma nosaukums /fiziskai personai vārds, uzvārds	Pagasts/ieļa	Uzņēmuma darbība	Saimniecības statuss	Bioloģisko produktu ražošanas joma											
		Ražošana (A)	Bioloģiskā lauksaimniecība Uzsācis darbību BL	Augkopība - A	Dārzenkopība - D	Augļkopība - AU	Piena lopkopība - PL	Gajas liel. audz.- GL	Cūkkopība - C	Putnkopība - P	Truškopība - T	Aitkopība -AT	Citi		
Dagnija Rutkovska	Skrīveru	1	1	1	1										
z/s "Birzītes"	Skrīveru	1	1	1	1			1	1		1				
z/s "Ragāres"	Skrīveru	Augu izcelsmes produktu pārstrāde	1	1	1	1									

Uzņēmuma nosaukums /fiziskai personai vārds, uzvārds	Pagasts/ieļa	Uzņēmuma darbība	Saimniecības statuss		Bioloģisko produktu ražošanas joma												
			Ražošana (A)	lauksaimniecība	Uzsācis darbību	BL	Augkopība - A	Dārzenkopība - D	Augļkopība - AU	Piena lopkopība - PL	Gaišas liēl. audz.- GL	Cūkkopība - C	Putnkopība - P	Truškopība - T	Aitkopība -AT	Citi	
SIA "Skrīveru saldumi"	Skrīveri	Cukura izstrādājumu ražošana	1														
LLU AĢENTŪRA ZEMKOPĪBAS ZINĀTNISKAIS INSTITŪTS	Skrīveru		1	1		1											
BRASLAS ZS	Skrīveru		1	1		1											
UPSALAS SIA	Skrīveru		1		1	1											

Bioloģiskās saimniecības Vecumnieku novada Kurmenes un Valles pagastos

Uzņēmuma nosaukums /fiziskai personai vārds, uzvārds	Pagasts/ieļa	Uzņēmuma darbība	Saimniecības statuss		Bioloģisko produktu ražošanas joma												
			Ražošana (A)	lauksaimniecība	Uzsācis darbību	BL	Augkopība - A	Dārzenkopība - D	Augļkopība - AU	Piena lopkopība - PL	Gaišas liēl. audz.- GL	Cūkkopība - C	Putnkopība - P	Biškopība -B	Kazkopība - K	Citi	
z/s "Spodras"	Kurmenes		1		1	1	1		1								
Iļgonis Mašinskis	Kurmenes		1		1	1	1		1	1							1
Aivars Kugelbergs	Valles		1		1	1	1					1			1		
Zeltīte Raubiška	Valles		1		1	1	1		1	1		1					
Veronika Vecele	Valles		1		1	1	1		1	1		1					
Nijole Kalniņa	Valles		1		1	1						1					
z/s "Romaņi-1"	Valles		1		1	1			1	1							
BĒRZIŅI ZS	Kurmenes pag.		1		1	1			1			1					1
KVIEŠI ZS	Kurmenes pag.		1		1	1			PP								
BINČI ZS	Kurmenes pag.		1		1	1			1								

Uzņēmuma nosaukums / fiziskai personai vārds, uzvārds	Pagasts/lela	Uzņēmuma darbība	Saimniecības statuss		Bioloģisko produktu ražošanas joma										
		Ražošana (A)	lauksaimniecība	Uzsācis darbību	BL	Augkopība - A	Dārzenkopība - D	Augļkopība - AU	Piena lopkopība - PL	Gajās liel. audz.- GL	Cūkkopība - C	Putnkopība - P	Biškopība - B	Kazkopība - K	Citi
ZAIGA BETAKA	Kurmenes pag.	1		1	1			1							1
SĒĻI ZS	Kurmenes pag.	1		1	1			1			1				
Z/s "Gaiļi"	Kurmenes pag.	1		1	1			1							
NAGLIŅAS ZS	Kurmenes pag.	1		1	1			1		1	1				
LAURI ZS	Kurmenes pag.	1		1	1			1		1	1				
RAIMONDS KRŪMIŅŠ	Kurmenes pag.	1		1	1										
KALĒJI ZS	Kurmenes pag.	1		1	1			1							
ANDRIS BETAKS	Kurmenes pag.	1		1	1			1							
SALIŅAS ZS	Kurmenes pag.	1		1	1			1							
MEŽAPURVIŅI ZS	Kurmenes pag.	1		1	1			PP							
VITA SPOĢE	Kurmenes pag.	1		1	1			1							
DACE BETAKA	Kurmenes pag.	1		1	1			PP			PP	PP			
DZĒRVES ZS	Valles pag.	1		1	1		1								
MEŽA ĀRES SIA	Valles pag.	1	1		1							PP			

Svaigpiena realizācija

Svaigpiena realizācijas atļaujas piegādēm nelielos daudzumos Aizkraukles novadā

<i>Nosaukums</i>	<i>Adrese, kontakti</i>	<i>Piedāvājums</i>
IK "Will van Herk"	Aizkraukles rajons, Kokneses pagasts, "Jaunholandes"	Svaigpiena realizācija
Z/s "Vecsiljāņi"	Aizkraukles rajons, Bebru pagasts, "Dimanti"	Svaigpiena realizācija
Z/s "Lejasgravas"	Aizkraukles rajons, Bebru pagasts, "Gravas"	Svaigpiena realizācija
Z/s "Čeidāni"	Aizkraukles rajons, Neretas pagasts, "Čaidāni"	Svaigpiena realizācija
SIA "Rokāde Plus"	Aizkraukles rajons, Aizkraukles pagasts, "Aizpuri"	Svaigpiena realizācija
Ņina Ždanova	Aizkraukles rajons, Kokneses pagasts, "Pureņi"	Svaigpiena realizācija
Z/s "Āres"	Aizkraukles rajons, Aizkraukles pagasts, "Āres"	Svaigpiena realizācija
Z/s "Luķi"	Aizkraukles rajons, Bebru pagasts, "Luķi"	Svaigpiena realizācija
Nadežda Tabakerova	Aizkraukles rajons, Kokneses pagasts, "Skalbes"	Svaigpiena realizācija
Z/S "Mežvidi"	Aizkraukles novads, Aizkraukles pagasts, "Mežvidi"	Svaigpiena realizācija
Z/s "Lejas Žagari"	Aizkraukles novads, Aizkraukles pagasts, "Lejas Žagari"	Svaigpiena realizācija
Imants Vītoļiņš	Aizkraukles novads, Aizkraukles pagasts, "Silenieki"	Svaigpiena realizācija

Svaigpiena realizācijas atļaujas piegādēm nelielos daudzumos Jaunjelgavas novadā

<i>Nosaukums</i>	<i>Adrese, kontakti</i>	<i>Piedāvājums</i>
Z/s "Brencēni"	Jaunjelgavas novads, Sērenes pagasts, "Brencēni"	Svaigpiena realizācija
Irēna Bakute	Jaunjelgavas novads, Seces pagasts, "Saulrieši"	Svaigpiena realizācija
SIA DK "Daugava"	Jaunjelgavas novads, Sērenes pagasts, "Birzes"	Svaigpiena realizācija

Svaigpiena realizācijas atļaujas piegādēm nelielos daudzumos Neretas novadā

<i>Nosaukums</i>	<i>Adrese, kontakti</i>	<i>Piedāvājums</i>
Zigrīda Rācene	Neretas novads, Pilskalnes pagasts, "Bruņenieki"	Svaigpiena realizācija
Z/S "Kalna Pālēni"	Neretas novads, Zalves pagasts, "Kalna Pālēni"	Svaigpiena realizācija
Z/s "Dārziņi"	Neretas novads, Zalves pagasts, "Dārziņi"	Svaigpiena realizācija
Mudīte Brālīte	Neretas novads, Pilskalnes pagasts, "Mičūnes-Stūri"	Svaigpiena realizācija

Svaigpiena realizācijas atļaujas piegādēm nelielos daudzumos Pļaviņu novadā

<i>Nosaukums</i>	<i>Adrese, kontakti</i>	<i>Piedāvājums</i>
Z/s "Pakalnes"	Pļaviņu novads, Aiviekstes pagasts, "Jaunpakalnes"	Svaigpiena realizācija
Z/s "Lejas Silmači"	Pļaviņu novads, Klintaines pagasts, "Lejas Silmači"	Svaigpiena realizācija
Anna Meldere	Pļaviņu novads, Klintaines pagasts, "Elksnīši"	Svaigpiena realizācija
Jānis Lapšuks	Pļaviņu novads, Aiviekstes pagasts, "Ķūģi"-1	Svaigpiena realizācija
Inese Pavļina	Pļaviņu novads, Aiviekstes pagasts, "Maiļupsalas"	Svaigpiena realizācija
Z/S "Rudzīši"	Pļaviņu novads, Aiviekstes pagasts, Kiršu iela 8	Svaigpiena realizācija
Ligita Pozņiaka	Pļaviņu novads, Aiviekstes pagasts, Dzirnavu 2-5	Svaigpiena realizācija
Pēteris Kalniņš	Pļaviņu novads, Aiviekstes pagasts, "Juči"	Svaigpiena realizācija
Skaidrīte Klauzele	Pļaviņu novads, Vietalvas pagasts, "Svilēni"	Svaigpiena realizācija
Ilga Zeiļa	Pļaviņu novads, Vietalvas pagasts, "Kalnābeles"	Svaigpiena realizācija

Svaigpiena realizācijas atļaujas piegādēm nelielos daudzumos Skrīveru novadā

<i>Nosaukums</i>	<i>Adrese, kontakti</i>	<i>Piedāvājums</i>
Z/s "Jaunsprūdiņi"	Skrīveru novads, Skrīveru pagasts	Svaigpiena realizācija
Z/s "Brasla"	Skrīveru novads, Skrīveri, Daugavas iela 144-24	Svaigpiena realizācija

Mājas nagaiņi

Mājas nagaiņu gaļas ieguves uzņēmumi

Nosaukums	Adrese, kontakti	Piedāvājums
"Sietiņi" ZS	Aizkraukles	Mājas nagaiņu gaļas ieguves uzņēmumi
"Alvstre" SIA	Aizkraukles	Mājas nagaiņu gaļas ieguves uzņēmumi

Dzīvnieku pārvadāšana

Dzīvnieku pārvadātāju atļaujas pārvadājumiem līdz 8 stundām (TIPS 1)

Aizkraukles novadā

Nosaukums	Adrese	Piedāvājums
Sirmēni, ZS	Andris Silaraups, 29405649	Dzīvnieku pārvadātāju atļaujas pārvadājumiem līdz 8 stundām

Jaunjelgavas novadā

Nosaukums	Adrese kontakti	Piedāvājums
Beverīns Baumanis-Baums	Jaunjelgavas novads, 29288273	Dzīvnieku pārvadātāju atļaujas pārvadājumiem līdz 8 stundām

Skrīveru novadā

Nosaukums	Adrese, kontakti	Piedāvājums
Valters Baumgartens	Skrīveru novads, Tālr. 65197390	Dzīvnieku pārvadātāju atļaujas pārvadājumiem līdz 8 stundām
Alvstre, SIA	Skrīveru novads, Tālr. 65197414	Dzīvnieku pārvadātāju atļaujas pārvadājumiem līdz 8 stundām

Olu realizācija piegādēm nelielos daudzumos

Pļaviņu novads

Nosaukums	Adrese	Piedāvājums
Z/s "Lejas Kaivēni"	Pļaviņu novads, Vietalvas pagasts, "Lejas Kaivēni"	Olu realizācija

Zivsaimniecība un saldūdens akvakultūra

Atzītās akvakultūras dzīvnieku audzētavas

Jaunjelgavas novads

Nosaukums	Adrese, kontakti	Piedāvājums
Oskars SIA	"Purviņi" Seces pagasts	Zivsaimniecība
Vija Vāvere Priv	Šķīnu purvs Sunākstes pagasts	Zivsaimniecība
Vija Vāvere Priv	„Silmači” Seces pagasts	Zivsaimniecība
W-4 SIA	"Silmači", Seces pagasts	Zivsaimniecība

Kokneses novads

Nosaukums	Adrese, kontakti	Piedāvājums
Rīteru zivis, SIA	"Rīteri", Kokneses pagasts, Kokneses novads	Foreles, dzīvas zivis, makšķerēšana

Citi

Atzītie taukvielu ražošanas uzņēmumi

Nosaukums	Adrese, kontakti	Piedāvājums
„Sidrabi”, Z/S	"Sidrabi", Kokneses pagasts, Aizkraukles rajons, LV-5113 Tālr. 26593210	Kaņepju audzēšana, pārstrāde un kaņepju staka tirdzniecība

Atzītās pārtikas produktu noliktavas un noliktavas-saldētavas

Nosaukums	Adrese, kontakti	Piedāvājums
SIA "Aizkraukles sabiedrība"	Gaismas iela 14, Aizkraukle, Aizkraukles novads, LV-5101	Atzītās pārtikas produktu noliktavas un noliktavas-saldētavas

3.pielikums

Pārtikas ražošanas un pārstrādes uzņēmumi Aizkraukles rajona partnerības teritorijā novadu griezumā

Pārtikas ražošanas un pārstrādes uzņēmumi

Aizkraukles novads

Nosaukums	Adrese, kontakti	Piedāvājums
SIA Meduslācis	Aizkraukles novads, +371 29427925	Pārtikas ražošana
SIA "Mikas M	Aizkraukles novads +371 65122650	Kakao, šokolādes, konfekšu un citu cukuroto konditorejas izstrādājumu ražošana

Svaigpiena savākšanas un piena produktu ražošanas uzņēmumi

Aizkraukles novads

Nosaukums	Adrese, kontakti	Piedāvājums
PKS "Straume"	Aizkraukles	Svaigpiena savākšanas un piena produktu ražošanas uzņēmumi
PKS "Bites"	Aizkraukles	Svaigpiena savākšanas un piena produktu ražošanas uzņēmumi
SIA "Aizkraukles piens"	Aizkraukles	Svaigpiena savākšanas un piena produktu ražošanas uzņēmumi

Jaunjelgavas novads

Nosaukums	Adrese, kontakti	Piedāvājums
SIA "Daudznozaru kompānija "Daugava""	Jaunjelgavas novads, Sērenes pagasts,	Svaigpiena savākšanas un piena produktu ražošanas uzņēmumi

SIA "Daudznozaru kompānija *Daugava*"

Jau vairāk nekā 10 gadus Sērenes pagastā saimnieko SIA "Daudznozaru kompānija *Daugava*", kuras ražotā produkcija ir īpaša un atšķiras no citiem līdzīgiem piena un maizes produktiem ar to, ka tie ir 100% dabīgi, jo ražošanas procesā tiem netiek pievienoti stabilizatori un konservanti (E piedevas), kas mākslīgi pagarinātu produktu uzglabāšanas un izmantošanas ilgumu.

Liellopu kompleksā "Birzes" sākas SIA "Daudznozaru kompānija *Daugava*" pilna cikla ražošanas pirmais posms. Liellopu komplekss bija viena no pirmajām nozarēm, kurā, domājot par nākotnes attīstību, tika nolemts ieguldīt līdzekļus un veikt rekonstrukcijas darbus, lai ražotu augstākās kategorijas pienu. Tagad te ir modernākā lopu novietne Latvijā

ar ganāmpulku vadības sistēmu, 20 vietu karuseļiekārtu, šķidrmēslu sistēmu ar spraugu grīdā un teļu automātisko barotāju.

Sērenē pēc visām ES prasībām un augstākajiem standartiem nepilna gada laikā tika izveidots mūsdienīgs kombināts, kas pašlaik ierindojas Latvijas labāko piena kombinātu trijniekā. Tā atjaunošanā un iekārtu iegādē vien tika ieguldīti vairāk kā 4 miljoni eiro.

Atjaunotajā piena pārstrādes rūpnīcā kopš 2005.gada sākuma „Daudznozaru kompānija *Daugava*” atsāka ražot augstākās kvalitātes 100% dabīgu piena produktu līniju, iepildot to stikla traukos. Lai produkti saglabātu savas bioloģiskās uzturvielas, tiem nepievienojot E konservantus, piens tiek pasterizēts zemā no 72° līdz 79° C temperatūrā, kas iznīcina mikrobus un negatīvās baktērijas, bet saglabā vitamīnus un vērtīgās uzturvielas. Lai unikālo produktu viegli atpazītu, tas tiek fasēts stikla iepakojumā.

SIA “Daudznozaru kompānija *Daugava*” maizes ceptuvē „Sērene”, kas ir viena no pirmajām maizes ceptuvēm Latvijā, kurā atsāka cept maizi pēc senlatviešu receptēm, katrs kukulītis ir roku darbs. Tehnoloģijas pamatā ir maizes mīklas gatavošana un raudzēšana, izmantojot dabīgo ieraugu, tādejādi ļaujot maizei izrūgt savā dabiskajā procesā. Piedevas, kas veicinātu mākslīgu rūgšanas procesu, netiek pievienotas. Maizes radīšanas pamatā ir plaucēšanas princips. Visiem maizes veidiem ir piešķirta Latvijas “Zaļās Karotītes” atzīšanas un atpazīšanas zīme. Daļai produktu ir piešķirta sabiedrībā un patērētāju vidū atpazīstamā zīme “Veselīgs Produkts”. Pieaugot pircēju prasībai pēc jau sagatavotām sagrieztām maizēm, SIA “Daudznozaru kompānijas *Daugava*” maizes ceptuve „Sērene” vairākus maizes veidus piedāvā tieši sagrieztā veidā. Atpazīstamākā un iecienītākā pircēju vidū ir Sērenes saldiskābā maize, Sērenes rupjmaize un Veidņu maize. Nesen atsākts cept cepumus ar saulespuķu sēklām un ar ābolu – dzērveņu, ābolu – upeņu un ābolu pildījumu.

2007.gadā izstrādāta jauna produktu līnija Aiviekste – kvalitatīvi produkti. Jaunā zīmola produktiem ir plastmasas iepakojums – baltas pudeles un burciņas. Jaunais zīmols ietver 13 dažādus produktus – 5 veidu jogurtus, 2 veidu % kefīrus, 3 veidu % pienu, 15% krējumu, vājpiena biezpienu, biezpienu ar krējumu un rjaženku.

"DK Daugava" 2008.gadā strādāja ar 1,904 miljonu latu apgrozījumu, kas ir par 54% vairāk nekā 2007.gadā, savukārt uzņēmuma peļņa pieauga vairākas reizes un bija 242,5 tūkstoši latu, liecina datubāzē "Lursoft" publicētais uzņēmuma finanšu pārskats.

2008. gadā uzņēmuma piena ražošanas kompleksā tika saražota 1231 tonna piena, pašu kompleksā saražotais piens padara uzņēmumu neatkarīgu no piena iepirkuma cenas izmaiņām Baltijas valstu tirgū.

Kopumā no piena realizācijas vien "DK Daugava" ieņēmumi pērn bija 1,171 miljons latu, savukārt 2009.gadā iecerēts realizēt pienu 1,3 miljonu latu vērtībā. Savukārt maizes realizācijas apmērs 2008.gadā veidoja 606,5 tūkstošus latu, savukārt šogad iecerēts palielināt realizācijas apmērus līdz 780 tūkstošiem latu.

2008.gadā "DK Daugava" atvērusi arī divas jaunas tirdzniecības vietas, kur tiek tirgota uzņēmuma saražotā produkcija, un 2009.gadā tirdzniecības vietu skaitu iecerēts paplašināt

līdz 10. To nosaukums „Piena un maizes nams”. Nesen jauns veikals tika atvērts arī Aizkraukles pilsētā.

Kokneses novada gaļas produktu ražošanas uzņēmums un savvaļas medījumu apstrāde:

Nosaukums	Adrese, kontakti	Piedāvājums
ZS "Zemitāni"	Kokneses nov., Iršu pag., "Zemitāni", LV-5108, Tālr. 65163537	Augkopība un tehniskās kultūras , savvaļas briežu audzēšana, gaļas produkti, tirdzniecība

Kokneses novada pārtikas produktu ražošanas objekti

Nosaukums	Adrese, kontakti	Piedāvājums
IA "ZIEDI"	Kokneses nov., Bebru pag., "Pilskalni", Latvija Tālr. +371 5164146	Mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos, kuros galvenokārt pārdod pārtikas preces, dzērienus vai tabaku Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība Mežsaimniecība, kokmateriālu sagatavošana un ar to saistītie pakalpojumi Zvejniecība, zivkopība un ar to saistītie pakalpojumi Gaļas un gaļas produktu ražošana, pārstrāde un konservēšana
Bebru pagasta I.Grunšteina zemnieku saimniecība "Cīruļi"	Adrese: Kokneses nov., Bebru pag., "Saules"-19, Latvija	Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība Lopkopība Luksaimnieciskie un ar lopkopību saistītie pakalpojumi, izņemot veterināro darbību Mežsaimniecība, kokmateriālu sagatavošana un ar to saistītie pakalpojumi Augļu un dārzeņu pārstrāde un konservēšana

<i>Nosaukums</i>	<i>Adrese, kontakti</i>	<i>Piedāvājums</i>
		Augļu un dārzeņu vairumtirdzniecība Pārtikas, dzērienu un tabakas mazumtirdzniecība specializētajos veikalos
Bebru pagasta R.Madelānes zemnieku saimniecība "PĪLĀDŽI"	Aizkraukles rajons, Bebru pagasts, "Pīlādži", Latvija	Lauksaimniecības produktu ražošana, pārstrāde, realizācija starpniecība tirdzniecība
Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Vējkalni MIKI"	Kokneses nov., Bebru pag., "Vējkalni", Latvija Tālr. +371 26138334	Mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos, kuros galvenokārt pārdod pārtikas preces, dzērienus vai tabaku (Avots: CSP)
Zemnieku saimniecība Bebru pagastā Aizkraukles rajonā "VĒJKALNI"	Aizkraukles rajons, Bebru pagasts, "Vējkalni", Latvija	Lauksaimniecības produktu iegāde, pārstrāde un realizācija veikalu atvēršana visa veida tirdzniecība sabiedriskā ēdināšana starpniecība komercdarbība ārējā ekonomiskā darbība importa un eksporta operācijas maksas pakalpojumi
Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Pakavs"	Kokneses nov., Bebru pag., "Aptieka", Latvija Tālr. +371 29364457	Preču ražošana un realizācija veikalu atvēršana *sabiedriskā ēdināšana *ārējā ekonomiskā darbība *maksas pakalpojumi u.c. statūtos paredzētā darbība
Aizkraukles rajona Bebru pagasta zemnieku saimniecība "VECSILJĀŅI"	Kokneses nov., Bebru pag., "Vecsiljāņi", Latvija Tālr. +371 29188019	Piena-gaļas ražošana mežsaimniecība sēklkopība produkcijas pārstrāde kokapstrāde
Bebru pagasta U.Krievāra zemnieku saimniecība	"PILSLEJAS" Adrese: Kokneses nov., Bebru pag., "Pilslejas", Latvija	Lauksaimnieciskie pakalpojumi Mežsaimniecība, kokmateriālu sagatavošana un ar to saistītie pakalpojumi Vairumtirdzniecības aģentu darbība
Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "ROPLAINIS"	Kokneses nov., Bebru pag., "Roplaini", Latvija Tālr. +371 26676632	Augkopība kokapstrāde mežizstrāde celtniecība būvmateriālu ražošana tirdzniecība starpniecība maksas pakalpojumi importa un eksporta operācijas nomas pakalpojumi naftas produktu tirdzniecība
Aizkraukles rajona sabiedrība ar ierobežotu atbildību	Saules-6, Bebru pag., Aizkraukles raj., Latvija	Mazum-, vairumtirdzniecība ,t.sk. ar alkoholiskajiem dzērieniem un tabakas izstrādājumiem sabiedriskā

Nosaukums	Adrese, kontakti	Piedāvājums
"DAIMS"	Tālr. +371 5164472	ēdināšana mežizstrāde ,kokapstrāde galdniecības darbi transporta pakalpojumi ,t.sk. starptautiskie pasažieru un kravas pārvadājumi starpniecība mārketinga tūrisma pakalpojumi viesnīcpakalpojumi preču ražošana un realizācija degvielas tirdzniecība autoserviss ,autotransporta tehniskā apkalpe, remonts u.c. statūtos paredzētā darbība
ADZIKA, IK	Kokneses nov., Kokneses pag., "Lipši", Latvija	Mazumtirdzniecība kioskos un stendos
ADISE, SIA	1905. gada iela 35, Koknese, Kokneses pag., Kokneses nov., LV-5113, Latvija Tālr. +371 29755365	Restorānu un mobilo ēdināšanas vietu pakalpojumi

Pļaviņu novada pārtikas produktu ražošanas objekti

Nosaukums	Adrese, kontakti	Piedāvājums
Bites, piensaimnieku kooperatīvā sabiedrība	Bites, Vietalva, Pļaviņu novads, Tālr: 65129187	Pārtikas ražošana
Ozoliņi, Z/S	Ozoliņi, Aiviekste, Tālr: 65100305	Mājas vīna ražotne

Skrīveru novads pārtikas produktu ražošanas objekti

Skrīveru pārtikas kombināts	<i>Daugavas iela 2, Skrīveri, Skrīveru novads, Latvija, LV-5125</i> (+371) 65197774	<u>Konditorejas izstrādājumi, saldumi</u>
"Skrīveru saldumi", SIA	Daugavas iela 82, Skrīveri, Skrīveru novads, LV-5125 Tālr. 65197280, 65197009; info@skriverusaldumi.lv www.skriverusaldumi.lv ,	Saldumu ražošana; Saldumu Darbnīca – ekskursijas, iepazīstināšana ar saldumu ražošanu, vēsturi.
Rozīnes SIA, mājas saldējums	Daugavas iela 96, Skrīveri, Skrīveru novads, Latvija, LV-5125 (+371) 28361561 rozine@apollo.lv	<u>Saldējuma ražošana</u>

4.pielikums

Tirdzniecības vietas un objekti Aizkraukles rajona partnerības teritorijā novadu griezumā

Tirdzniecības vietas un objekti

Aizkraukles novads

Nosaukums	Adrese, kontakti	Piedāvājums
IGA centrs	Jaunceltnes iela 1A, Aizkraukle, Aizkraukles nov., LV-5101, Latvija 371 67481593, 27717311.	Sava vai nomāta nekustamā īpašuma izīrēšana un pārvaldīšana

Jaunjelgavas novads

Jaunjelgavā ir astoņi veikali – pārtikas un rūpniecības preču tirdzniecībai: SIA „BVR”, SIA „Floreat” (2), veikals „Elita” (SIA „Pie ciņa”), veikals „Avotiņš” (SIA „Pie ciņa”), veikals „Madara” (SIA „Elksnis”), veikals „Mini Markets” (SIA „Pīlādzis”), veikals „Čiekuri” (MC IK).

Ēdināšanas pakalpojumus sniedz SIA „Elksnis” kafejnīca „Aigars”, veikals „Čiekuri” (MC IK) un SIA „BVR” kafejnīca „Citrus”.

Sērenes pagasta teritorijā ir trīs mazumtirdzniecības veikali, kuros var iegādāties pārtikas preces un pirmās nepieciešamības rūpniecības preces.

No sadzīves pakalpojumiem uz vietas nodrošināti ēdināšanas pakalpojumi kafejnīca – bistro „Daugava” un friziera pakalpojumi.

Daudzeses pagasta teritorijā ir pieci mazumtirdzniecības veikali, kuros var iegādāties pārtikas preces un pirmās nepieciešamības rūpniecības preces. Pagasta attālākās apdzīvotās vietas apkalpo autoveikali.

Seces pagasta teritorijā ir divi mazumtirdzniecības veikali, kuros var iegādāties pārtikas preces un pirmās nepieciešamības rūpniecības preces. Pagasta attālākās apdzīvotās vietas apkalpo 3 autoveikali.

Pagasta skolā ir sava ēdnīca un pagasta centrā pavasarī uzsāks darbību SIA W-4” kafejnīca.

No sadzīves pakalpojumiem uz vietas vienu reizi nedēļā nodrošināti friziera pakalpojumi.

Sunākstes pagasta teritorijā ir viens veikals, kurā var iegādāties pārtikas preces un pirmās nepieciešamības rūpniecības preces. Pagasta attālākās apdzīvotās vietas apkalpo autoveikali.

Staburaga centrā atrodas viens veikals.

Tuvākās degvielas uzpildes stacijas novada teritorijā ir Sērenes pagastā „Kalngali”.

Ēdināšanas pakalpojumus piedāvā kafejnīca – bistro „Daugava”.

Tuvākie bankas pakalpojumi ir Jaunjelgavā, kur darbojas bankas klientu apkalpošanas filiāle un viens bankomāts, kā arī Aizkrauklē, kur darbojas sešu banku klientu apkalpošanas centri

un 7 bankomāti. Daudzus naudas operācijas pakalpojumus tagad piedāvā Jaunjelgavas novada 6 pasta nodaļas.

Pļaviņu novada pārtikas produktu tirdzniecības objekti

Nosaukums	Adrese, kontakti	Piedāvājums
"I. Nipartes uzņēmums" SIA pārtikas preču veikals	Lielā 25, Pļaviņas, Pļaviņu novads LV-5121, Tālr.65133257	Pārtikas produktu tirdzniecība
"Noras" SIA Miķēnas pārtikas preču veikals	Raiņa 57, Pļaviņas, Pļaviņu novads LV-5120, Tālr.65133220	Pārtikas produktu tirdzniecība
SIA "Rifs" pārtikas preču veikals "Pilsēta"	Raiņa 39, Pļaviņas, Pļaviņu novads LV-5120, Tālr.65133172	Pārtikas produktu tirdzniecība
Bezdelīgas 1 SIA	Bezdelīgas, Vietalva, Pļaviņu novads Tālr.65134280	Pārtikas produktu tirdzniecība (uzglabāšana, pārpakošana, saliktie produkti)
Zemgaļi, veikals	Zemgaļi, Odziena, Pļaviņu novads Tālr.65129105	Pārtikas produktu tirdzniecība
Liepkalni, SIA, veikals-kafejnīca	Liepsalas, Klintaine, Pļaviņu novads	Pārtikas produktu tirdzniecība
SIA "Firma Madara '89" pārtikas preču veikals "Top!"	Daugavas 85, Pļaviņas, Pļaviņu novads LV-5120, Tālr.64130320	Pārtikas produktu tirdzniecība
Pārtikas un saimniecības preču veikals "Altri" SIA	Odzianas 2 Pļaviņas, Pļaviņu novads, LV-5120, Tālr.65134304	Pārtikas produktu tirdzniecība
SIA "Luste SZ"	Juridiskā adrese Ievu iela 6-1, Pļaviņas, Pļaviņu novads	Mazumtirdzniecības pārtikas preču veikals (faktiskā adrese Odzianas iela 2, Pļaviņas, Pļaviņu novads)
"Antaris" SIA pārtikas preču veikals „Saules veikals”	Daugavas 72, Pļaviņas, Pļaviņu novads, LV-5120, Tālr.65134292	Pārtikas produktu tirdzniecība, saimniecības preces
"Antaris" SIA pārtikas preču veikals „Saules veikals”	Rīgas 13a, Pļaviņas, Pļaviņu novads, LV-5120, Tālr.65134292	Pārtikas produktu tirdzniecība, rūpniecības preces

Pļaviņu novada puķu un stādu realizācijas vietas

Nosaukums	Adrese, kontakti	Piedāvājums
"Ēdelveiss" IU ziedu salons, SIA Sant-Lī	Daugavas 68, Pļaviņas, Pļaviņu novads, LV-5120 Tālr.29448341	Ziedu tirdzniecība
SIA "Svarēni" ziedu veikals "Oāze"	Daugavas 47, Pļaviņas, Pļaviņu novads LV-5120 Tālr.65133221; 29501699	Ziedu tirdzniecība, dāvanas, dārza preces
SIA Puķu dārzs AAM (Vietalva)	"Kļavas", Alunēni (Pļaviņas-Ērgļi šosejas 17km), Vietalvas pagasts, Pļaviņu novads Tālr.26554829	Puķu stādu audzēšana un realizācija
„Triss” veikals, z/s Lucernas	Odzienas 2 Pļaviņas, Pļaviņu novads, LV-5120 Tālr.29386419	Ziedu un dāvanu tirdzniecība
LVM Sēklas un stādi Pļaviņu kokaudzētava	Pļaviņu kokaudzētava "Gostiņos", Aiviekstes pag. Pļaviņu novads, LV5121 Tālr.65134122	Kailsakņu stādi

Pļaviņu novadā ēdināšanas objekti.

Nosaukums	Adrese, kontakti	Piedāvājums
SIA „Liepkalni” maiznīca, kafejnīca Liepsalas	Klintaines pagasts. Tālr: 26449567 www.maiznicaliepkalni.lv	Iepazīšanās ar maizes cepšanas procesu, maizes degustācija, ekskursijas pa Klintaines kultūrvēsturisko taku, piknika vieta.
Kafejnīca "Mazā raganiņa"	Daugavas iela 2, Pļaviņas, 29163297	Banketu zāle (līdz 150 vietām) 2 konferenču zāles ar aprīkojumu
Kafejnīca "Savija"	Raiņa iela 51a, Pļaviņas 65134573, 29817514	Klāj galdus dažādām svinībām.
Atpūtas centrs "Gostiņi"	Pļaviņas, Lielā iela 60 www.gostini.com , 65133311	Piedāvā uzklāt dažāda veida banketus, seminārus, kāzas, jubilejas
Lauku tūrisma atpūtas un sporta komplekss „Mežezers”	„Mežezers”, Aiviekstes pag. www.mezezers.viss.lv mezezers@inbox.lv Tālr: 65134069; 20288898; 20288868	Banketu zāle līdz 80 vietām
Bārs, Bistro "Velniņi"	„Lokstiņi", Klintaines pagasts, šosejas malā, tālr: 65129281	Rīko banketus divas bāra zāles

Nosaukums	Adrese, kontakti	Piedāvājums
"Retrobārs", SIA Laimes lācis	Daugavas 2, Pļaviņas, Pļaviņu novads LV-5120 Tālr. 65134223	Kafejnīcas, bāri, restorāni, krogi, picērijas

Skrīveru novads

Altri, veikals	Daugavas iela 102, Skrīveri, Skrīveru novads, Latvija, LV-5125 (+371) 65197046	<u>Gala, galas izstrādājumi</u>
L & K	Skrīveri iela 2, Skrīveri, Skrīveru novads, Latvija, LV-5126 (+371) 65197434	<u>Pārtikas preces, tirdzniecība</u>
"Litva", IK	Reģ. nr. 48702002342, adrese: Stacijas lauk. 2, Skrīvei, Skrīveru nov., LV-5125. Tālr. 65197905, 29189107.	Pārtikas preču tirdzniecība, veikals Stacijas lauk. 2 atvērts 8 – 20; ēdināšana, galdu klāšana, konditorijas un kulinārijas izstrādājumi, kafejnīca "Ancis" Stacijas lauk. 2 atvērta 8 – 17
"Ancis"	Stacijas lauk. 2, tālr. 65197905	Maltītes
"Dūjas"	Daugavas iela 105a, Skrīveri, Skrīveru novads, Latvija, LV-5125 tālr. 6519718	Kafejnīcas
"Klidziņa"	Rīgas iela 10, Skrīveri, Skrīveru novads, Latvija, LV-5125 Tālr. 65197799 (restorāns), 65197677 (veikals un bistro)	kafejnīca - veikals
"Taverna"	Rīgas iela 10	
Natta 2003, kafejnīca	Daugavas iela 82, Skrīveri, Skrīveru novads, Latvija, LV-5125 (+371) 26545926	Kafejnīca
Laimes lācis, krodziņš-klubs	Estrāde, Skrīveru pagasts, Skrīveru novads, Latvija, LV-5125(+371) 65197024	<u>Krogi</u>
Ēdnīca "I.Leimanes individuālais uzņēmums	Daugavas iela 138, Skrīveri, Skrīveru novads, Latvija, LV-5125 (+371) 65197229	Kafejnīca
Sandi, ēdnīca	Stacijas laukums 1, Skrīveri, Skrīveru novads, Latvija, LV-5125 (+371) 65197279	Ēdnīca

Vecumnieku novada Kurmenes un Valles pagasti

Stelpes konservi, veikals	Liepu iela 15, Valle, Valles pagasts, Vecumnieku novads, Latvija, LV-5106 (+371) 65153307	Pārtikas preces, tirdzniecība
Aizsili ZS, veikals	Aizsili, Taurkalne, Valles pagasts, Vecumnieku novads, Latvija, LV-5132 (+371) 65154236	Pārtikas preces, tirdzniecība
<u>Vērdini IU, veikals</u>	Smaidas, Kurmene, Kurmenes pagasts, Vecumnieku novads, Latvija, LV-5115 (+371) 65155590	Pārtikas preces, tirdzniecība

5.pielikums

Tūrisma uzņēmējdarbība Aizkraukles rajona partnerības teritorijā novadu griezumā

Aizkraukles novads

Aizkraukles dabas resursi, ainaviskas vērtības un izdevīgais ģeogrāfiskais novietojums rada labus priekšnoteikumus vides un ekotūrisma attīstībai.

Nozīmīgākie rekreācijas objekti Aizkraukles novada (rajona nozīmes):

Telšu vieta „Cepli” Daugavas senleja, Viesu māja „Pakalni” Daugavas senleja piedāvā pirti un laivu nomu, Vēstures un mākslas muzejs „Kalna Ziedi” – 2.apmekletākais objekts pēc Kokneses pilsdrupām rajona.

Latvijas mēroga papildus piecām tūrisma prioritāras attīstības teritorijām izdalītas sešas teritorijas, kā tūrisma nozares attīstības tālāka perspektīva - viena no tam ir: Daugavas ieleja no Ogres līdz Jēkabpilij.

Kā Aizkraukles novada perspektīvie objekti noteikti Aizkraukles Veca kalku cepļa vieta ar dolomīta atsegumiem (pagasts), Aizkraukles baznīca (pagasts).

Tūristiem, kas ieradušies Aizkraukles novada darījumu vajadzībās ir pieejams labs konferenču zāļu piedāvājums, ar dažādu vietu skaitu un aprīkojuma līmeni.

Aizkraukles pagasta atpūtu garantē individuālais uzņēmums “Pie Viktora”, kur ir atpūtās bāzē ar nakšņošanas iespējām. Nakšņošanas iespējas piedāvā arī viesu māja “Pakalni” pagasta teritorija.

Naktsmītņi tūristiem piedāvā viesnīca “Pērse” un viesnīca „Raijo”. Viesnīca „Raijo” atrodas arī restorāns un atrās ēdināšanas iestāde. Ir pieejami arī kopmītņu tipa viesnīcas pakalpojumi, kurus piedāvā Aizkraukles novada ģimnāzijas dienesta viesnīca, Aizkraukles aroddidusskolas kopmītnes un sporta centrs „Vārpa”. Esošais piedāvājums spēj apmierināt tikai nelielu tūristu grupu pieprasījumu pēc naktsmītņiem vai arī studentu un citu maz prasīgu tūristu vajadzības (kopmītņu tipa viesnīcas) Aizkraukles novada darbojas 17 ēdināšanas uzņēmumi, tai skaita ir vairāki bari, kafejnīcas, ēdnīcas, restorāns. Šiem ēdināšanas uzņēmumiem ir zema atpazīstamība.

Vides tūrisma attīstīšanai nozīmīgākais objekts ir dabas parks „Daugavas ieleja” ar terasēm, reti augiem un ģeoloģiskas nozīmes objektiem Daugavas krastos.

Naktsmītnes Aizkraukles novadā

Nosaukums	Adrese, kontakti	Piedāvājums
Zariņi, viesu māja	Zariņi, Aizkraukles novads, Latvija, LV-5102(+371) 29410426 zarina16@inbox.lv , www.zarini.viss.lv	Baseini, Infrasarkanā pirts, Saunas, Banketu zāles un telpas svinībām, Viesu māja

Nosaukums	Adrese, kontakti	Piedāvājums
Vecbordzēni, atpūtas bāze	Vecbordzēni, Aizkraukles novads, Latvija, LV- 5101 (+371) 26567971, vecbordzeni@inbox.lv www.vecbordzeni.viss.lv	Atpūta pie ezeriem, Naktsmītnes, Makškerēšana, Zvejošanas licences, Šaušana ar loku
Valteri, viesu nams	Padomi, Aizkraukles pagasts, Aizkraukles novads, Latvija, LV - 5102 (+371) 26182772, valdispadoms@inbox.lv , www.atputavalteros.lv	Pirtis, Baseini, Atpūta pie Daugavas, Vieta sporta pasākumiem, Banketu zāles un telpas svinībām
Aizkraukles novada izglītības iestāžu dienesta viesnīca	Daugavas iela 1a, Aizkraukle, Aizkraukles novads, Latvija, LV- 5101 (+371) 65123026	Dienesta viesnīcas, Naktsmītnes
Aizkraukles arodvidusskola, dienesta viesnīca	Jaunceltnes iela 21, Aizkraukle, Aizkraukles novads, Latvija, LV- 5101 (+371) 65121921	Dienesta viesnīcas, Naktsmītnes
Cepļi	Aizkraukles novads, Latvija (+371) 29149439	Telšu vietas
Raijo, viesnīca	Gaismas iela 20, Aizkraukle, Aizkraukles novads, Latvija, LV- 5101 (+371) 65121495	Viesnīca

Jaunjelgavas novads

Jaunjelgavas novadā ir visi nepieciešamie priekšnosacījumi dabas un specifisku interešu grupu tūrisma attīstībai (medību tūrisms, ūdens tūrisms, ogošana, sēņošana), jo novada dabas resursi izceļas ar savu neatkārtojamu krāšņumu un dzīvās dabas daudzveidību.

Jaunjelgavai ir divi ļoti svarīgi resursi kultūras tūrisma attīstībai – Jaunjelgavas pilsētas vēsturiskais centrs un, kā neatņemama sastāvdaļa, Daugavas krasts, dambis ar savu seno un interesanto vēsturi.

2009. gadā ir izstrādāta „Jaunjelgavas tūrisma attīstības stratēģija”. Patlaban Jaunjelgavā ir sekojoši tūrisma produkti un apskates vietas:

- Daugavas krasts, ieleja, dambis, vecā piestātne. No seniem laikiem Jaunjelgavā ir bijusi plostnieku un tirgotāju apstāšanās vieta. Arī mūsdienās var izbaudīt ūdens valdzinājumu, braucot ar kuģīti. Daugavas krasta, dambja, savdabību veido krasta, dambja, kā arī apbūves ainava, plašs un daudzveidīgs senas kultūras klātbūtnes pierādījumu spektrs. Ir saglabājušās senās ēkas un objekti gar Daugavu;
- Daugavas ielejas taka;
- Ekskursijas un izbraucieni pa Daugavu, apskatot Jaunjelgavas ainavas, Skrīveru dendroloģisko parku, Aizkraukles pilsdrupas un citus objektus, aktivitātes Daugavas krastā;
- Ekskursija maršrutā gar Daugavu pa taku, ar vēsturiskiem nostāstiem par vēsturisko būvju, ēku atrašanās vietām, nozīmēm;
- Kultūrvēsturiskais pilsētas centrs ar parku pašā pilsētas centrā;
- Koktēlnieka Pētera Grauduļa "Daiļamatnieka sēta", kas atrodas līdzās parkam. Pēteris Graudulis ir pieredzējis koktēlnieks, kas apmeklētājiem izrāda savus darinātos koktēlniecības darbus un vienmēr ir gatavs stāstīt par dažādajām koka struktūrām. Pēterim Graudulim piešķirts V šķiras Triju Zvaigžņu ordenis. Šo apbalvojumu par ievērojamiem nopelniem valsts labā Grauduļa kungs saņēma valsts svētku priekšvakarā 17.novembrī Prezidenta pilī;
- Ebreju kapi un Jaunjelgavas kapsēta ar pieminēkli par Latviju kritušajiem varoņiem;
- Jaunjelgavā iedzīvotāji bija dažādi gan pēc tautības, gan reliģiskās pārliecības, tāpēc vairāk kā simts gadus pilsētā darbojas 4 konfesiju - luterāņu, katoļu, pareizticīgo un baptistu baznīcas.

Jaunjelgavas pilsētas teritorijas plānojums paredz rezervēt teritoriju autotransporta stāvlaukuma ierīkošanai pie kuģīšu piestātnes. Ūdens transports pa Daugavu attīstāms, galvenokārt, tūrisma un atpūtas vajadzībām, jo maršruts līdz Ķegumam un Aizkrauklei ir bagāts ar kultūrvēsturiskiem un dabas objektiem (Lindes parks, Lielvārde, Kaibala, Jumpravas salas, Skrīveru dendrārijs, Jaunjelgava, Aizkraukles baznīca un pilsdrupas).

Novadā kā perspektīvie tūrisma objekti noteikti:

- *Sērenes karsta kritene* (Sērenes pagasts);
- *Daugavas parks – Secē* (Seces pagasts);
- *Daugavas krasts, ieleja, dambis, vecā piestātne* (Jaunjelgavas pilsēta);
- *Daugavas ielejas taka* (Jaunjelgavas pilsēta);
- *Kultūrvēsturiskais pilsētas centrs ar parku* (Jaunjelgavas pilsēta);
- *Koktēlnieka Pētera Grauduļa "Daiļamatnieka sēta"* (Jaunjelgavas pilsēta);
- *Ebreju kapi un Jaunjelgavas kapsēta ar pieminēkli par Latviju kritušajiem varoņiem* (Jaunjelgavas pilsēta);

Pašā Jaunjelgavas pilsētas pievārtē, bet jau Birzgales pagastā atrodas divi populāri viesu nami – „Zaķi” un „Tamboviči”.

Viesu nams „Tamboviči” atrodas pašā Daugavas krastā, pretim vienai no tās daudzajām zaļajām saliņām. „Tamboviči” piedāvā izvietojuma iespējas jebkurai gaumei: lielāku konstrukciju piekritējiem – vienā no viesnīcas 10 numuriem (ēkas pirmajā stāvā ir restorāns), individuālistiem – vienā no trim kotedžām vai kotedžā - pirtī upes krastā. Vieta ir pauguraina, kas „Tambovičiem” piešķir papildu rozīnīti – lielā māja, kurā atrodas viesnīca un restorāns, stāv uz paugura, bet kotedžas un pirtiņa – zemākā līmenī, pašā upes krastā.

Viesu nams „Zaķi” ir atjaunota lauku māja skaistā, iekoptā vietā. Bijušajā klētī telpas pasākumiem, naktsmītnes. Viesu aktivitātēm - teniss, biljards, bet veselībai un labsajūtai - lauku un tvaika pirtis, džakuzi vanna. Pie mājas atrodas tenisa korti, basketbola grozs, laukums sporta spēlēm, bērnu rotaļlaukums un peldvieta (dīķis).

Sērenes pagasts atrodas pašā novada centrā pie Daugavas, 5 km no Aizkraukles, 90 km no Rīgas, tas ir labs transportģeogrāfiskais izvietojums, lai šajā teritorijā attīstītos ar tūrismu saistītie pakalpojumi viesu mājas, brīvdienu mājas, medību mājas, kempingi u.c.

Tūristiem nakšņošanas iespējas ir atpūtas un sporta kompleksā „Samata”, kur tiek piedāvāti sekojoši pakalpojumi - banketu zāle, sauna, biljards, sporta spēļu laukumi, ūdens motociklu, laivu, katamarānu un ūdensslēpju noma, izbraucieni ar kuģīti.

Brīvdienu mājā „Iecavnieki” piedāvā atpūtu meža klusumā, pirts un saunas pakalpojumus ar pāršanos, baseinu vai dušu, kamīnzāli banketiem, nakšņošanai divvietīgas un trīsvietīgas istabas ar visām ērtībām.

Ēdināšanas pakalpojumus piedāvā kafejnīca – bistro „Daugava”.

Jaunjelgavas novada naktsmītnes

Nosaukums	Adrese, kontakti	Piedāvājums
<u>Samata, viesu nams</u>	<u>Sērenes pagasts, Jaunjelgavas novads, Latvija</u> (+371) 26447139	<u>Viesu nami, Pirtis, Telšu vietas</u>
<u>Meldernieki, viesu nams</u>	<u>Meldernieki, Seces pagasts, Jaunjelgavas novads, Latvija, LV-5124</u> (+371) 26440696 meldernieki@meldernieki.lv	Viesu nams
<u>Krasti, viesu māja</u>	<u>Krasti, Mazzalves pagasts, Jaunpiebalgas novads, Latvija</u> (+371) 29723187	Viesu māja
<u>Iecavnieki, brīvdienu māja</u>	<u>Iecavnieki, Sērenes pagasts, Jaunjelgavas novads, Latvija</u> (+371) 26334498	Brīvdienu māja, Pirts, Baseins

Nosaukums	Adrese, kontakti	Piedāvājums
	iecaunieki@inbox.lv www.iecaunieki.viss.lv	
Pērses	Seces pagasts, Jaunjelgavas novads, Latvija (+371) 65149673	Telšu vietas, Laivu noma
Samata, viesu nams	Sērenes pagasts, Jaunjelgavas novads, Latvija (+371) 26447139	Viesu nams, Pirtis, Telšu vietas

Kokneses novads

Koknese atrodas 100 km no Rīgas, Vidzemes dienvidu daļā gleznainā Daugavas krastā. Jau no senseniem laikiem Koknese ir bijusi un arī šodien ir viens no krāšņākajiem Latvijas novadiem. Tā ir viena no jaukākajām, kultūrvēsturiski interesantākajām un senākajām apdzīvotajām vietām Latvijā.

- 1.. Ilmāra Gaiša Kokneses vidusskola
2. Jaunā pils
3. Jāņa vārti
4. Parka augu un dzīvnieku valsts
5. Pērses ūdenskrituma vieta
6. Bilstiņi - Pērses labais krasts
7. Jāņa kapi
8. Priekšpils un pilsdrupas
9. Kokneses senpilsēta
10. Daugavas senleja jeb kas palika zem ūdens
11. Uz baznīcu
12. Luterāņu baznīca un II Pasaules karā kritušo vācu karavīru kapi
13. Blaumaņa māja
14. Muižas ansamblis

Naktsmītnes Kokneses novadā

Nosaukums	Adrese, kontakti	Piedāvājums
Restorāns - viesnīca "Vino Rosso"	Kokneses pagasta Bilstiņi, "Rozes" Tālr.29212909; 29259572 vinorosso@vinorosso.lv www.vinorosso.lv	Vietu skaits: 12-20 Bilstiņu muižas rijas rekonstruētajā ēkā katras istabiņas interjers veidots īpašā stilā un tai piešķirts kādas rozes nosaukums. Viesiem piedāvā bagātīgu brokastu galdu. Restorānā var baudīt Vidusjūras zemēm raksturīgus ēdienus un tiem pieskaņotus vīnus

Motelis „Kokneses DUS”	1905. gada iela 14a, Koknese Tāl. 65161994	Vietu skaits:6 Viens 2viet. numurs, viens 4vietīgs numurs + 1 papildvieta. Blakus ir autostāvieta
Atpūtas komplekss „Rančo Randevu”	"RANCHO RANDEVU", Kokneses novads, Kokneses pagasts, Rīgas – Daugavpils šosejas 99.km Tāl. 292-95-900 modrismelderis@inbox.lv www.rancho.lv	Vietu skaits: 55 + 7 pap.v. Atrodas Pērses krastā, komfortablas naktsmītnes ("Country House", "Glory House" un viesu mājiņas LUX, "Happy House", "Dream House" un "Funny House") pirts, karaoke, biljards, novuss, galda teniss, internets, projektor, ekrāns, sporta laukums, piknika vietas, laivas, katamarans, kuteris, makšķerēšana, ekskursijas pa Kokneses pilsdrupām, āra Relax – vanna, keiterings u.c. piedāvājumi
Brīvdienu māja „Līči”	„Līči”, Kokneses pagasts Tāl.65161683, 29610596, 26422346 ruta_n@inbox.lv www.lici.viss.lv	Vietuskaitis: 6 + 4 pap.v. Atrodas klusā vietā, Pērses krastā, svinību telpa ar kamīnu, piknika vietas, pirts
Viesu māja "Mazā kāpa"	Lakstīgalu iela 4, Koknese Tāl.29227936 kaapa@apollo.lv , kaapa2@inbox.lv www.ada.viss.lv	Viesu nams un ādas amatniecības darbnīca atrodas netālu no Kokneses centra, Pērses upes krastā. Viesu namā pieejama svinību zāle ar kamīnu (~ 40 personām), 3 divvietīgas guļamistabas (oranža, pelēka, zaļa) + 5 papildvietas un 25 vietas hosteļa tipa mītnē. Telšu un piknika vieta, pirts. Ekskursija ar līdzdarbošanos notiek 1,5 stundas garumā, kurā ietilpst: darbnīcas apskate, stāstījums par ādas izstrādājumu tapšanu, suvenīru izgatavošana un tējas pauze (vasarā – piknika vietā, ziemā – pie kamīna). Ekskursijas cena 2,- LVL personai un iespēja iegādāties ādas izstrādājumus (suvenīrus, dāvanas). Pieturvieta kāziniekiem. Iepriekš pasūtītā kāzu/viesu grāmatā vai fotoalbumā jaunlaulātie iestrādā savu vārdu monogrammas zelta vai sudraba burtiem.
Brīvdienu māja „Pērses krasts”	Daugavas iela 17, Koknese Tāl.29435631	Vietu skaits:5 Atrodas pie Kokneses parka Pērses krastā, pirts
Atpūtas komplekss „Kalnavoti”	„Kalnavoti”, Kokneses pagasts Tāl. 26130428 kalnavoti@gmail.com	Vietu skaits 9 + 20 papildvietas Daugavas krastā, makšķerēšana, telšu vietas, kafejnīca, pludmale, laivu noma,

	www.kalnavoti.lv	sporta spēļu laukumi, sauna, atpūtas telpa ar kamīnu.
Viesu nams "ORINOKO"	„Beģēni”, Kokneses pagasts Tāl. 26637918 info@orinoko.lv www.orinoko.lv	Vietu skaits: 40 Viesnīca, restorāns, sauna, džakuzi, semināru telpas
Viesu māja „Sidrabi”	„Sidrabi”, Kokneses pagasts Tāl. 65161541, 26593210 inetasproge@navigators.lv	Vietu skaits: 10 + 15 papildvietas Laivu noma, telts vietas, lauku pirts ar zāļu tējām un pēršanos
Kempings „Daugavas radzes”	„Radzes”, Kokneses pagasts Tāl. 29284622, 26524446 radzes3@inbox.lv www.radzes.viss.lv	Viet skaits: 38+10 papildvietas Pirts, atpūtas vietas, laivu noma, makšķerēšana, telšu vietas, piknika vietas, atpūta uz ūdens, volejbola laukums
Bebru pirts	„Ozoliņi”, Bebru pagasts 29293877	Sauna, baseins, svinību zāle
Vecbordzēni	"Vecbordzēni", Kokneses pagasts Tāl.26567971 (Pēteris) vecbordzeni@inbox.lv www.vecbordzeni.viss.lv	Vietu skaits: 8+6 Atrodas Lobes ezera krastā. Laivu noma, makšķerēšanas licenču iegāde, telšu un ugunsкура vietas, peldvieta, kempinga mājiņas, auto novietne
Vecbebru profesionālās vidusskolas dienesta viesnīca	Bebru pagasts Tāl. 65164335	Ēdnīca, kafejnīca, stadions, piknika vieta, ēdināšana pēc iepriekšēja pieteikuma
Telšu vieta „Senči”	Kokneses pagasts Tāl. 65161571, 29644683 baibite@yahoo.com	Daugavas krastā, laba peldvieta, laivu noma, velosipēdu noma, vjēdēļu noma, ugunsкура vietas

Neretas novads

Neretas novada iecienīti apskates objekti Jānis Jaunsudrabiņš – „Riekstiņi”. Gandrīz katru nedēļu (reizēm pat vairākas grupas vienā dienā, ne vien nedēļā) dažādi viesi apmeklē Ērberģes muižu, lai izbaudītu leģendu noskaņu kopā ar Ērberģes muižas leģendu tēliem.

Tūristu iecienīta pēdējā laikā ir arī Jolantas Ratnieces kafejas ražotne ar iespēju „Alīdas” kafeju arī degustēt. Protams, tūristi ļoti labprāt iegriežas arī Pilkalnes muižā. Arvien biežāk kādai tūristu grupai ceļojuma mērķis ir Kankalu baznīca, baznīca zem klajas debess „Svēteji”. Viesus labprāt uzņem arī vairākās zemnieku sētās. Visbiežāk novadā iegriežas dažādu Latvijas novadu ļaudis (aktīvi ceļotāji ir pensionāru grupas, dažādu iestāžu kolektīvi, skolēnu grupas), bet iebrauc Neretas novadā arī ārzemnieki (tie vairāk ir individuāli ceļotāji vai ģimenes).

Naktsmītnes Neretas novadā

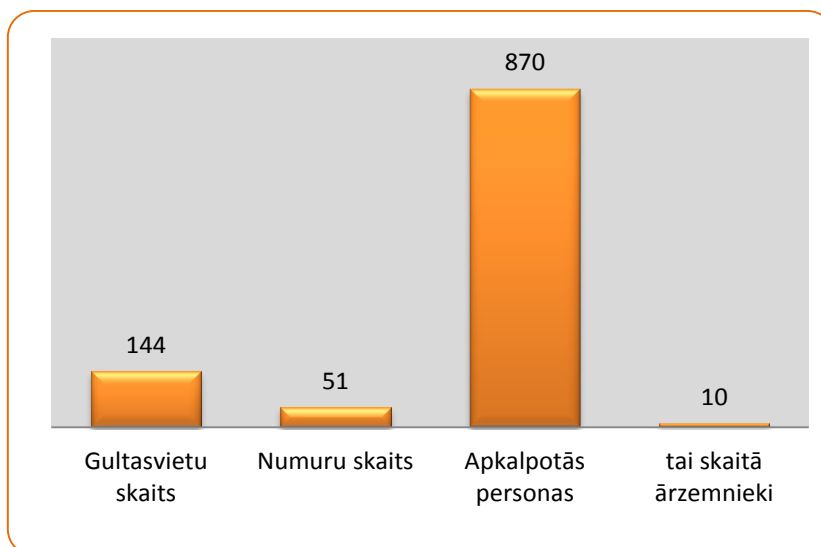
Nosaukums	Adrese, kontakti	Piedāvājums
Zemgalieši, brīvdienu māja	Neretas pagasts, Neretas novads, Latvija (+371) 29256005	Brīvdienu mājas, Pirtis

Pļaviņu novads

Izdevīgais ģeogrāfiskais novietojums, ūdens un mežu resursi, attīstīta transporta infrastruktūra, ievērojami kultūrvēsturiskie objekti veido nepieciešamos priekšnosacījumus tūrisma nozares attīstībai Pļaviņu novadā.

Pēc CSP datiem 2010.gada beigās Pļaviņu novadā tūrisma mītnēs bija 144 gultas vietās, kas izvietotas 51 numurā. Kopskaitā 2010. gadā tūristu mītnes apkalpojušas 870 personas, no kurām tikai 10 bija ārzemnieki. Salīdzinājumā ar 2009.gada rezultātiem apkalpoto tūristu skaits ir palielinājies par 16%.

Tūrisma nozari raksturojošā statistika Pļaviņu novadā, 2010.g.



Att. Avots: LR Centrālā statistikas pārvalde

Pļaviņās darbojas **tūrisma informācijas centrs (TIC)**, kas sniedz informāciju tā apmeklētājiem, apkalpo klientus pa tālruni, elektronisko pastu, sagatavo informāciju bukletu izveidei par Pļaviņu novadu. Regulāri aktualizē informāciju interneta lapā www.plavinas.lv sadaļā Tūrisms. Sniedz informāciju par savu darbību masu medijiem (Pļaviņu novada ziņas, Staburags, www.travellatvia.lv, www.travelnews.lv, www.zemgale.lv, www.plavinas.lv u.c.).

Šobrīd Pļaviņu novadā **izmitināšanas sektorā** naktsmītnes iespējas piedāvā 11 komercstruktūras

Pļaviņu novada naktsmītnes

Nosaukums	Adrese, kontakti	Piedāvājums
Lauku tūrisma atpūtas un sporta komplekss „Mežezers”	„Mežezers”, Aiviekstes pag. www.mezezers.lv info@mezezers.lv Tālrunis: 65133042 un 28809550	Sporta spēļu organizēšana, nometņu vieta, makšķerēšana, aktīvā atpūta, kafējnīca, telšu vietas un kempings, telpas pasākumiem, pirts
Atpūtas centrs “Gostiņi”	Pļaviņas, Lielā iela 60 www.gostini.com 65133311	Viesnīca, restorāns, spēļu zāle, krievu pirts, makšķerēšana, laivu noma
Motelis “Bu-Bu”	Rīga- Daugavpils šos. 118 km, Klintaines pag. Tālrunis: 65133273	Vietu skaits 10. 5 numuriņi, blakus atrodas bārs
Viesu māja “Arita”	Daugavas 30, Pļaviņas Tālrunis: 26757742.	Vietu skaits 27. Kopā 5 numuri
Lauku māja “Salas”	Klintaines pag. “Salas” Daugavas	Vietu skaits līdz 25 pers. 5

Nosaukums	Adrese, kontakti	Piedāvājums
	malā www.salas.viss.lv Tāl: 29491863	Ls/pers.2 pirts ēkas (katrā 3 istabas), kamīns, dīķis.
Lauku māja "Krastiņi"	Klintaines pag. Tāl: 29491863	Pieejama laivu noma, pirts, biljards
Atpūtas vieta "Baikāls"	www.baikals.lv ; martini28@inbox.lv Tāl: 29197300	Pieejama laivu noma (6,00-9,00 Ls/diena), lapene ar elektrību 10-15 pers. (10,00-40,00 Ls), zivju žāvētava, zveja no laipas un laivām 3,00 Ls/diena. Karjerā līdakas, līņi, plauži, karpas.
Sporta un atpūtas bāze "Mailes"	www.mailes.lv Tāl: 28626845.	Piedāvā naktsmītnes, pirts, virtuve, telšu vieta, stadions, spēļu laukumi, makšķerēšana, ziemā distanču slēpošana.
Tūristu mītne "Odziena"	„Zemgaļi”, Odziena, Vietalvas pagasts, Pļaviņu novads tālr.: 22030438, e-pasts: odzienahostel@inbox.lv	Piedāvājums: āra aktivitātes Odzienes muižas parkā, telšu vietas, makšķerēšana dīķī, iespēja izmantot pils parku atpūtas pasākumiem, u.c. Koplietošanas virtuve, dušas un WC telpa
Viesu māja "Upmalas"	"Upmalas" Aiviekstes pag. Pļaviņu novads Tāl: 29704220.	Vasaras viesu māja. 2 divvietīgas istabas, 1 vienvietīga istaba. Pirts, autostāvvietā, laivu noma, peldvieta.
Kempings "Paegli"	"Paegli" Klintaines pag. Pļaviņu novads Tāl: 29284285, e-pasts: jp@inbox.lv .	Kempings. Telšu vietas. Sporta spēļu organizēšana. Makšķerēšanas sacensību organizēšana.
SIA "Intelco"	"Mežezers", Aiviekstes pagasts , Pļavinu novads Tāl. 5134125	Atpūta pie Odzes ezera, spēļu laukumi. Zāle viesībām (20 pers.), sauna, kafejnīca.
Cigoriņš IK	„Cigoriņš Aiviekste, Pļaviņu novads, Tāl. 65134091	Slēpošanas bāze

Naktsmītņu piedāvājuma klāsts liecina, ka Pļaviņu novadā tiek piedāvāts samērā plašs naktsmītņu spektrs un tūristiem ir izvēles iespējas. Tiesa, problēma daļai šo naktsmītņu varētu būt pakalpojumu sniegšana ziemas sezonā. Attiecīgo pakalpojumu paplašināšana būtu uzskatāma par vienu no attīstības virzieniem tūrisma jomā.

Ne visām naktsmītnēm ir interneta adrese, bet dažām nav pat e-pasta adreses. Tas ierobežo to atrašanu un kontaktēšanos, jo, gan tūristi, gan kravas auto arvien plašāk lieto dažādas navigācijas ierīces, kur viens no meklēšanas un kontaktēšanās kritērijiem ir elektroniskā informācija.

Kopumā vērtējot **ēdināšanas iespējas** Pļaviņu novadā uzņēmumu daudzums ir pietiekams (tabula). Ēdināšanas uzņēmumi ir koncentrēti Rīgas - Daugavpils šosejas malā. Taču pastāv šo pakalpojumu plašākas attīstības iespēja arī pie Pļaviņu apvedceļa.

Arī daži ēdināšanas objekti nepietiekami izmanto informātikas tehnoloģijas, kas ir viens no galvenajiem dažādu pakalpojumu meklēšanas līdzekļiem plašā ceļotāju vidē.

Skrīveru novads

Skrīveru novads atrodas ļoti izdevīgā ģeogrāfiskā vietā Daugavas labajā krastā aptuveni 80 km attālumā no Rīgas. Tas robežojas ar Lielvārdes, Ogres un Aizkraukles novadu. Dienvidu robežu veido Daugava. Novada platība ir 106 kvadrātkilometri.

Novadu šķērso šādi nozīmīgi ceļi: dzelzceļa līnija Rīga – Daugavpils (teritorijā atrodas divas dzelzceļa stacijas – Skrīveri un Dendrārijs), šoseja Rīga – Daugavpils (6A), autoceļš Skrīveri – Līgatne (P32), kas savieno autoceļu A6 ar Pleskavas šoseju.

Galvenie tūrisma apskates objekti ir:

- Aizkraukles pilskalns
- Aizkraukles luterāņu baznīca
- Kraukļakmens jeb Velnakmens
- Skrīveru dendrārijs
- Andreja Upīša memoriālais muzejs
- Skrīveru dabas takas (Spīdālas taka, Laimes lāča taka, Sūnu taka, Ezera taka)

Naktsmītnes Skrīveru novadā

Nosaukums	Adrese, kontakti	Piedāvājums
Atpūtas komplekss "Kriķi"	Kriķi, Skrīveru pagasts, Skrīveru novads, Latvija, LV-5125 (+371) 28379352 skirita@inbox.lv www.kriki1.lv	Atpūtas bāzes, centri, kompleksi, 4-vietīgas mājiņas, Pirtis, Banketu zāles un telpas svinībām
Veckrieviņi, atpūtas vieta	Veckrieviņi, Skrīveri, Skrīveru novads, Latvija Tālr. 26313887	Pirtis, Banketu zāles un telpas svinībām, Makšķerēšana

Nosaukums	Adrese, kontakti	Piedāvājums
	lapinsh_e@one.lv	
Sociālās aprūpes centrs "Ziedugravas"	"Ziedugravas" Skrīveru novads LV-5125 Tālr. 65197514	Ilglaicīgus un īslaicīgās aprūpes pakalpojumus veciem cilvēkiem un cilvēkiem ar īpašām vajadzībām; Vasaras atvaļinājumus senioriem
Andreja Upīša Skrīveru vidusskolas internāts (brīvlaikā)	Stacijas laukums 1, Skrīveri, Skrīveru novads, Latvija, LV-5125 Tālr. 65197626, 29105065	Hostelis, jauniešu naktsmītne

<http://www.skriverunovads.lv>; www.viss.lv

Pašā Leišmalē, gleznainajos Mēmeles krastos, 80 km attālumā no Rīgas atrodas Kurmenes pagasts. Robežojas ar Lietuvu, Valles, Mazzalves un Bauskas rajona Skaistkalnes pagastu. Par Kurmenes vēsturisko izcelšanos vēstīts senā teikā, ka zviedru - poļu kara laikā daži muižnieki aizbēguši mežā no Vilku muižas uz Mēmeles upes krasta, kur tagad atrodas Kurmene. Pēc kara viņi nav gājuši atpakaļ, bet palikuši..

Viņi līduši līdumus un cēluši jaunu muižu. Ļaudis, kuri gribējuši muižniekus satikt, meklējuši viņus pa mežu un jautājuši: "Kur muiža?". No tā laika muiža iesaukta par Kurmuuīžu. Vēlāk šo nosaukumu sagrozījuši, no kā tad cēlies nosaukums Kurmene. Ap 1704. gadu Kurmene ietilpa Zemgales novadā un Aizkraukles draudzē. Kurmenes vārds saistās ar skaisto katoļu baznīcu un senlaicīgo parku. Visjaukākā atpūta vasarā ir Mēmeles upes gleznainajos krastos.

Valle

Valles pagasts atrodas rajona nomalē un robežojas ar kaimiņrajonu - Ogres un Bauskas - pagastiem. Pagasta centrs atrodas divu nozīmīgu autoceļu Bauska - Jēkabpils un Rīga - Daugavpils Krustojumā. Pagastu šķērso arī dzelzceļa līnija Jelgava - Krustpils. Par skaistiem dabas veidojumiem uzskatāmi: Vāveres ezers, Aklais ezers, Krūzes līcis un Iecavas upe. Alfreds Antmanis - Briedītis par savu dzimto pusi ir teicis: "Nekur debesis nav tik zilas kā Vallē, nekur zāle nav tik zaļa kā Vallē, nekur gaiss nav tik tīrs kā šeit

Pagasta kultūras dzīvi veido skolā, bērnudarzā un A.Antmaņa - Briedīša muzejā rīkoti pasākumi. Katru gadu A. Antmaņa - Briedīša dzimšanas dienā 5. augustā tiek rīkoti atceres pasākumi kopā ar Latvijas Nacionālo teātri. Tie ir pasākumi uz kuriem ierodas teātra cienītāji no visas Latvijas.

Nosaukums	Adrese, kontakti	Piedāvājums
Makšķerēšanas paradīze, atpūtas bāze	Valles pagasts, Vecumnieku novads, Latvija (+371) 26450826	Makšķerēšana
Lutauši, atpūtas vieta	Kurmenes pagasts, Vecumnieku novads, Latvija (+371) 28354626 andzelabrica@inbox.lv	Telšu vietas, Lauku tūrisms, atpūta Latvijā, Aktīvā atpūta, Atpūta pie Mēmeles upes

<i>Nosaukums</i>	<i>Adrese, kontakti</i>	<i>Piedāvājums</i>
	www.lutausi.viss.lv	
Saliņas	Kurmenes pagasts, Vecumnieku novads, Latvija (+371) 29247689	Telšu vietas

6.pielikums

Mājražotāji Aizkraukles rajona partnerības teritorijā

Pārtikas veterinārajā dienestā (PVD) Aizkraukles rajona partnerības teritorijā ir reģistrējušies 14 (12) Mājražotāji

Pašvaldība	Skaitis
Aizkraukles nov.	4
Jaunjelgavas nov.	1
Kokneses nov.	3
Neretas nov.	1
Pļaviņu nov.	3
Skrīveru nov.	1
Vecumnieku nov.(Kurmene, Valle)	1
Mājražotāji:	14

N.p.k.	Nosaukums	Adrese	Telefons	Darbības joma
1	i.k. Cidonija	Metēni, Aizkraukles pagasts	----- -----	Augu izcelsmes pārstrāde
2	Gunārs Heidingers	Rožkalni, Aizkraukles pagasts	29780839	Kāpostu skābēšana + Augu izcelsmes pārstrāde
3	Juris Gaidukovičs	Imantas Aizkraukles pagasts	26521104	Kāpostu skābēšana + Augu izcelsmes pārstrāde
4	z/s Čaidāni	Čaidāni, Neretas novads	26514886	Piena pārstrāde
5	Gunvaldis Zariņš	Zemgaļi, Sērenes pagasts	26537756	Kāpostu skābēšana + Augu izcelsmes pārstrāde
6	z/s Elfas	Lakstīgalu iela 26, Skrīveri	29986878	Piena pārstrāde
7	Dita Jansone	Kūģi, Pļaviņu novads	26250131	Kazas piena pārstrāde
8	Edīte Zaula	Kārklīņi, Pļaviņu novads	22453973	Augu izcelsmes pārstrāde- bulciņas, kūkas, utt.
9	Anna Meldere	Elksnīši, Pļaviņu novads	29791444	Piena pārstrāde
10	z/s Bļodiņas	Bļodiņas, Kokneses novads	25973006, 26086552	Piena pārstrāde
11	z/s Lejasgravas	Lejasgravas , Kokneses novads	65164379, 26351736	Piena pārstrāde
12	z/s Vecsiljāni	Vecsiljāni, Kokneses novads	6590219	Piena pārstrāde

7.pielikums

Aizkraukles rajona partnerības novadu iedzīvotāju pārtikas sagādes, patēriņa un savas identitātes pašvērtējums

Aizkraukles rajona partnerības novadu iedzīvotāju pārtikas sagādes, patēriņa un savas identitātes pašvērtējums

Iedzīvotāju vērtējums par vietējo pārtiku, savu identitāti un atpazīstamību tika noteiktas laika periodā no 2012. gada 31. janvāra līdz 2. februārim un fokusa grupās piedalījās 35 dalībnieki no partnerības novadiem.

ledzīvotāju sevis raksturojums

Pašu raksturojums	Minēšanas reižu skaits
Zaļi domājoši	5
Pozitīvi un atvērti, viesmīlīgi, labsirdīgi un aktīvi	5
Taupīgi un pieticīgi ar zemu pirktspēju	5
Konkurētspējīgi, Inteligenti, izglītoti	3
Patērētāji, izvēlīgi, prasīgi un kasīgi	3
Kas ievēro tradīcijas	3
Uzticīgi un stabili	2
Ilgi pieņemam ko jaunu, piesardzīgi	2
Strādāt gribuši, Uzņēmīgi	2
Idejas nemeklē, mazkustīgi	2
Bail uzdrīkstēties, iebiedēts	2
Grib sadarboties	2
Par savu veselību domājoši	1
Noklīduši un pamesti	1
Gados vecāki	1
Lepni	1
Sevi nenovērtējoši	1
Individuālisti	1
Slinki	1

Grib ekonomisku perspektīvu	1
Grib uzmanību	1
Grib veidot jaunas tradīcijas	1
Grib attīstīt dabas bagātības	1

Ražotās pārtikas raksturojums

pārtikas raksturojums	Minēšanas reižu skaits
Veselīga (bioloģiska)	3
Dabīga	3
Garšīga, Svaiga, Kārdinoša	4
Vietējais darba spēks	2
Unikālas kombinācijas, specifiska	2
Mājas produkts	1
Ekskluzīvs,	1
Sezonāla	1
Tradicionāls	1
Uzticamība	1

Ražojamās pārtikas raksturojums

Pārtikas raksturojums	Minēšanas reižu skaits
Ērti un patīkami lietot, dažādi apjomi, informācija par pielietojumu	7
Pievienota informācija par produktu un ražotāju (izcelsme)	5
Veselīgai, Bioloģiskai	5
Atzītai, pārbaudītai	3
Jābūt iespējai nodegustēt	2
Saimniecība ir atvērta sabiedrībai	2
Ražošanā iesaistīta vietēja ģimene un vietējais darba spēks	3
Vietējā izejviela (pamatā)	2
Jārodas kooperācijas rezultātā	2
Unikāls (Eksperimentam)	2
Samērīga cena, cenas variācijas atkarībā no cenas	2
Tradicionāls	1
Mājražojumi	1
Produkti no nomalēm	1

Vēlamie realizācijas veidi:

- Vietējās pārtikas autoveikals
- Tirdziņš katrā apdzīvotā vietā (reizi nedēļā)
- Vietējais veikaliņš (stands)
- Internets ar piegādi
- Pie ražotāja
- Ražotāju karte
- Tirdzniecības punkts (pēcpusdienā)

Idejas par zīmola izstrādi (Nosaukumam):

Saukļi	<ul style="list-style-type: none"> - Ēd vesels! - Katrai gaumei, katram makam! - Nepagaršosi, nezināsi, neredzēsi! - Garšīgi, dabīgi, tīri - Fičas; - Garšīga - Pievienotā vērtība - Dārgumi - Savējie
Specifiski, ar cilvēkiem saistīti nosaukumi	<ul style="list-style-type: none"> - Upīša delikateses - Remershofa ziemlaugu - Trenterbergis - Radžu kapu kauliņi - Juču fičas - Stukmaņi - Jumiezis
Ar dabu saistīti nosaukumi	<ul style="list-style-type: none"> - Zaļais grozs - Saules pielijušas - Samu grozs - Briedīšu grozs
Vietas nosaukumu izmantošana	<ul style="list-style-type: none"> - Viduslatvijas - Skrīveru - Votu zemes gardumi - Zaļās zemes delikateses - Vidusdaugavas - Aizkraukles partnerības produkts - Neretas dārgumi

	<ul style="list-style-type: none">- Pļaviņu vietējie dārgumi (PVD)- Skansti- Oliņkalna- Levejeļa- Likteņdārzs- Kokneses leģenda
--	--

Iejas par zīmola izstrādi (Vizuāli):

Augu valsts simboli	<ul style="list-style-type: none"> - Jāņogas - Zemenes - Margrietiņas - Pļavas - Ozols - Ozola lapa - Kļavas lapa - Ziedošas pieneņes - Anemones - Ābeļziedi, - Lapas šķautnes
Dažādi cilvēki	<ul style="list-style-type: none"> - Bērns - Bērna pēdas - Basas kājas - Saimnieks - Saimniece ar siera rutuli - Smaidīgs onkulis - Omulīgs onka
Ar ūdeni saistīts simbols	<ul style="list-style-type: none"> - Upe - Ūdens; - Plostnieki - Zvīņas
Ar medu saistīts simbols	<ul style="list-style-type: none"> - Bites - Šuņas
Cits simbols	<ul style="list-style-type: none"> - Ķocis